

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

ZÁRÓJELENTÉS

2007-2013

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

1. Összefoglaló

Néhány bekezdésben kerüljön összefoglalásra a zárójelentés lényegi tartalma. (Az összefoglaló később kerül megírásra, azt követően, hogy a HVS megvalósításáról szóló végbeszámoló rész is elkészül. **Ezen részt a július-szeptemberi beszámolási időszakhoz rendelt második rész kidolgozásakor kell megírni.**)

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösségből a helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. A HACCS tagság belső arányait az Irányító Hatóság Közleményeinek és egyéb rendelkezéseinek megfelelően alakítottuk. Fontos szempont volt, hogy a közszféra ne kerüljön túlsúlyba az üzleti és civil szférával szemben. A közszféra maximum 40 %-ot érhetett el. Először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A tagság felépítésében az önkormányzatok oszlopos tagként vannak jelen. 2015. évben 62 települési önkormányzat tartozott az egyesülethez, 110 vállalkozó és 76 civil szervezet.

Az egyesület munkájában a tervezői csoportok jelentették a legjelentősebb szakmai fórumot. Tevékenységük a tervezési folyamatban, a helyi vidékfejlesztési stratégiák kialakításában volt fontos. Jelentős munkát így a tervezési illetve HVS felülvizsgálati időszakában végeztek. 2008-ban, 2011-ben és 2013-ban.

A nyilvánosság biztosítása érdekében a munkaszervezet a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak fórumokat. A fórumokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és vállalkozások is részt vettek. A szférák – civil, önkormányzati, vállalkozói – számára külön-külön is több fórumot tartottunk nagy hatékonysággal. A fórumok témáját mindig az aktualitások határozták meg. Egyesületünk saját honlapján keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt az érintettek felé. Fontosnak tartjuk, hogy eredményeink a médiában is kellő figyelmet kapjanak. Szinte nem telik el hét, hogy az írott sajtó ne számolna be a területünkön egy-egy újabb megvalósult, sikeres projektről. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület kiváló kapcsolatot ápol a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel és munkatársaikkal. Több alkalommal tartottunk közös fórumot a NAK és az MNVH megyei munkatársaival a még szélesebb körű tájékoztatás érdekében. Ezt a jövőben is fenn kívánjuk tartani.

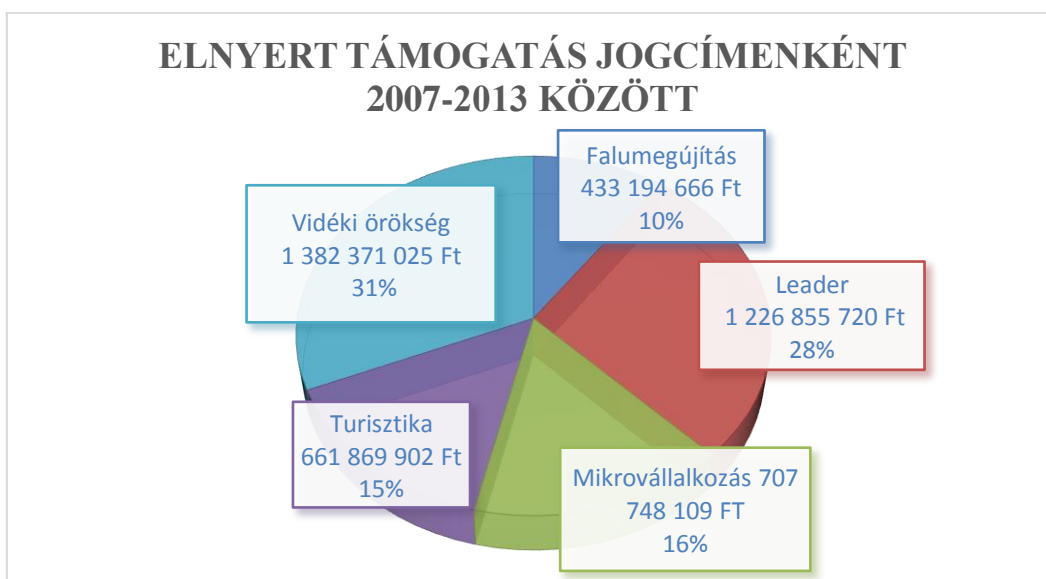
A tagönkormányzatok nagy részével szinte napi kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken, ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban.

A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület különböző jogcímelekben több, mint 450 nyertes pályázatot tudhat a háta mögött. A sikeres pályázatokhoz hosszú, göröngyös út vezetett, melyben nagy segítségére voltunk pályázó ügyfeleinknek. A kezdeti időszakokban, amikor az első kiírások történtek, sokak számára ismeretlen volt a vidékfejlesztési támogatás fogalma. Nem beszélve a pályázati rendszerről és a hozzá kapcsolódó szabályrendszerről, amelyben a egyesületünk mindig készséggel álltak az ügyfelek rendelkezésére. A pályázók segítséget kértek a pályázati feltételek értelmezésében, a pályázat megírásában, a hiánypótlások során, az elszámolásokkal kapcsolatban, az ÉNGY katalógussal kapcsolatban és még számtalan kérdésben.

Az EMVA III. tengely megvalósulása során összesen 237 projektet nyert el támogatást mindösszesen 3.168.184.313 Ft összegben. Összességében elmondható, hogy falufejlesztés jogcímben 112 kérelem érkezett be, amelyből 71 került támogatásra 431.614.337 Ft összeggel, vidéki örökség jogcímben 98 kérelem érkezett be, amelyből 83 került támogatásra 1.366.952.164 Ft összeggel, turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímben 73 kérelem érkezett be, amelyből 34 került támogatásra 661.869.703 Ft összeggel, mikrovállalkozás fejlesztése jogcímben 96 kérelem érkezett be, amelyből 50 került támogatásra 707.748.109 Ft összeggel.

Az EMVA IV. tengely megvalósulása során összesen 1.226.055.720 Ft támogatás került a térségbe. Az első felhívásban közzétett 7 jogcím keretében összesen 51 db projekt került támogatásra 208.541.759 Ft összegben. A második felhívás során összesen 116 kérelem került támogatásra 643.713.385 Ft összegben. A harmadik felhívás során 43 db projekt került támogatásra 373.800.576 Ft összegben.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2015-re a térség fejlődése mutatószámokban is mérhető, mint gazdasági, mint turisztikai, mint társadalmi szempontból. Megvalósult az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lettek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag erősebb térséget eredményezett. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt jelentett a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödött a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödött, a térség hagyományai elmélyültek, valamint a települések megtartó ereje növekedett. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedett.

2.1. Alapinformációk a Helyi Akciócsoportról és a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatosan

2.1.1 A Leader Helyi Akciócsoport (a továbbiakban: HACS) tervezési és működési területének földrajzi lehatárolása

2.1.1.1 Jogosult települések felsorolása, a HACS területéhez szervesen kapcsolódó városok felsorolása, külterülettel jogosult települések bemutatása korábbi kistérségek szerint, illetve járások szerint;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület lefedettségi területéhez tartozó települések száma 65, 2014-től a megyehatárhoz történő illeszkedést követően 62.

Település neve	Jogosultság (teljes területtel vagy csak külterülettel)	Kistérség	Járás
Abda	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Árpás	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Bakonygyirót	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Bakonypéterd	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Bakonyszentlászló	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Bakonytamási	Teljes terület	Pápai Kistérség	Pápai
Bezi	Teljes terület	Csornai Kistérség	Győri
Bodonhely	Teljes terület	Téti Kistérség	Csornai

Böny	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Börcs	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Cakóháza	Teljes terület	Csornai Kistérség	Csornai
Csikvánd	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Écs	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Enese	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Fehértó	Teljes terület	Csornai Kistérség	Győri
Felpéc	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Fenyőfő	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Gic	Teljes terület	Pápai Kistérség	Pápai
Gönyű	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Gyarmat	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Gyömöre	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Gyórásszonyfa	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Gyórság	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Győri
Gyórsövényház	Teljes terület	Csornai Kistérség	Győri
Gyórszemere	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Győrújbarát	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Ikrény	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Kajárpéc	Teljes terület	Téti Kistérség	Győri
Kisbabet	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Kóny	Teljes terület	Csornai Kistérség	Csornai
Koroncó	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Kunsziget	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Lázi	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Markotabödöge	Teljes terület	Csornai Kistérség	Csornai

Mérgecs	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Mezőörs	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Mórichida	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Nagydém	Teljes terület	Pápai Kistérség	Pápai
Nagyszentjános	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Nyalka	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Nyúl	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Öttevény	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Pannonhalma	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Pázmándfalu	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Pér	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Rábacsécsény	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Rábapatona	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Rábaszentmihály	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Rábaszentmiklós	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Rábcakapi	Teljes terület	Csornai Kistérség	Csornai
Ravazd	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Rétalap	Teljes terület	Györi Kistérség	Györi
Románd	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Sikátor	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Sobor	Teljes terület	Téti Kistérség	Csornai
Sokorópátka	Teljes terület	Téti Kistérség	Györi
Szerecseny	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Táp	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Tápszentmiklós	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi
Tarjánpuszta	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi

Tárnokréti	Teljes terület	Csornai Kistérség	Csornai
Tényő	Teljes terület	Téti Kistérség	Győri
Tét	Teljes terület	Téti Kistérség	Téti
Töltéstava	Teljes terület	Győri Kistérség	Győri
Veszprémvarsány	Teljes terület	Pannonhalmi Kistérség	Pannonhalmi

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület lefedettségi területéhez tartozó városok Pannonhalmra és Tét.

2.1.1.2 A kistérségek járássá szervezéséből adódó változások bemutatása;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület lefedettségi területét tekintve a kistérségek járássá szerveződése nem okozott változást. Voltak olyan települések, amelyek „kiléptek” a régi kistérség területi egységéből és egy másik, új járáshoz csatlakoztak, de az egyesületi tagságuk emiatt nem változott. A következő táblázatban fent említett településeket soroljuk fel.

Település neve	Kistérség	Járás
Bezi	Csornai Kistérség	Győri
Bodonhely	Téti Kistérség	Csornai
Fehértó	Csornai Kistérség	Győri
Gyórság	Pannonhalmi Kistérség	Győri
Gyórsövényház	Csornai Kistérség	Győri
Kajárpéc	Téti Kistérség	Győri
Sobor	Téti Kistérség	Csornai
Sokorópátka	Téti Kistérség	Győri
Tényő	Téti Kistérség	Győri

2.1.1.3 A HACS területén lévő egyéb, területi adottságokon alapuló települések közötti egységek, együttműködések bemutatása);

A Pannónia Kincse LEADER Egyesületet alkotó térségekben (Pannonhalmi, Győri, Téti, Csornai és Pápai kistérség) a korábbi időszakban is készültek fejlesztési stratégiák és történtek fejlesztések. A Pannonhalmi, Győri és Csornai kistérség települései a korábbi LEADER + programban is részt vettek, így ismert volt az elejétől fogva a LEADER program társadalmasítása, valamint a helyi igények kielégítése és a partnerség megteremtése a különböző szférák között.

A helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. Az előírások szem előtt tartása mellett fontos szempont volt a köz-, a vállalkozói

szféra és a civil szféra képviselőinek megfelelő aránya, így először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesületet az alábbi jelentősnek mondható szervezetek, társulások, együttműködések vannak jelen:

Győri Többcélú Kistérségi Társulás

A társulás a győri kistérség területén a kistérség társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztése érdekében a régió fejlesztési terveivel összhangban összehangolja a helyi önkormányzatok, azok területfejlesztési társulásai és a kistérség területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit.

Főbb feladatai:

- a kistérség társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetének, adottságainak vizsgálata
- a kistérség területfejlesztési koncepciójának, illetve ennek figyelembevételével készített területfejlesztési programjának kidolgozása, elfogadása és a megvalósítás ellenőrzése
- a kistérségi területfejlesztési program figyelembe vételével előzetes véleménynyilvánítás a meghirdetett központi és regionális pályázatokra az illetékességi területéről benyújtott támogatási kérelmekkel kapcsolatban, feltéve, ha ez a jogkör a pályázati felhívásban is szerepel,
- megállapodás kötése a helyi önkormányzatokkal, az önkormányzati társulásokkal, a megyei területfejlesztési tanáccsal és a regionális fejlesztési tanáccsal a saját kistérségi fejlesztési programok finanszírozására és megvalósítására,
- a megyei, illetve regionális fejlesztési koncepciókról, programokról vélemény nyilvánítása, különösen azoknak a kistérség területét érintő intézkedéseit illetően,
- a kistérségben kialakult társadalmi, gazdasági és foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésében való közreműködés,
- források gyűjtése a tanács működtetéséhez és a fejlesztési programok megvalósításához,
- a kistérségben működő társulások és más - a területfejlesztésben érdekelt - szervezetek együttműködésének koordinálása, együttműködés az állami és civil szervezetekkel,
- pályázatok benyújtása a kistérség fejlesztéséhez kapcsolódó források igényléséhez,
- költségvetésének megállapítása, gondoskodás annak végrehajtásáról, valamint a fejlesztési források hatékony, a települések szoros együttműködését erősítő felhasználásának figyelemmel kísérése és elősegítése,
- együttműködés a helyi önkormányzatokkal, az önkormányzatok területfejlesztési társulásaival, a kistérségben működő állami szervekkel, az érdekelt társadalmi és szakmai szervezetekkel, a gazdasági szervezetekkel.

Pannonhalmi Többcélú Kistérségi Társulás

A Pannonhalma Többcélú Kistérségi Társulás 2005. május 10-én alakult meg, melynek közvetlen előzménye volt a 2004. július 20-án megalakult területfejlesztési társulás. A kistérségbe tartozó 18 település mindegyike tagja a társulásnak. A Társulásoknak két fő feladata van:

1. a területfejlesztés tekintetében a kistérséghez tartozó települések összehangolt fejlesztése, közös területfejlesztési programok kialakítása, a fejlesztések megvalósítását elősegítő közös pénzalap létrehozása.
2. a közszolgáltatási feladatellátás tekintetében: a közoktatási, gyermekjóléti, egészségügyi, belső ellenőrzési, kistérségi ügyintézés korszerűsítési feladatok magasabb szakmai színvonalon történő, összehangoltabb, hatékonyabb megszervezése, ellátása, korszerűsítése.

A társulás feladatai a következő területekre terjed ki: területfejlesztés, közoktatás, közoktatási intézményi feladat, közoktatási szakszolgálati feladat, gyermekjóléti alapellátási feladat, belső ellenőrzés, társulás ügyintézésének korszerűsítése, mozgókönyvtári feladatok ellátása, szociális alapfeladatok (házi segítségnyújtás, családsegítés, étkeztetés, idősek nappali ellátása)

Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Többcélú Társulása

A Téti Kistérségben 1996-ra nyúlik vissza az önkormányzatok közötti együttműködés, amikor is 10 önkormányzat döntött a települési határokon átnyúló térség- és településfejlesztés, a közös érdekképviselet és érdekérvényesítés mellett. A Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulása (SÖTT) területfejlesztési társulássá alakult át és 2005-re már 15 tagot számlált. 2004. január 1-től Téti székhellyel, 19 önkormányzat közigazgatási területével meghatározta a Téti statisztikai kistérséget. A hosszas előkészítő munka, a sok-sok térségi és települési egyeztetés, a vélemények kifejtése és ütköztetése, a lehetőségek és a hátrányok számbavétele eredményeként a Téti kistérségben 2005. május 10.-én a kistérség önkormányzatai megalapították a Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Többcélú Társulását.

A Téti kistérség - a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény (továbbiakban: Ttv) mellékletében meghatározott - települési önkormányzatai a Ttv 1. § (1) bekezdése alapján, e megállapodás keretében történő együttműködéssel a kistérségi fejlesztési elképzeléseik összehangolása, a kistérségi területfejlesztési feladataik minél hatékonyabb és optimálisabb ellátása, továbbá az önkormányzati közszolgáltatások színvonalának kiegyenlített emelése érdekében társulási megállapodást kötöttek.

A társulás célja: Szakmai és társadalmi érdekek egységes képviselete, a tagok egyenjogúságának tiszteletben tartásával, a kölcsönös előnyök és az arányos teherviselés alapján:

a) a területfejlesztés tekintetében a kistérséghez tartozó települések összehangolt fejlesztése, közös területfejlesztési programok kialakítása, a fejlesztések megvalósítását elősegítendő közös pénzalap létrehozása,

b) a közszolgáltatások biztosításához kapcsolódó és térségi együttműködést igénylő közoktatási, gyermekjóléti, szociális, egészségügyi, belső ellenőrzési, mozgókönyvtári és kistérségi ügyintézés korszerűsítési, gazdaság- és területfejlesztés, valamint idegenforgalom,

környezet- és természetvédelem, foglalkoztatás, spottevékenység feladatok- és hatáskörök ellátásának magasabb szakmai színvonalon történő, illetve hatékonyabb megszervezése.

Szigetköz – Felső-Duna mente Térségi Fejlesztési Tanács

A tanács megalakulásának időpontja: 2006. december 14. A tanács működési területe: Győr-Moson-Sopron megye (Nyugat-Dunántúl) győri és mosonmagyaróvári kistérségének a Duna, a Mosoni-Duna és Lajta folyókkal közigazgatásilag határos, illetve érintett 32 települése: Győr, Mosonmagyaróvár, Abda, Ásványráró, Bezenye, Darnózseli, Dunakiliti, Dunaremete, Dunaszeg, Dunaszentpál, Dunasziget, Feketeerdő, Gönyű, Györladamér, Győrújfalu, Győrzámoly, Halászi, Hédervár, Kimle, Kisbajcs, Kisbodak, Kunsziget, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Nagybajcs, Nagyszentjános, Öttevény. A tanács az érintett térség tekintetében javaslatot tesz – az országos területfejlesztési koncepcióval összhangban, a Víz Keretirányelvhez igazodóan, mind az ökológiai, mind az ökonómiai fenntarthatóságra ügyelő egymáshoz szorosan kapcsolódó, de földrajzilag jól elkülönülő vezérprogramokból felépülő fejlesztési programba illeszkedő – hosszú távú területfejlesztési koncepcióra, illetve – a regionális, valamint a megyei- és kistérségi területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek figyelembevételével – a térség fejlesztési programjára, és az egyes alprogramokra. Kiemelt figyelmet fordít a Szigetköz – Felső-Duna mente térsége gazdasági erőforrásainak, valamint környezetállapotának fejlesztésére. Elősegíti a Szigetköz – Felső-Duna mente térsége fejlesztésben érdekelt állami, önkormányzati, vállalkozói és civil szereplők együttműködését, a területfejlesztési feladatok összehangolását. Elősegíti a korszerű, nemzetközi területfejlesztési gyakorlat megismerését és a területfejlesztési politika széleskörű alkalmazását.

Rábcatorok Területfejlesztési Társulás

A társulás célkitűzése a Rábcatorok kistérséget alkotó és azzal szorosan együttműködő településeken a kapcsolódások erősítése, az erőforrások felmérése, a közösség fejlesztése, melyhez szorosan kapcsolódik a korábban vezetői szinten már kialakult együttműködési képesség fejlesztése és elmélyítése a különböző szervezetek, intézmények, vállalkozók, önkormányzatok és a lakosság között.

Arrabona EGTC

Az Arrabona Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás általános célja, hogy a gazdasági és társadalmi kohézió megerősítése céljából, tagjai között előmozdítsa a határokon átnyúló együttműködést, továbbá közreműködjön a Duna-völgy, mint ökológiai rendszer egyensúlyának megőrzésében és fenntartásában. A csoport elsődleges feladata, hogy az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozás mellett területi együttműködésben létrejövő programokat, projekteket megvalósítsa.

2.1.1.4 A HACS tervezési területét érintő változások (települések kilépése, átlépése másik HACS-hoz, illetve területi bővülések, ezek okai);

2014. február 14-én megjelent az EMVA társfinanszírozású intézkedések Irányító Hatóságának 5/2014. (II. 6.) közleménye a 2014-2020 közötti programozási időszakra történő felkészülésről és a Helyi Fejlesztési Stratégiához kapcsolódó tervezési terület (HFS tervezési terület) előzetes elismeréséről. A korábbi HACS bázisra és a jogosult településekre épülő területalapú fejlesztés, amely homogén, gazdasági-társadalmi szempontból egyaránt összetartozó térségeket tekint a vidékfejlesztés célterületeinek, kiemelkedő fontossággal bír a megyehatárhoz való igazodás, és az, hogy a terület egy-egy adott járást, vagy tájegységet, vagy azok többszörösét fedje le.

A rendeletben foglaltak alapján a megyehatárhoz való igazodás elvét figyelembe véve három Győr-Moson-Sopron megyehatárán kívüli település Bakonytamási, Gic, Nagydém jelezte kilépési szándékát, illetve másik HACS-ba belépési szándékát.

A fent felsoroltaknak megfelelően a Pannónia Kincse LEADER Egyesület közgyűlése 2014. február 20-án megtartott ülésén a fent említett három település kilépési szándékát a megyehatárhoz való illeszkedés miatt tudomásul vette, az előzetes HACS-ként történő elismerése kérelmét már a fent említett három település nélkül adta be.

2.1.2 A HACS szervezetének bemutatása

2.1.2.1 A HACS jogi személyiségének bemutatása, a jogi személyiség megalakításának kelte, a jogi személyiség változása, dátuma, a jogi személyiség változásának következményei a tagságra vonatkozóan;

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösségből a helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. Az alakuló ülésre 2008. január 25.-én került sor.

A társadalmi szervezet nyilvántartásba vételéről szóló határozat kelte: 2008.04.17.

Az alapszabály módosításai az alábbi időpontokban történtek:

- 2008.05.22.
- 2011.03.09.
- 2011.07.07.
- 2014.02.20.

Az alapszabály módosítása egy esetben befolyásolta jelentősebb mértékben a tagságot: a tagfelvétel módja változott 2011. 07.07.-i közgyűlés határozata alapján. Addig az elnökség hatásköre volt az új tag felvétele, a módosítástól kezdődően pedig a közgyűlés hatásköre lett.

2.1.2.2 A HACS tagság összetétele, változása a HACS egészére vonatkozó és településszintű megoszlás a szférákat illetően számszerűen és százalékos arányban is, a változások főbb okai;

A HACS tagság belső arányait az Irányító Hatóság Közleményeinek és egyéb rendelkezéseinek megfelelően alakítottuk. Fontos szempont volt, hogy a közsféra ne kerüljön túlsúlyba az üzleti és civil szférával szemben. A közsféra maximum 40 %-ot érhetett el. Először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése. A közsféra nem haladta meg a 40 %-ot, az üzleti és a civil szféra pedig együttesen elérte, illetve meghaladta a 60%-os arányt.

HACS tagság számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közsféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)
Megalakuláskor (2008) *	65	25,09	110	42,47	84	32,43	259	100
2009. 12.31-én	65	27,20	104	43,51	70	29,28	239	100
2010. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238	100
2011. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238	100
2012. 12.31-én	65	27,31	108	45,38	65	27,31	238	100
2013. 12.31-én	65	26,32	111	44,94	71	28,74	247	100
2014. 12.31-én	62	25,51	110	45,27	71	29,22	243	100

A közsféra százalékos aránya a megalakulástól kezdődően 26-28,26% között alakult. A vállalkozói és civil szféra jelentős szerepet kapott a tagságban a maga 69-75%-os arányával. Jelentős változások a szférák közti arányokban nem történtek. A településszintű arányok már változatosabbak voltak. Tizenhat településen csak az önkormányzati szféra képviselteti magát. Ezek jellemzően kisebb települések, kivéve Gönyű és Enese.

Település szintű megoszlás:

HACS tagság településszintű megoszlása a szférákat illetően									
Ssz.	Település	Közsféra		Civil szféra		Üzleti szféra		Összesen	
		száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)
1	Abda	1	20,00	2	40,00	2	40,00	5	100
2	Árpás	1	100,00	0	-	0	-	1	100
3	Bakonygyirót	1	100,00	0	-	0	-	1	100
4	Bakonypéterd	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
5	Bakonszentlászló	1	33,33	2	66,67	0	-	3	100
6	Bezi	1	100,00	0	-	0	-	1	100
7	Bodonyhely	1	25,00	1	25,00	2	50,00	4	100
8	Bőny	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
9	Börcs	1	33,33	1	33,33	1	33,33	3	100
10	Cakóháza	1	100,00	0	-	0	-	1	100

11	Csikvánd	1	33,33	0	-	2	66,67	3	100
12	Écs	1	11,11	2	22,22	6	66,67	9	100
13	Enese	1	100,00	0	-	0	-	1	100
14	Fehértó	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
15	Felpéc	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
16	Fenyőfő	1	100,00	0	-	0	-	1	100
17	Gönyű	1	100,00	0	-	0	-	1	100
18	Gyarmat	1	11,11	1	11,11	7	77,78	9	100
19	Gyömöre	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
20	Győrasszonyfa	1	100,00	0	-	0	-	1	100
21	Győrság	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
22	Győrsövényház	1	33,33	1	33,33	1	33,33	3	100
23	Győrszemere	1	20,00	2	40,00	2	40,00	5	100
24	Győrújbarát	1	9,09	2	18,18	8	72,73	11	100
25	Ikrény	1	11,11	2	22,22	6	66,67	9	100
26	Kajárpéc	1	16,67	4	66,67	1	16,67	6	100
27	Kisbabet	1	25,00	0	-	3	75,00	4	100
28	Kóny	1	25,00	1	25,00	2	50,00	4	100
29	Koroncó	1	100,00	0	-	0	-	1	100
30	Kunsziget	1	25,00	2	50,00	1	25,00	4	100
31	Lázi	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
32	Markotabödöge	1	25,00	2	50,00	1	25,00	4	100
33	Mérges	1	100,00	0	-	0	-	1	100
34	Mezőörs	1	33,33	2	66,67	0	-	3	100
35	Mórichida	1	14,29	1	14,29	5	71,43	7	100
36	Nagyszentjános	1	25,00	2	50,00	1	25,00	4	100
37	Nyalka	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
38	Nyúl	1	20,00	2	40,00	2	40,00	5	100
39	Öttevény	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
40	Pannonhalma	1	16,67	1	16,67	4	66,67	6	100
41	Pázmándfalu	1	100,00	0	-	0	-	1	100
42	Pér	1	14,29	2	28,57	4	57,14	7	100
43	Rábacsécsény	1	14,29	2	28,57	4	57,14	7	100
44	Rábapatoná	1	33,33	1	33,33	1	33,33	3	100
45	Rábaszentmihály	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
46	Rábaszentmiklós	1	100,00	0	-	0	-	1	100
47	Rábcakapi	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
48	Ravaszd	1	25,00	1	25,00	2	50,00	4	100
49	Rétalap	1	100,00	0	-	0	-	1	100
50	Románd	1	100,00	0	-	0	-	1	100
51	Sikátor	1	100,00	0	-	0	-	1	100
52	Sobor	1	25,00	3	75,00	0	-	4	100

53	Sokorópátka	1	100,00	0	-	0	-	1	100
54	Szerecseny	1	100,00	0	-	0	-	1	100
55	Táp	1	50,00	1	50,00	0	-	2	100
56	Tápszentmiklós	1	100,00	0	-	0	-	1	100
57	Tarjánpuszta	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
58	Tárnokréti	1	25,00	1	25,00	2	50,00	4	100
59	Tényő	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
60	Tét	1	11,11	3	33,33	5	55,56	9	100
61	Töltéstava	1	100,00	0	-	0	-	1	100
62	Veszprémvarsány	1	50,00	0	-	1	50,00	2	100
	Összesen	62	31,31	55	27,78	81	40,91	198	100

Egyesületünknek 13 olyan tagja van, akik a pályázatok szempontjából nem jogosult településen rendelkeznek székhellyel:

Szervezet neve	Székhely
Győri Civil Szövetség	Győr
Győri Egyházmegyei Hivatal	Győr
Győr-Moson-Sopron Megyei Társadalmi Egyesületek Szövetsége	Győr
Illés Tamás	Győr
Kék Otello Kft.	Budapest
Lébény-Kunsziget Takarékszövetkezet	Lébény
Németh Modell Kft	Győr
Pécsinger János	Győr
Polgár Károly	Balatonfüred
Szarvasimpex Kft.	Fót
Tar Attila	Győr
Vatam Hungária Kft	Győr
Vidák József	Győr

2.1.2.3 A HACS tagság felépítésének bemutatása (szakmai csoportok vagy egyéb szerkezeti egységek pl. járási vagy korábbi kistérségi egységek);

A tagság felépítésében az önkormányzatok oszlopos tagként vannak jelen. 2014. év végén 62 települési önkormányzat tartozott az egyesülethez, 110 vállalkozó és 71 civil szervezet.

Az egyesület munkájában a tervezői csoportok jelentették a legjelentősebb szakmai fórumot. Tevékenységük a tervezési folyamatban, a helyi vidékfejlesztési stratégiák kialakításában volt fontos. Jelentős munkát így a tervezési illetve HVS felülvizsgálati időszakában végeztek. 2008-ban és 2011-ben.

Tervezői csoport 2008-ban 11 fő önkormányzati illetve társulási, 10 civil szervezeti tagot, 9 vállalkozói szférát képviselő tagot, és 4 Helyi Vidékfejlesztési Iroda vezetőjét foglalt magába.

Ssz.	Tervezői csoporttag neve	Képviselt szervezet
1	Gergó András	Ikrény Község Önkormányzata
2	Ormos Judit	Börcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület
3	Aller Imre	Kóny Község Önkormányzata
4	Herold Ádám	Pér Község Önkormányzata
5	Lajtmann Csaba	Reflex Környezetvédő Egyesület
6	Sulyok Krisztián	Tényő Község Önkormányzata
7	Lendvai Ivánné	Kunsziget Község Önkormányzata
8	Német Csaba	Veszprémvarsány Község Önkormányzata
9	Barta Katalin	Rendezvényműhely Közhasznú Egyesület
10	Eszes Tibor	É- Munkacsoport Kft.
11	Gábor Jenő	Győri Egyházmegye
12	Juhászné Árpási Irma	Győrújbarát Község Önkormányzata
13	Hangyál Balázs	Hangyál Vendégház
14	Hima László	Egyéni Vállalkozó
15	Jerger Frigyesné	Tárnokrétiiek Egyesülete
16	Nagy Géza	Pannonhalmi Borvidék Hegyközség
17	Pethőné Pió Márta	Régió-Port Bt.
18	Soós Lajos	Nyúli Hegyközség
19	ifj.Szakonyi Gyula	Szakonyi Kft.
20	Száraz Lajos	Médius Bt.
21	Székely Rita	Vocational Academy
22	Szakál Gyula	Egyéni Vállalkozó
23	Virágné Nagy Mária	Börcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület
24	Dr. Vaszari László	Pannonhalmi Borház E.C.
25	Simon Enikő	Börcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület
26	Hancz Gábor	Kisalföld szerkesztőség
27	Szabó Ferenc	Tét Község Önkormányzata
28	Mondovics László	Écs Község Önkormányzata
29	Móricz Attiláné	Győri Kistérség HVI
30	Szabó Anita	Pannonhalmi Kistérség HVI
31	Gerencsér Ilona	Téti Kistérség HVI
32	Galumba Livia	Csornai Kistérség HVI
33	Dr. Czébán Jenő	Pannonhalmi TKT
34	Tompa Krisztián	Téti SÖTT

Tervezői csoport 2011-ben

A tervezői csoport, és az egész HVS felülvizsgálatának feladatait az ÚMVP Irányító hatóságának 6/2011.(II.4.) közleménye tartalmazta. A tervezői csoport létszáma minimum 5 főnek kellett lennie, amelyből a közszférát képviselők száma nem haladhatta meg a 33 %-ot. A tervezői csoport további tagjai a HACS tagságából, illetve egyéb helyi vidéki szereplőkből kerültek ki. A tervezői csoport munkájában részt vehetett a HACS munkaszervezet vezetője. Nálunk a vezetői tiszteket töltötte be.

A HVS felülvizsgálat során mindösszesen 15 alkalommal került sereggyeztetésre, lakossági fórum, tervezői csoportülés és közgyűlés formájában.

A tervezői csoport hétszer ülésezett az alábbi napokon és helyszíneken:

- 2011.02.23.: Tét (10 fő)
- 2011.03.01.: Kunsziget (13 fő)
- 2011.03.07.: Rábaszentmihály (11 fő)
- 2011.03.16.: Tárnokréti (12 fő)
- 2011.03.23.: Écs (13 fő)
- 2011.04.04.: Rábapatona (10 fő)
- 2011.05.18.: Tényő (13 fő)

Ssz.	Tervezői csoporttag neve	Képviselet szervezet
1	Lendvai Ivánné	Kunsziget Község Önkormányzata
2	Nyáriné Sulyok Renáta	Tényőért Közalapítvány
3	Kassainé Székely Rita	magánszemély
4	Braunné Barta Katalin	Rendezvényműhely Közhasznú Egyesület
5	Bálint Eszter	magánszemély
6	Szőke Barnabás	Mezőörsi Református Egyházközség
7	Liszbauer Gábor	MM és DT Bt.
8	Szabados Péter	Gyarmat Község Önkormányzata
9	Ferenczi Gábor	Ferenczi Fémipari Kft.
10	Kovács József	Tápszentmiklós Község Önkormányzata
11	Horváth Gábor	Rábaszentmihály Község Önkormányzata
12	Dóra Vilmos	Játszótér Kft.
13	Pethőné Gócza Veronika	Veszprémvarsány Tűzoltó Egyesület
14	Jankovits Ferenc	Jankovits és Társa Kft.
15	Makkné Somjai Nóra	Lázi Község Önkormányzata
16	Vígh István	Écsi Segítő Kéz Közhasznú Alapítvány
17	Szabó Attila	Pannonhalmi PÁNDZSA Klub
18	Keszthelyi Miklós	egyéni vállalkozó
19	Csányi Péter	Pannónia Kincse LEADER Egyesület

2.1.2.4 A HACS tagság bővítésének módja (tagfelvétel bemutatása, elvei, tagok kötelezettségei, tagdíj, kizárás, annak szabályai, tagfelvételek és kizárások száma, számszerű és százalékos megoszlása);

Alapvetően az egyesület alapszabálya részletezi a tagfelvétellel, jogokkal, kötelezettségekkel és kizárással kapcsolatos szabályokat.

„III. A társadalmi szervezet tagsága, a tagok jogai és kötelezettségei:

1. Az egyesület tagsága:

Az egyesület tagja lehet minden olyan magánszemély, jogi személy, valamint ezek jogi személyiséggel nem bíró szervezetei, akik

- az egyesület céljaival egyetértenek,
- elfogadják annak alapszabályát,
- vállalják közreműködésükkel az egyesület céljainak megvalósítását és
- akik a belépési nyilatkozat aláírásával felvételét kérik az egyesületbe, s
- akit a tagok közé közgyűlés felvesz.

Az egyesületnek pártoló tagjai is lehetnek, pártoló tagok tanácskozási joggal részt vehetnek az Egyesület Közgyűlésein és rendezvényein, az Egyesület szolgáltatásait igénybe vehetik.

2. A tagsági viszony keletkezése és megszűnése:

Az egyesületbe való belépés és az onnan történő kilépés önkéntes.

A tagság felvétellel keletkezik. A tag felvételéről a közgyűlés határozattal dönt.

A tagokról az elnökség nyilvántartást vezet.

Megszűnik a tagsági viszony:

- a/ kilépéssel,
- b/ kizárással,
- c/ elhalálozással,
- d/ a szervezet megszűnésével.

A tag kizárására abban az esetekben kerülhet sor, amennyiben a társadalmi szervezet működését veszélyeztető, tagságra méltatlan magatartást tanúsít. A tag kizárásáról csak a közgyűlés dönthet. A tagfelvétel a közgyűlés átruházható hatáskörébe tartozik. A tagfelvétel legalább két tag írásos ajánlásával történik.

3. Az egyesület tagjainak jogai:

a/ a természetes személy tag személyesen, a nem természetes személy tag törvényes képviselője útján a közgyűlésen a többi taggal egyenlő szavazati joggal részt venni, felszólalni, véleményét kifejteni, határozati javaslatot tenni és szavazni. A természetes személy tagok választhatnak és választhatók, a nem természetes személy tagok pedig törvényes képviselőik útján választhatják meg az Egyesület vezető tisztségviselőit, azzal, hogy törvényes képviselőik választhatóak.

b/ egyéb feltételek (nagykorúság, büntetlen előélet stb.) megléte esetén tisztségekre választható;

c/ vezető tisztségviselő csupán egyesületi tag illetve annak törvényes képviselője lehet;

d/ a szervezet tagja egyidejűleg csak egy egyesületi vezető szerv tagja lehet.

4. Az egyesület tagjainak kötelezettségei:

- a/ az alapszabály betartása, az egyesület érdekeinek megfelelő magatartás tanúsítása;
- b/ a tagsági díj fizetése.”

A tagdíj évente 12.000 Ft. Tagdíj nemfizetése miatti és egyéb ok miatti kizárás nem történt az egyesület eddigi működése alatt.

	Közszféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen
	tag	%-os	tag	%-os	tag	%-os	tag
Alapító tagok száma	55	29,6%	85	45,7%	46	24,7%	186
Belépő tagok száma	10	11,1%	32	35,6%	48	53,3%	90
Kilépő tagok száma	3	4,5%	31	47,0%	32	48,5%	66
Tagság létszáma 2015.06.12.	62	29,5%	86	41,0%	62	29,5%	210

2.1.2.5 Tagsági ülések (közgyűlések, illetve tekintettel arra, hogy 2008-ban nonprofit gazdasági társaságok is alakultak, taggyűlések) bemutatása (számuk, határozatképességük jellemzése (első meghirdetés alapján határozatképes ülések száma, százalékos megoszlása az összes ülés számához képest), szervezésük módja (teljes tervezési területre vonatkozó vagy részleges ülések, vagy egyéb), a tagsági üléseken való aktivitás bemutatása, hozzászólások jellemzői, a tagsággal kapcsolatos főbb kitűzött célok

Az egyesület legfőbb szerve a közgyűlés. A közgyűlés a tagok összessége, amely az egyesületet érintő minden kérdésben döntésre jogosult. A vezető szervek (az elnökség, a felügyelő bizottság valamint a fegyelmi bizottság) tevékenységüket a közgyűlésnek alárendelve végzik. A közgyűlést évente egyszer össze kell hívni (rendes közgyűlés). A tagok 1/3-a az ok és a cél megjelölésével írásban kérheti a közgyűlés összehívását az elnökségtől (rendkívüli közgyűlés). Ilyen esetben az elnök – vagy akadályoztatása esetén az elnökség egy tagja – a rendkívüli közgyűlést 60 naptári napon belül köteles összehívni. Az egyesület elnöksége is jogosult indokolt esetben a rendkívüli közgyűlést összehívni. A közgyűlés összehívását a bíróság is elrendelheti (rendkívüli közgyűlés). A közgyűlést az elnök, a közgyűlés levezetésével megbízott elnökségi tag – vagy akadályoztatásuk esetén az elnökség egy tagja – hívja össze. A közgyűlési meghívót írásban, ajánlott levélben kell a tagok részére megküldeni akként, hogy a meghívó feladása és a közgyűlés napja között legalább 7 naptári napnak kell eltelnie. A meghirdetett napirendi pontokat a határozatképes közgyűlésen jelenlévő tagok 2/3 –a jogosult módosítani. Ha a közgyűlés határozatképtelen, a nyolc napon belüli időpontra, azonos napirenddel összehívott újabb közgyűlés a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes. A megismételt közgyűlés csak az eredeti napirendre felvett kérdésekben hozhat határozatot. A határozatképtelenség esetére összehívott megismételt közgyűlés időpontja az eredeti közgyűlés meghívójában is megjelölhető.

A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

1. az alapszabály megállapítása és módosítása;
2. az egyesület belső szervezeti felépítésével kapcsolatos kérdések eldöntése;
3. az egyesület más társadalmi szervezettel való egyesülésének, úgyszintén feloszlásának kimondása;
4. a vezető szervek, ill. vezető tisztségviselők megválasztása
5. tagok felvétele, kizárásával kapcsolatos döntések;
6. döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály kizárólagos hatáskörébe utal.
7. az elnökség beszámolójának elfogadása

A közgyűlés határozatait – az alábbiakban megjelöltek kivételével- nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza. A közgyűlés 2/3 -os szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza meg döntését az alábbi kérdésekben:

1. az egyesület más társadalmi szervezettel való egyesülésének, úgyszintén feloszlásának kimondása, alapszabály módosítása;
2. tag kizárása.
3. személyi kérdésekben (ideértve a vezető szervek és a tisztségviselők megválasztását is) a közgyűlés szintén nyílt szavazással hozza meg döntéseit, ezen esetekben a döntéshez a közgyűlés 2/3-os szótöbbségi határozata szükséges.

HACS tagsági ülések (közgyűlések) száma		
Év	Tagsági ülések (közgyűlések) száma	Első meghirdetésre határozatképes közgyűlések száma és arányuk az összes közgyűléshez képest
2008.	2	2/100%
2009.	n.a.*	n.a.*
2010.	2	1/50%
2011.	11	1/9%
2012.	2	0/0%
2013.	4	0/0%
2014.	4	0/0%
2015.	2	0/0%

A tagság aktivitását a közgyűlésekben az alábbi táblázat mutatja

Közgyűlés dátuma		Taglétszám	Jelenlévők	Határozatképesség
2008	01.25.	192	186	igen
	05.22.	188	112	igen
2009	n.a.*			
2010	n.a.*			
2011	08.16.	238	29	nem
	01.31.	231	76	nem
	02.16.	238	102	nem
	03.09.	238	158	igen
	03.24.	238	80	nem
	03.24.	238	80	igen
	05.24.	238	66	nem
	05.24	238	66	igen

	07.07.	238	20	nem
	07.07.	238	20	igen
	08.18.	238	51	nem
	08.18.	238	51	igen
2012	05.30.	238	60	nem
	05.30.	239	59	igen
2013	04.09.	238	28	nem
	04.09.	238	28	igen
	05.02.	247	36	nem
	05.02.	247	36	igen
2014	02.20.	244	65	nem
	02.20.	244	65	igen
	05.29.	243	31	nem
	05.29.	243	31	igen
2015	05.18.	215	31	nem
	05.18.	215	31	igen

* megjegyzés: 2011-ben teljes tisztújítás történt az egyesületben. Az iratok nem megfelelő átadása, átvétele miatt iratok veszték el.

A magas taglétszámhoz képest a tagok részvétele a közgyűléseken az első, 2008-as évhez képest jelentősen csökkent. Kiugróan magas volt a határozatképtelen közgyűlések száma 2011-ben. Ebben az évben a március 9-én megtartott közgyűlésen, ezért az alábbi határozat született annak érdekében, hogy a legfőbb döntéshozó testület, azaz a közgyűlés feladatát elláthassa.

3/2011. (III.09.) KGY. Határozat

...”Ha a közgyűlés határozatképtelen, a nyolc napon belüli időpontra, azonos napirenddel összehívott újabb közgyűlés a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes. A megismételt közgyűlés csak az eredeti napirendre felvett kérdésekben hozhat határozatot. A határozatképtelenség esetére összehívott megismételt közgyűlés időpontja az eredeti közgyűlés meghívójában is megjelölhető.”...

Miután ennek megfelelően megtörtént az alapszabály módosítása, a közgyűlések első meghirdetésre egy esetben sem voltak határozatképesek, kivétel nélkül megismételt közgyűlést kellett tartani.

Hozzászólások jellemzően nem voltak.

2.1.2.6 Szervezeti és Működési Szabályzat kelte, módosításai, módosítás okai, leglényegesebb változások (csatolni kell!)

Szervezeti és Működési Szabályzatot első alkalommal 2008-ben készítette az egyesület. Módosítása három alkalommal történt:

1. 2008.12.10.

2. 2009.03.12.
3. 2010.12.13.
4. 2011.06.21.

Az 1. számú módosítás okai:

Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) az Irányító Hatósággal kötött Együttműködési Megállapodás követelményeinek megfelelően lett módosítva és kiegészítve.

A tagdíj mértékének megállapítását az SZMSZ az elnökség hatáskörébe rendelte.

A 2. számú módosítás oka

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület létrehozta a Turisztikai Desztináció Menedzsmentet (TDM). A szervezet és az iroda konzorciumi megállapodással jött létre, amelynek vezetője a Pannónia Kincse LEADER Egyesület volt.

Mivel az Egyesületen belül új, önálló munkaszervezet jött létre ennek működését, szabályozását le kellett fedni.

A 3. számú módosítás oka

Turisztikai Desztináció Menedzsmentet (TDM) megszűnése.

A 4. számú módosítás okai

Az új tisztségviselők kinevezése szükségessé tette a Szervezeti és működési szabályzat módosítását. A szabályzat az alábbi változásokat tartalmazza:

- 1.1 pontban a székhelymódosításra került
- 12 oldal: Az Egyesület által használatba, ill. bérletbe kapott épületek és épületrészek turisztikai célú hasznosításáról gondoskodik (szálláshely-kialakítás és működtetés, programszervezés, marketingmunka), elősegítve a települési és térségi szintű turizmus fejlődését; bekezdés törlésre került
- Valamennyi fejezetben törlésre került az ügyvezető igazgató kifejezés és helyette a munkaszervezet vezető kifejezés került be az SZMSZ-be.
- 3.2 fejezetben javításra került az elnökség névsora
- 4.2 pontban javításra került a felügyelő bizottság névsora
- 4.3 pontban javításra került a fegyelmi bizottság névsora
- 5.6 Pannónia Kincse Turisztikai Desztináció Menedzsment Szervezet fejezet törlésre került.

2.1.2.7 Alapító Okirat csatolása

2.1.3 HACS elnökség (döntéshozó testület) bemutatása

2.1.3.1 Elnökség (döntéshozó testület) összetétele, kiválasztás/megválasztás elvei, elnökség változása, szférák szerinti arányok számszerűen és százalékos megoszlásban is;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület képviselőit és vagyonának kezelésére az

alakuló közgyűlésen részt vevő alapító tagok nyílt szavazással megválasztották az egyesület Elnökét, az elnökségi tagokat, a felügyelőbizottság elnökét és tagjait valamint a fegyelmi bizottság elnökét és tagjait. Az Egyesület nagy területet fed le, ezért az elnökség, illetve a bizottsági tagok megválasztásakor fő szempont volt, hogy minden kistérség képviselve legyen.

Az egyesület elnökének Gergó Andrást, Ikrény település polgármesterét, az egyesület elnökségi tagjainak Járay Árpádot, Szabó Ferencet (Tét Község önkormányzatának törvényes képviselőjét, Mondovics Lászlót (Écs Község önkormányzatának törvényes képviselőjét) választották.

2008. májusában tartott közgyűlésen az elnökséget kibővítették 10 főre. Új elnökségi tagok:

- Közszféra képviselője: Hokstok Imre
- Üzleti szféra képviselői: Száraz Lajos, Eszes Tibor, Hima László
- Civil szféra képviselői: Bánfi Lajos, Hangyál Balázs.

Az egyesület valamennyi tisztségviselője 2011-ben írásban lemondott, ezért teljes tisztújításra volt szükség. Új elnököt, elnökségi tagokat, felügyelőbizottságot (annak elnökét és tagjait) és új fegyelmi bizottságot (annak elnökét és tagjait) választott a Közgyűlés 2011. március 9-én.

Az egyesület elnökségének tagjai a közgyűlés határozatának értelmében:

Ssz.	Elnökségi tag neve	Képviselet szervezet	Képviselet szféra
1.	Horváth Gyula – Elnök	Győrszemere Község Önkormányzata	közszféra
2.	Herold Ádám – Alelnök	Pér Község Önkormányzata	közszféra
3.	Mondovics László – Alelnök	Écs Község Önkormányzata	közszféra
4.	Hokstok Imre	Győrsövényház Község Önkormányzata	közszféra
5.	Illés Tamás	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság	civil szféra
6.	Kozma Tibor	egyéni vállalkozó	üzleti szféra
7.	Kovács Teodóra	Molnár János Egyesület Rábacsécsényért	civil szféra
8.	Hima László	egyéni vállalkozó	üzleti szféra
9.	Rácz Róbert	Gy+R Farmer Kft.	üzleti szféra
10.	Sebestyén Vince	A Mi Bakonyunk Alapítvány	civil szféra

Az elnökség feladata és hatásköre:

- a közgyűlés előkészítése, összehívása,
- az éves program elkészítése, jóváhagyása,
- az egyesületi tevékenység irányítása,

- az éves költségvetés elkészítése,
- az egyesület eredményes működéséhez szükséges feltételek megteremtése
- az egyesület keretein belüli tevékenységek megszervezése,
- az egyesület működéséhez szükséges azon feladatok ellátása, amelyek az alapszabály szerint nem tartoznak a közgyűlés, az ellenőrző bizottság, illetve a fegyelmi bizottság kizárólagos hatáskörébe,
- belső szabályzatok (szervezeti működési szabályzat, stb.) megalkotása.
- az elnökség, a felügyelőbizottság illetve a fegyelmi bizottság tagjainak esetlegesen fizetendő díj megállapítása
- az éves költségvetés jóváhagyása;
- a vezető szervek beszámolójának elfogadása;
- belső szabályzatok jóváhagyása;
- az elnök beszámolójának elfogadása
- dönt a helyi vidékfejlesztési stratégia/terv végrehajtása során felmerülő delegált feladat ellátásával összefüggő, Munkaszervezet vezető által összeállított kérelem elfogadásáról, esetleges visszautalásáról;
- dönt az Elnök által felterjesztett támogatási rangsor(ok) alapján a forrás(ok) allokációjáról;
- utasítja az Elnököt a forrásallokáció során feltárt eljárási hibák javítására
- Jóváhagyja a 1698/2005/EK rendelet által átfogott III. és/vagy IV. tengelyes intézkedések végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal útmutatásával összhangban elkészített Szervezeti és Működési Szabályzatot (SZMSZ), javaslatot tesz annak módosítására.

Az elnök feladata és hatásköre:

- Felelős az egyesület szabályos és lehetőség szerint minél eredményesebb működéséért, a pénzügyi, anyagi, technikai eszközeinek célszerű, szabályos, takarékos felhasználásáért, tárolásáért és őrzéséért.
- Kezeli az egyesület iratait, ideértve a napi feladatokkal kapcsolatos könyvelési iratokat (bevételi és kiadási bizonylatok) is. Ellátja az egyesület működésével járó napi feladatokat, tevékenyen részt vesz az egyesület működésének zökkenőmentes biztosításában a rábízott feladatok elvégzésével.
- Felvilágosítást, tájékoztatást ad az Egyesület tevékenységéről, gondoskodik a közgyűlés és elnökség határozatainak végrehajtásáról, gondoskodik a 1698/2005/EK rendelet által átfogott III. és/vagy IV. tengelyes intézkedések végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásáról, mely hatáskört az Elnökség és Közgyűlés nem vonhat el.
- Gondoskodik a 1698/2005EK rendelet III. és/vagy IV. tengelyes végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásához szükséges támogatási és kifizetési kérelmek benyújtásáról, munkáltatói jogokat gyakorol az egyesület munkaszervezet vezetője felett.

Az egyesület törvényes képviselőjét a mindenkori elnök látja el. Az elnök mindenkor a közgyűlés és az elnökség határozatai szerint jár el.

Az egyesület bankszámlája felett az elnök egy másik elnökségi taggal együttesen jogosult rendelkezni. Az elnök akadályoztatása esetén az elnökség által kijelölt két elnökségi tag együttes aláírása szükséges.

Az elnökség által elfogadott költségvetés zavartalan megvalósítása érdekében a munkaszervezet vezetőjének és helyettesének 2 millió Ft értékig aláírási jogot biztosít az elnökség külön határozatával.

Az elnökség tagjai - a tagozatok által delegált elnökségi tagok kivételével - díjazásban részesülhetnek.

HACS elnökség (döntéshozó testület) összetétele számszerűen és százalékos arányban is									
Év	Közszféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen		
	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	
Megalakuláskor (2008) *	3	75	1	25	0	0	4	100	
2009. 12.31-én	4	40	4	40	2	20	10	100	
2010. 12.31-én	4	44,44	3	33,333	2	22,22	9	100	
2011. 12.31-én	4	40	3	30	3	30	10	100	
2012. 12.31-én	4	40	3	30	3	30	10	100	
2013. 12.31-én	4	40	3	30	3	30	10	100	
2014. 12.31-én	4	40	3	30	3	30	10	100	
* a megalakulás évét kell megjeleníteni, illetve a releváns éveket.									

2.1.3.2 Elnökségi ülések (döntéshozó testület üléseinek) bemutatása (hozott határozatok száma, főbb témakörei, határozatképesség bemutatása (elnökségi üléseken való aktivitás, részvétel, kitérve az elnökségi ülésen résztvevő nem elnökségi tagokra) összetétele a települések képviselete szerint, zárt és nyílt elnökségi ülések száma, megoszlása, zárt ülések témái,;

Az elnökség az alapszabályban rögzített feladatainak ellátása céljából szükség szerint, de legalább félévente egyszer ülésezik.

Főbb témakörök: az egyesület működésével kapcsolatos aktualitások, személyi változások,

beérkezett pályázatok, HVS megvalósításával, illetve felülvizsgálatával kapcsolatos megbeszélések.

Az üléseket az elnök vagy a következő ülés levezetésével megbízott elnökségi tag hívja össze akként, hogy az elnökségi tagok részére a meghívót a napirend közlésével az ülés előtt legalább 7 naptári nappal ajánlott küldeményként részükre megküldi.

Az elnökséget soron kívül, 7 naptári napon belül össze kell hívni, amennyiben az elnöknel két elnökségi tag vagy valamely vezető szerv vezetője indítványozza.

Az elnökség akkor határozatképes, ha azon az elnökség tagjainak 50 %-a + 1 fő jelen van. A határozatokat az elnökség egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Az elnökségi ülések minden alkalommal határozatképesek voltak.

A mindenkori munkaszervezet vezető részt vett az elnökségi üléseken, tanácskozási joggal. A munkaszervezet működését, feladatait érintő aktuális kérdésekkel kapcsolatosan tájékoztatást nyújtott, segítve ezzel az elnök munkáját.

Az elnökségi ülésen minden alkalommal jegyzőkönyv készült, a jogszabályok által előírt tartalommal. Az elnökségi ülés jegyzőkönyvébe a tagok betekinhetnek, kérésükre azokat mindenkor hozzáférhetővé tesszük.

Zárt ülést nem tartottunk. Az elnökségi üléseken hozott határozatok nagy száma jól mutatja az elnökség aktivitását.

HACS elnökségi ülések száma (döntéshozó testület üléseinek száma)					
Év	Elnökségi ülések (döntéshozó testület üléseinek) száma	Az üléseken hozott határozatok száma	Zárt ülések száma	Nyílt ülések száma	Összesen
2008.	5	13	0	5	5
2009.	10	172	0	10	10
2010.	6	27	0	6	6
2011.	11	45	0	11	11
2012.	8	27	0	8	8
2013.	10	21	0	10	10
2014.	8	13	0	8	8

2.1.3.3 Hozzászólások és azok figyelembe vételének jellemzői (pl. Éltek-e a tagok véleményezési jogukkal?)

Az elnökségi ülésen elhangzott hozzászólások figyelembevételével születtek meg az egyes határozatok.

2.1.4 Felügyelőbizottság bemutatása

2.1.4.1 Felügyelőbizottság összetétele szférák szerint számszerűen és százalékos megoszlásban is, összetétele a települések képvisellete szerint, ülések száma, főbb témák, részvételi aktivitás bemutatása, ülések lebonyolításának módja – nyílt, illetve zárt ülések száma, témái, zárt ülések aránya (az összes ülés számához képest)

A 4 főből álló felügyelő bizottságot a közgyűlés választja, a területi elvek figyelembe vétele mellett. A felügyelő bizottság fő feladata a társadalmi szervezet alapszabályszerű működésének, gazdálkodásának, pénzügyi és anyagi eszközeinek célszerű és takarékos felhasználásának ellenőrzése.

Továbbá:

- az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata;
- a társadalmi szervezetek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése;
- tagdíjak befizetésének ellenőrzése;
- az éves mérleg felülvizsgálata;
- a gazdálkodás célszerűségének, szabályszerűségének, az előirányzott bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata;
- a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése;
- az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése.
- A működésével kapcsolatos részletes szabályokat a saját maga által elfogadott Működési Szabályzat és ügyrend.

A felügyelő bizottság szükség szerint, de legalább évente két alkalommal ülésezik. Üléseit a bizottság elnöke hívja össze akként, hogy a tagok részére a meghívót a napirend közlésével az ülés előtt legalább 7 naptári nappal ajánlott küldeményként részükre megküldi. Főbb témák: az éves beszámoló alapján pénzügyi és számviteli dokumentumok ellenőrzése, költségvetés megtárgyalása.

A felügyelő bizottság határozatait egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza meg. A Felügyelő Bizottság üléseiről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető, a Felügyelő Bizottság Elnöke és egy felkért jelen levő Bizottsági tag írja alá. A jegyzőkönyv egy példányát minden Bizottsági tag és Elnökségi tag 8 munkanapon belül megkapja. A Felügyelő Bizottság tagjai az Egyesület könyveibe, irataiba bármikor betekinhetnek, ezekről másolatot készíthetnek, az Egyesület dolgozóitól felvilágosítást kérhetnek.

Az alakuló közgyűlésen a felügyelőbizottság elnökének választották Juhászné Árpási Irmát (Győrújbarát Község Önkormányzatának törvényes képviselőjét), valamint Unger Györgyöt (Pannonhalma és Vidéke Takarékszövetkezet törvényes képviselőjét) és Dallosné

Máté Jolánt (Nyúl és Vidéke Takarékszövetkezet törvényes képviselőjét) a felügyelőbizottság tagjainak választották.

A közgyűlés 2011. március 9-én tisztújító ülést tartott. Ennek eredményeként a felügyelő Bizottság elnökének Juhászné Árpási Irmát (Győrújbarát Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) választották, a bizottság tagjainak Jankovits Ferencnét (Tárnokréti Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Makkné Somjai Nórát (Lázi Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Szakács Krisztián magánszemélyt választották.

A Felügyelő Bizottság elnökének és két tagjának lemondása miatt a törvényes működés érdekében ismét tisztújításra volt szükség. A közgyűlés 2014. február 20-i ülésén a Felügyelő Bizottság elnökének Radicsné Kincses Máriát (Koroncó Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) választotta, a bizottság két úja tagjának Tóth Alice Erzsébet (Fehértó Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) és Csányi Péter magánszemélyt (volt munkaszervezet vezető) választotta. Makkné Somjai Nóra (Lázi Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) személye nem változott.

A HACS felügyelőbizottságának összetétele számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közszféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)	száma dat	százalék (%)
Megalakuláskor (2008) *	1	33,33	2	66,66	0	0	3	100
2009. 12.31-én	1	25	3	75	0	0	4	100
2010. 12.31-én	1	100	0	0	0	0	1	100
2011. 12.31-én	3	75	1	25	0	0	4	100
2012. 12.31-én	3	75	1	25	0	0	4	100
2013. 12.31-én	3	75	1	25	0	0	4	100
2014. 12.31-én	3	75	1	25	0	0	4	100
* a megalakulás évét kell megjeleníteni, illetve a releváns éveket.								

2.1.5 A HACS Helyi Bíráló Bizottságának bemutatása

2.1.5.1 A HACS Helyi Bíráló Bizottságának összetétele, tagok száma, szférák szerinti megoszlása számszerűen és százalékos arányban, a HBB tagság változása, póttagok száma, szférák közötti megoszlása;

Az Egyesület elnöksége 2011-ben létrehozta az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program LEADER Fejezetének végrehajtásában közreműködő Helyi Bíráló Bizottságot a kiadott eljárásrend szerint. Az Egyesület elnökének javaslatára a HBB tagsága megegyezik a 10 fős elnökséggel.

Ssz.	Helyi Bíráló Bizottsági tag neve	Képviselt szervezet	Képviselt szféra
1.	Horváth Gyula – Elnök	Győrszemere Község Önkormányzata	közszféra
2.	Herold Ádám	Pér Község Önkormányzata	közszféra
3.	Mondovics László	Écs Község Önkormányzata	közszféra
4.	Hokstok Imre	Győrsövényház Község Önkormányzata	közszféra
5.	Illés Tamás - Póttag	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság	civil szféra
6.	Kozma Tibor	egyéni vállalkozó	üzleti szféra
7.	Kovács Teodóra	Molnár János Egyesület	civil szféra
8.	Hima László	egyéni vállalkozó	üzleti szféra
9.	Rácz Róbert - Alelnök	Gy+R Farmer Kft.	üzleti szféra
10.	Sebestyén Vince - Póttag	A Mi Bakonyunk Alapítvány	civil szféra

A HBB elnök mellett, 1 alelnök, 6 tag és 2 póttag alkotja a Bizottságot. A póttagok civil szféra képviselői. A HBB tagság megalakulása óta változatlan.

A HACS Helyi Bíráló Bizottságának (HBB) összetétele számszerűen és százalékos arányban is												
É v *	Közszféra			Üzleti szféra			Civil szféra			Összesen		
	szá mad at	százal ék (%)	Póttag ok száma	szá mad at	százal ék (%)	Póttag ok száma	szá mad at	százal ék (%)	Póttag ok száma	szá mad at	százal ék (%)	Póttag ok száma

2011.	4	50	0	3	37,5	0	1	12,5	2	8	100	2
2012.	4	50	0	3	37,5	0	1	12,5	2	8	100	2
2013.	4	50	0	3	37,5	0	1	12,5	2	8	100	2
2014.	4	50	0	3	37,5	0	1	12,5	2	8	100	2

* a megalakulás évét kell megjeleníteni, illetve a releváns éveket.

A HBB tagságon belül a civil és üzleti szféra együttes aránya 50%.

2.1.5.2 HBB ülések száma, határozatképesség jellemzése, első meghirdetésre határozatképes ülések száma, megoszlása az összes ülés számához képest;

A HBB 5 alkalommal ülésezett az eljárásrendben rögzítettek szerint. Minden ülés első meghirdetésre határozatképes volt.

HBB ülések száma					
Év	HBB ülések száma	Az üléseken hozott határozatok száma	Zárt ülések száma	Nyílt ülések száma	Összesen
2011.	3	259	0	3	3
2013.	2	108	0	2	2

2.1.5.3 HBB által hozott döntések száma, jellemzése;

A Helyi Bíráló Bizottság az ÚMVP IV. tengelye kapcsán benyújtott projektjavaslatokat megvizsgálta, és döntött a benyújtott projekt javaslatok HVS-hez való illeszkedésének megfelelőségéről, felhatalmazást adott záradékolásra, illetve döntött a projektek támogatásáról.

2.1.6 A HACS által létrehozott egyéb szerv bemutatása, jellemzése (SZMSZ-ben is szabályozott egyéb szervek jellemzése, például tematikus munkacsoportok, tanácsadó testületek)

2.1.6.1. A fegyelmi bizottság

A 3 főből álló fegyelmi bizottságot a közgyűlés választja. A fegyelmi bizottság tagjait illetve annak elnökét is a közgyűlés választja meg.

A fegyelmi bizottság feladata a társadalmi szervezet tagjaival szemben fegyelmi eljárás lefolytatása, ha a tagsági jogviszonyból eredő kötelezettségeit a tag súlyosan, a szervezet céljait veszélyeztető módon vétkeesen megszegi.

A fegyelmi bizottság, ha a tag fegyelmi felelősségét megállapította, fegyelmi büntetésre vonatkozó határozatot hozhat. Fegyelmi büntetésként:

- a) szóbeli figyelmeztetést,
- b) írásbeli megrovást
szabhat ki.

Amennyiben a fegyelmi bizottság vizsgálata eredményeképpen a tag egyesületből történő kizárását tartja a megfelelő fegyelmi büntetésnek, úgy erre vonatkozó javaslatot tesz a közgyűlésnek. A tag kizárásáról csak a közgyűlés határozhat.

A fegyelmi bizottság fegyelmi határozatát, ill. a közgyűlésnek a tag kizárásáról döntő határozatát az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a tudomására jutástól számított 30 napon belül bíróság előtt megtámadhatja.

A fegyelmi eljárás részletes szabályait a fegyelmi szabályzat tartalmazza.

A fegyelmi bizottság akkor határozatképes, ha elnöke és legalább egy tagja jelen van. A fegyelmi bizottság határozatait egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza, kivéve, ha fegyelmi büntetésként a közgyűlés felé előterjesztendő, a szervezet tagjának szervezetből történő kizárásáról szóló javaslatról határoz. E határozat meghozatalához a fegyelmi bizottság elnökének és két tagjának nyílt szavazással egyhangú szavazata szükséges.

A fegyelmi bizottság ülésére az érintett tagot meg kell hívni. A tagnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az ellene felhozottakkal szemben védekezését előadja, s jogosult megismerni azt, hogy milyen ügyben, s milyen bizonyítékok alapján folyik ellene fegyelmi eljárás. A fegyelmi tárgyalás időpontjáról a tagot írásban kell értesíteni, a tárgyalás előtt legalább 7 naptári nappal.

A fegyelmi bizottság tagjai a közgyűlés határozatának értelmében		
	Fegyelmi bizottsági tag neve	Képviselt szervezet
1.	Ferenczi Zsolt - elnök	Gyórság Község Önkormányzata
2.	Baráth Béla	magánszemély
3.	Szabó Zsolt	Abda Község Önkormányzata

2.1.6.2. Tagozatok

Az Egyesület három tagozatot hozott létre:

- a. közszféra tagozat
- b. civilszféra tagozat
- c. üzleti szféra tagozat

A tagozatok Egyesületen belüli megoszlása a következő:

- a. a közszféra maximum 40%-ban,
- b. a civil-és üzleti szféra együttesen minimum 60%-ban képviselteti magát.

Minden tagozat képviseltetheti magát az Egyesület minden fórumán, az Alapszabályban lefektetett arányok mentén és képviselői útján.

2.1.7. Az HACS szervezeti felépítésének összefoglaló jellemzése a térségben való beágyazódottsága szempontjából

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak fórumokat. A fórumokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és vállalkozások is részt vettek. A szférák – civil, önkormányzati, vállalkozói – számára külön-külön is több fórumot tartottunk nagy hatékonysággal. A fórumok témáját mindig az aktualitások határozták meg.

A tagönkormányzatok nagy részével napi kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén számtalan civil egyesület működik valamilyen formában. Ezek között jelentős számú a kis költségvetésű egyesület, de akadnak országosan is ismert egyesületek. Jó kapcsolatot ápolunk velük, bátran fordulnak hozzánk kérdéseikkel.

A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület különböző jogcímekben több, mint 450 nyertes pályázatot tudhat a háta mögött. A sikeres pályázatokhoz hosszú, göröngyös út vezetett, melyben nagy segítségére voltunk pályázó ügyfeleinknek. A kezdeti időszakokban, amikor az első kiírások történtek, sokak számára ismeretlen volt a vidékfejlesztési támogatás fogalma. Nem beszélve a pályázati rendszerről és a hozzá tartozó szabályrendszerről, amelyben a Pannónia Kincse LEADER Egyesület mindig készséggel álltak az ügyfelek rendelkezésére. A pályázók segítséget kértek a pályázati feltételek értelmezésében, a pályázat megírásában, a hiánypótlások során, az elszámolásokkal kapcsolatban, az ÉNGY katalógussal kapcsolatban és

még számtalan kérdésben. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület saját honlapján keresztül is tájékoztatást nyújt az érintettek felé.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület kiváló kapcsolatot ápol a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel és munkatársaikkal. Több alkalommal tartottunk közös fórumot a NAK és az MNVH megyei munkatársaival a még szélesebb körű tájékoztatás érdekében.

Fontosnak tartjuk, hogy eredményeink a médiában is kellő figyelmet kapjanak. Szinte nem telik el hét, hogy az írott sajtó ne számolna be a területünkön egy-egy újabb megvalósult, sikeres projektről.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület saját projektjein keresztül is megpróbált a vidékfejlesztéssel kapcsolatosan eredményeket elérni. Készültek értékleltárak, fotódokumentációk, számtalan kimutatás stb. A térség eredményesebb jövőjének érdekében más térségekkel is hatékonyan tudtunk együtt dolgozni. Az térségek közötti együttműködések pályázati kiírásainak köszönhetően a szomszédos térségekkel közös projekteket valósítottunk meg.

A **2.1.1** és **2.1.5** részben foglalt adatok alapján a HACS tagság részvételi hajlandósága a HACS térségben végzett munkájában, a helyi társadalmi, gazdasági viszonyok formálásában (pl. a tagság bővülése pozitív trendre utal, a HACS társadalmi elfogadottságának jele, a kilépések az ellenkezőjét jelzik);

2.2 HACS munkaszervezet

2.2.1 A HACS irányítási rendszerének működése, jellemzése

2.2.1.1 A HACS munkaszervezet működése és feladatai (a delegált feladatokkal együtt), munkavállalók száma, beosztása, foglalkoztatás jellege (teljes munkaidő vagy részmunkaidős munkaviszony, megbízási jogviszony);

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezet vezetője 2008-tól 2011. március 8-ig Gönczi Zsolt, majd 2011. március 9-től 2013. november 17-ig Csányi Péter, majd 2013. november 18-tól 2014. október 31-ig Eszesné Takács Szilvia, majd 2014. november 1-től Németh Tamás. A vezetőváltások a vezetők lemondása miatt következett be.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezeti dolgozóinak száma ébenként változott. 2008. és 2010. között 3 fő ügyintéző, 1 fő gazdasági és pénzügyi vezető és 3 fő adminisztrátor volt alkalmazásban. 2011-ben 3 fő ügyintéző, és 2 fő adminisztrátor, 2012-ben 3 fő ügyintéző, és 1 fő adminisztrátor, 2013-ban 3 fő ügyintéző, melyből 2 fő teljes munkaidős 1 fő részmunkaidős, és 1 fő adminisztrátor, 2014-ben 2 fő ügyintéző, melyből 1 fő teljes munkaidős 1 fő részmunkaidős, és 1 fő adminisztrátor volt alkalmazásban. A munkaszervezet jelenlegi létszáma 1 fő munkaszervezet vezető, 1 fő teljes munkaidős alkalmazott, 1 fő részmunkaidős alkalmazott. További 2 fő GYES illetve GYED ellátásban részesül, de egyesületünk állományába tartozik.

A munkaszervezet főbb feladatai voltak:

- a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (továbbiakban: HVS) éves felülvizsgálatának, valamint a HVS előrehaladásának és végrehajtásának évközi és időszaki értékelését készítettük el
- irodahelyiséget tartottunk fent az általunk lefedett tervezési területen, a 147/2007. (XII. 04.) FVM rendelet alapján az adott tervezési területre elkészített HVS-ben foglaltak megvalósítása érdekében
- közreműködtünk a HVS végrehajtása érdekében a helyi szereplők felkészítésében, képzésében, továbbképzésében a támogatott intézkedések vonatkozásában
- tájékoztatási és információs tevékenységet végeztünk a potenciális vidékfejlesztési szereplők, kedvezményezettek körében a HVS megvalósítása érdekében
- a támogatott intézkedésekhez kapcsolódóan projekt-előkészítést végeztünk
- segítettük a területünkön lévő projektgazdákat a támogatási és kifizetési kérelmük összeállításában, valamint ez irányú konzultációt szerveztünk, és ehhez kapcsolódóan ügyfélszolgálati tevékenységet folytattunk
- a területünkön lévő Helyi Vidékfejlesztési Irodákkal kapcsolatot tartottunk, szakmailag együttműködtünk
- egyéb, az IH által közvetlenül az ÚMVP végrehajtása érdekében a munkatervben meghatározott feladatokat elvégeztük
- a végső kedvezményezettek tájékoztatása érdekében rendszeresen aktualizált weboldalt működtettünk/működtetünk

- médiában folyamatosan jelentettünk meg tájékoztató anyagokat a sikeresen zárult projektekről
- a támogatási kérelmekhez tartozó összes irat érkeztetése, iktatása, rögzítése, szkennelése, aktásítása. A támogatási kérelmek érkeztetésekor valamennyi formanyomtatványt, iratot egyedi vonalkódos sorszámmal ellátni és szkennelni kellett. Az egyedi vonalkódos sorszámmat a LEADER HACS munkaszervezetének vezetője vagy az általa kijelölt ügyintéző az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszerből (továbbiakban: IIER) generálja és a beérkezett iratra a vonalkód és az iktatószám etikett nyomtató használatával helyezte el
- a támogatási kérelmek adminisztratív ellenőrzése (A1):
- Alapjogosultsági kritériumok vizsgálata (elutasítás előkészítése);
- Jogosultságvizsgálat - formai, tartalmi ellenőrzés (elutasítás előkészítése);
- Hiánypótlások kezelése;
- Előzetes rangsorállítás: az előzetes rangsor IH részére történő felterjesztése (A3)
- a Kifizetési kérelmekhez tartozó összes irat érkeztetése, iktatása, rögzítése, szkennelése, aktásítása. A kifizetési kérelmek érkeztetésekor valamennyi kérelmet, mellékleteit és az egyéb iratokat egyedi vonalkódos sorszámmal kellett ellátni és szkennelni kell. Az egyedi vonalkódos sorszámmat a LEADER HACS IIER-ből generálja és a beérkezett iratra a vonalkód és az iktatószám etikett nyomtató használatával kerül fel.
- Kifizetési kérelmek adminisztratív ellenőrzése (A1):
- Alapjogosultsági kritériumok vizsgálata (elutasítás előkészítése);
- Jogosultságvizsgálat - kérelmek formai, tartalmi ellenőrzése (elutasítás előkészítése);
- Hiánypótlások kezelése;
- Helyszíni szemlék lefolytatása az MVH által meghatározott ellenőrzési program szerint, a szemlékről készült jegyzőkönyvek szkennelése valamint azok kiértékelése.
- Kifizetési kérelmek A1 adminisztratív ellenőrzésének felülvizsgálata (elutasítás előkészítése), értékelés, támogatási összegszámítás indítása (A2).
- A kifizetési kérelemmel kapcsolatos egyéb feladatok ellátása (felfüggesztés, visszavonás, módosítások. stb. kezelése).
- Határozatok, végzések kiadmányozásának hitelesítése.
- A határozatok, végzések nyomtatása, postázása.
- Elutasító döntések meghozatala (határozatok, végzések).

Az egyesület elnöke:

Felelős az egyesület szabályos és lehetőség szerint minél eredményesebb működéséért, a pénzügyi, anyagi, technikai eszközeinek célszerű, szabályos, takarékos felhasználásáért, tárolásáért és őrzéséért. Kezeli az egyesület iratait, ideértve a napi feladatokkal kapcsolatos könyvelési iratokat (bevételi és kiadási bizonylatok) is. Ellátja az egyesület működésével járó napi feladatokat, tevékenyen részt vesz az egyesület működésének zökkenőmentes biztosításában a rábízott feladatok elvégzésével. Felvilágosítást, tájékoztatást ad az Egyesület tevékenységéről, gondoskodik a közgyűlés és elnökség határozatainak végrehajtásáról, gondoskodik a 1698/2005/EK rendelet által átfogott III. és/vagy IV. tengelyes intézkedések

végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásáról, mely hatáskört az Elnökség és Közgyűlés nem vonhat el. Gondoskodik a 1698/2005EK rendelet III. és/vagy IV. tengelyes végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásához szükséges támogatási és kifizetési kérelmek benyújtásáról, munkáltatói jogokat gyakorol az egyesület munkaszervezet vezetője felett.

A munkaszervezet vezető

A munkaszervezet vezető feladatai:

- gondoskodik a Munkaszervezet vezetéséről;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a Munkaszervezet dolgozói vonatkozásában;
- eljár és dönt a Közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- gondoskodik az Egyesület nyilvántartásainak vezetéséről;
- Az Elnök vagy az Alelnökök akadályoztatása estén azok előzetes, írásbeli hozzájárulásával a bankszámla felett a nem akadályoztatott, kijelölt megbízott tisztségviselővel együttesen rendelkezhet.
- A Munkaszervezet vezetője és helyettese az elnökség által elfogadott költségvetés zavartalan megvalósítása érdekében tételsoronként 250 000 Ft-értékig aláírási joggal rendelkezik az Egyesület számlája felett, amelyet az Egyesület Alapszabályában foglaltaknak megfelelően az elnökség külön határozatban biztosít.
- A Munkaszervezet vezetőjének helyettese a Munkaszervezet pénzügyi vezetője.

2.2.1.1 A HACS munkaszervezet működése és feladatai (a delegált feladatokkal együtt), munkavállalók száma, beosztása, foglalkoztatás jellege (teljes munkaidő vagy részmunkaidős munkaviszony, megbízási jogviszony);

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezet vezetője 2008-tól 2011. március 8-ig Gönczi Zsolt, majd 2011. március 9-től 2013. november 17-ig Csányi Péter, majd 2013. november 18-tól 2014. október 31-ig Eszesné Takács Szilvia, majd 2014. november 1-től Németh Tamás. A vezetőváltások a vezetők lemondása miatt következtek be.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezeti dolgozóinak száma évenként változott. 2008. és 2010. között 3 fő ügyintéző, 1 fő gazdasági és pénzügyi vezető és 3 fő adminisztrátor volt alkalmazásban. 2011-ben 3 fő ügyintéző, és 2 fő adminisztrátor, 2012-ben 3 fő ügyintéző, és 1 fő adminisztrátor, 2013-ban 3 fő ügyintéző, melyből 2 fő teljes munkaidős 1 fő részmunkaidős, és 1 fő adminisztrátor, 2014-ben 2 fő ügyintéző, melyből 1 fő teljes munkaidős 1 fő részmunkaidős, és 1 fő adminisztrátor volt alkalmazásban. A munkaszervezet jelenlegi létszáma 1 fő munkaszervezet vezető, 1 fő teljes munkaidős alkalmazott, 1 fő részmunkaidős alkalmazott. További 2 fő GYES illetve GYED ellátásban részesül, de egyesületünk állományába tartozik.

A munkaszervezet főbb feladatai voltak:

- a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (továbbiakban: HVS) éves felülvizsgálatának, valamint a HVS előrehaladásának és végrehajtásának évközi és időszaki értékelését készítettük el
- irodahelyiséget tartottunk fent az általunk lefedett tervezési területen, a 147/2007. (XII. 04.) FVM rendelet alapján az adott tervezési területre elkészített HVS-ben foglaltak megvalósítása érdekében
- közreműködtünk a HVS végrehajtása érdekében a helyi szereplők felkészítésében, képzésében, továbbképzésében a támogatott intézkedések vonatkozásában
- tájékoztatási és információs tevékenységet végeztünk a potenciális vidékfejlesztési szereplők, kedvezményezettek körében a HVS megvalósítása érdekében
- a támogatott intézkedésekhez kapcsolódóan projekt-előkészítést végeztünk
- segítettük a területünkön lévő projektgazdákat a támogatási és kifizetési kérelmük összeállításában, valamint ez irányú konzultációt szerveztünk, és ehhez kapcsolódóan ügyfélszolgálati tevékenységet folytattunk
- a területünkön lévő Helyi Vidékfejlesztési Irodákkal kapcsolatot tartottunk, szakmailag együttműködtünk
- egyéb, az IH által közvetlenül az ÚMVP végrehajtása érdekében a munkatervben meghatározott feladatokat elvégeztük
- a végső kedvezményezettek tájékoztatása érdekében rendszeresen aktualizált weboldalt működtettünk/működtetünk
- médiában folyamatosan jelentettünk meg tájékoztató anyagokat a sikeresen zárult projektekről
- a támogatási kérelmekhez tartozó összes irat érkeztetése, iktatása, rögzítése, szkennelése, aktásítása. A támogatási kérelmek érkeztetésekor valamennyi formanyomtatványt, iratot egyedi vonalkódos sorszámmal ellátni és szkennelni kellett. Az egyedi vonalkódos sorszámmat a LEADER HACS munkaszervezetének vezetője vagy az általa kijelölt ügyintéző az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszerből (továbbiakban: IIER) generálja és a beérkezett iratra a vonalkód és az iktatószám etikett nyomtató használatával helyezte el
- a támogatási kérelmek adminisztratív ellenőrzése (A1):
- Alapjogosultsági kritériumok vizsgálata (elutasítás előkészítése);
- Jogosultságvizsgálat - formai, tartalmi ellenőrzés (elutasítás előkészítése);
- Hiánypótlások kezelése;
- Előzetes rangsorállítás: az előzetes rangsor IH részére történő felterjesztése (A3)
- a Kifizetési kérelmekhez tartozó összes irat érkeztetése, iktatása, rögzítése, szkennelése, aktásítása. A kifizetési kérelmek érkeztetésekor valamennyi kérelmet, mellékleteit és az egyéb iratokat egyedi vonalkódos sorszámmal kellett ellátni és szkennelni kell. Az egyedi vonalkódos sorszámmat a LEADER HACS IIER-ből generálja és a beérkezett iratra a vonalkód és az iktatószám etikett nyomtató használatával kerül fel.
- Kifizetési kérelmek adminisztratív ellenőrzése (A1):
- Alapjogosultsági kritériumok vizsgálata (elutasítás előkészítése);
- Jogosultságvizsgálat - kérelmek formai, tartalmi ellenőrzése (elutasítás előkészítése);
- Hiánypótlások kezelése;

- Helyszíni szemlék lefolytatása az MVH által meghatározott ellenőrzési program szerint, a szemlékről készült jegyzőkönyvek szkennelése valamint azok kiértékelése.
- Határozatok, végzések kiadmányozásának hitelesítése.
- A határozatok, végzések nyomtatása, postázása.
- Elutasító döntések meghozatala (határozatok, végzések).

2.2.1.2 Bevont szervezet alkalmazása, jellemzése (munkavállalók száma, beosztása);

Nem volt bevont szervezet.

2.2.1.3 Egyéb kiszervezett feladatok bemutatása, kiszervezés okai, módja

Számviteli szolgáltatás: a Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2011-től a számviteli szolgáltatást kiszervezett módon, vállalkozón bevonásával látja el. Mivel 2011-től az egyesület pénzügyi vezetői feladatai nem igényelnek teljes munkaidős foglalkoztatást, így a számviteli feladatok kiszervezésre kerültek.

Jogi szolgáltatás: mivel az egyesület munkaszervezetének dolgozói közül senki sem rendelkezik/rendelkezik jogi végzettséggel, ezért a jogszabályokban foglaltak betartása és a törvényesség érdekében jogász került bevonásra.

2.2.1.4 Főbb szervezeti változtatások kiemelése, kiértékelése;

Nem történtek szervezeti változások.

2.2.1.5 Személyi változások jellemzése, szervezeti változások jellemzése;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008-ban alakult meg 196 taggal. Az egyesület elnökének Gergó Andrást, Ikrény település polgármesterét választották. Az alakuló ülésen az egyesület elnökségi tagjainak Járay Árpádot, Szabó Ferencet (Tét Község önkormányzatának törvényes képviselőjét), Mondovics Lászlót (Écs Község önkormányzatának törvényes képviselőjét), Hokstok Imrét, Hangyál Balázst, Bánfi Lajost, Eszes Tibort, Hima Lászlót, Száraz Lajost választották. A felügyelőbizottság elnökének választották Juhászné Árpási Irmát (Győrújbarát Község önkormányzatának törvényes képviselőjét), valamint Unger Györgyöt (Pannonhalmi Takarékszövetkezet törvényes képviselőjét) és Dallosné Máté Jolánt (Nyúli Takarékszövetkezet törvényes képviselőjét) a felügyelőbizottság tagjainak. Szabó Zsoltot (Abda Község önkormányzatának törvényes képviselőjét), a fegyelmi bizottság elnökének, Ferenczi Zsoltot (Gyórság Község önkormányzatának törvényes képviselőjét) és Baráth Bélát (Gyarmat Község önkormányzatának törvényes képviselőjét) a fegyelmi bizottság tagjainak választották. A munkaszervezetet Gönczi Zsolt vezette, gazdasági vezető Kósa Eszter volt.

A közgyűlés 2011. március 9-én tisztújító ülést tartott, mivel minden elnökségi tag lemondott. Ennek eredményeként Horváth Gyulát (Gyórszemere Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) az egyesület elnökének megválasztották. Az egyesület elnökségének tagjai: Herold Ádám (Pér Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Hima László magánszemély, Hokstok Imre (Gyórsövényház Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Illés Tamás (Pannonhalmi Apátság hivatalos képviselője), Kozma Tibor (egyéni

vállalkozó), Kovács Teodóra (Molnár János Egyesület Rábacsécsényért képviselője), Mondovics László (Écs Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Rác Róbert (Gy+R Farmer képviselője), Sebestyén Vince (A mi Bakonyunk Alapítvány képviselője).

A felügyelő Bizottság elnökének Juhászné Árpási Irmát (Győrújbarát Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) választották, a bizottság tagjainak Jankovits Ferencnét (Tárnokréti Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Makkné Somjai Nórárt (Lázi Község Önkormányzatának hivatalos képviselője), Szakács Krisztián magánszemélyt választották.

A közgyűlés 2014. február 20-i ülésén a Felügyelő Bizottság elnökének és két tagjának lemondása miatt a törvényes működés érdekében ismét tisztújításra volt szükség. A Felügyelő Bizottság elnökének Radicsné Kincses Máriát (Koroncó Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) választották, a bizottság két úja tagjának Tóth Alice Erzsébet (Fehértó Község Önkormányzatának hivatalos képviselője) és Csányi Péter magánszemélyt (volt munkaszervezet vezető) választották.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezet vezetője 2008-tól 2011. március 8-ig Gönczi Zsolt, aki az egyesülettől rendkívüli felmondással távozott. Helyét 2011. március 9-től 2013. november 17-ig Csányi Péter vette át, aki közös megegyezéssel távozott, mivel más munkáltatónál vállalt feladatokat. 2013. november 18-tól 2014. október 31-ig Eszesné Takács Szilvia volt a munkaszervezet vezető, aki vezetői posztjáról önként mondott le. 2014. november 1-től Németh Tamás vezeti az egyesületet.

A munkaszervezet felépítése:

HACS munkaszervezet működése				
Év *	Munkavállalók száma		Összesen (fő)	Foglalkoztatottak száma (statistikai kimutatás)
	Teljes munkaidős	Részmunkaidős		
2008.	7	0	7	7
2009.	8	0	8	8
2010.	8	0	8	8
2011.	6	0	6	6
2012.	5	0	5	5
2013.	5	1	6	7
2014.	4	1	5	6

A munkaszervezet 2008-ban 8 főből állt, melyből 1 fő munkaszervezet vezető, 1 fő pénzügyi vezető, 3 fő ügyintéző és 3 fő adminisztrátor. A fenti táblázat szemlélteti a munkaszervezet létszámának évenkénti alakulását. Jelenlegi létszám: 1 fő munkaszervezet vezető, 1 fő teljes munkaidős alkalmazott, 1 fő részmunkaidős alkalmazott. További 2 fő GYES illetve GYED ellátásban részesül, de egyesületünk állományába tartozik.

2.2.1.6 Adminisztrációs kapacitások bemutatása, irodák száma, felszereltsége munkaszervezeti infrastrukturális ellátottság jellemzése;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület megalakulásakor 2008. október 1-től Győrben, a Kálvária utcában bérel irodát. Azért esett Győrre a választás, mert a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területi lefedettsége jelentősnek mondhat. Össességében a 65

településünk mindegyikéről a legkönnyebben megközelíthető Győr városa. Az iroda a buszpályaudvar és a vasútállomás közvetlen szomszédságában található. Az iroda előtt megfelelő a parkolási lehetőség. Így mind a saját gépjárművel, mind a tömegközlekedéssel érkezők könnyen elérhetik irodánkat. Az iroda mértét tekintve 2008. október 1-től 90m², majd a folyamatos létszámcsökkenés miatt 2014-től 60m²-re került csökkentésre. A munkaszervezet alirodát működtetett Ikrényben, a sportszarnok első emeletén 2011-ig. Az aliroda nagysága kezdetben 104m² volt, majd lecsökkent 41m²-re. A győri iroda felszereltsége a bútorzat tekintetében megfelelőnek mondható.

A munkaszervezet által használt eszközök:

számítógépek: elavultak, a legegyszerűbb irodai alkalmazások futtatása is gondot okoz. 3 db számítógépet használunk és 1 db szervergépet. A szervergép tönkrement, javítása anyagilag sem éri meg. Egy számítógépünk szintén elromlott, javítása nem lehetséges. 2015. májusban IH engedélyt kértünk számítógépeink lecserélésre. Mivel az IH jóváhagyta kérelmünket, ezért folyamatban van az új eszközök beszerzése, melyek a következők: 3db DELL inspiron laptop a megfelelő szoftverekkel ellátva és 1 db NAS adattároló (szerver). Ezek az eszközök maximálisan kielégítik a jelen kor elvárásait.

egyéb informatikai háttér: 1 db színes nyomtatásra is alkalmas OKI MC860-as gép áll rendelkezésre, mely hálózatba kötve alkalmas scannelésre is. 2db zebra típusú etikett nyomtatónkon kívül 5db vonalkód leolvasóval rendelkezünk. Vezetékes telefon, internet és mobiltelefon előfizetéssel rendelkezik az egyesület.

gépjármű nincs az egyesület tulajdonában, a munkavállalók és az elnökség tagjai saját tulajdonú gépjárművek használnak utazásaikhoz

A munkaszervezet létszámát tekintve a beszámoló készítésekor 3 fő. További 2 fő GYES illetve GYED ellátásban részesül, de egyesületünk állományába tartozik. A munkaszervezet létszámát a korábbi években az alábbi táblázat jól jellemzi:

Év *	Munkavállalók száma		Összesen (fő)	Foglalkoztatottak száma (statisztikai kimutatás)
	Teljes munkaidős	Részmunkaidős		
2008.	7	0	7	7
2009.	8	0	8	8
2010.	8	0	8	8
2011.	6	0	6	6
2012.	5	0	5	5
2013.	5	1	6	7
2014.	4	1	5	6

2.2.1.7Az MVH-val való adminisztrációs kapcsolat jellemzése;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai kimondottan jó munkakapcsolatot építettek kis az MVH munkatársaival. Elengedhetetlen volt a napi szintű munkakapcsolat kialakítása, hisz a 2009-ben kapott átruházott feladatok újak számítottak az egyesület életében. Nagyon sok és teljes körű segítséget kaptunk az MVH győri és zalaegerszegi munkatársaitól a pályázatkezelés szövevényes hálójáról, a felvetődő problémák megoldásáról. Az MVH

munkatársai mindig készséggel álltak rendelkezésünkre. A feltett kérdések soha nem maradtak megválaszolatlanok.

Gyakran fordult elő, hogy a jogszabályok értelmezésében is segítséget kellett kérjünk, de az MVH munkatársai készséggel álltak akkor is rendelkezésre. Amennyiben nem volt egyértelmű az adott kérdésre adható válasz, akkor minden esetben utánajártak a megfelelő válasznak, amelyet rövid időn belül velünk is megosztottak. Az IIER rendszerben is hatékonyan tudtunk együtt dolgozni. A1, és A2 feladatokat láttunk el, melyet az MVH munkatársai B1 és B2 szinten tekintettek át. Amennyiben probléma merült fel a pályázatkezeléssel kapcsolatosan, azt hatékonyan és gyorsan tudtuk együttműködésben kezelni.

2.2.1.8 A helyi szervezetekkel való kapcsolat jellemzése, együttműködések bemutatása;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak fórumokat, amely a kapcsolattartás és információátadás egyik formája volt.

A tagönkormányzatok nagy részével napi kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén számtalan civil egyesület működik, akik bátran fordulnak hozzánk kérdéseikkel.

A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület saját honlapján keresztül is tájékoztatást nyújt az érintettek felé. Az információátadás leghatékonyabb módja az elektronikus üzenet. Rendszeresen tájékoztatjuk egyesületünk tagságát a legújabb lehetőségekről, a legfontosabb változásokról ebben a formában is.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület kiváló kapcsolatot ápol a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel és munkatársaikkal. Több alkalommal tartottunk közös fórumot a NAK és az MNVH megyei munkatársaival a még szélesebb körű tájékoztatás érdekében.

Jó kapcsolatot ápolunk a szomszéd LEADER HACS-okkal. Rendszeresen szervezünk egyeztetéseket az aktuális kérdések és problémák megvitatása céljából, valamint a hatékony együttműködés érdekében.

2.2.1.9 A menedzsment hozzájárulása a helyi társadalmi- gazdasági fejlődéshez;

A helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület 259 taggal. Az előírások szem előtt tartása mellett fontos szempont volt a köz-, a vállalkozói szféra és a civil szféra képviselőinek megfelelő aránya, így először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület működésének fő szempontja, hogy biztosítani tudja a helyi szereplők nagyarányú bevonását a programba annak érdekében, hogy a pályázati folyamatban és a keletkezett tervek eredményes végrehajtásában hatékonyan részt tudjanak venni.

A helyi partnerség erősödése mutatkozott meg a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megalkotásában. A tervezői csoportüléseken nagy helyi lelkesedés és összefogás eredményeként született meg egy ütőképes terv, aminek a kezdeményezéseként több százmillió forintnyi fejlesztési támogatás került a Pannónia Kincse LEADER Egyesület településeire.

A helyi partnerség fontos alapkövének tekintjük, hogy Egyesületünk folyamatosan fórumokat tart a térségben, valamint heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal állunk rendelkezésre, így megteremtjük azt a megfelelő bizalmi kapcsolatot, hogy szervezetünkhöz bármikor fordulhatnak az érdeklődők. A munkaszervezet a pályázatok szempontjából meghatározó időszakokat (pályázati beadás, kifizetési kérelem benyújtása, monitoring, stb.) megelőzően rendszeresen tájékoztató előadásokat tart a sikeres pályázati lebonyolítás érdekében, valamint a folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphatnak a helyi partnerek a térséget érintő információkról.

A partnerség fontos eredménye a megalakult tervezői csoportok is, mivel az érintett kistérségek szereplői alulról kezdeményezve, közösen határozzák meg a térség Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját. A LEADER program alapvető eleme a partnerség megteremtése, mivel a közösségi kezdeményezések, a térségi arculat, valamint a helyi szereplők összefogott támogatása csak így teremthető meg megfelelően.

A helyi partnerség erősítése mindenképpen meghatározó lehetőséget biztosít a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén. Az érintett kistérségekre jellemző, hogy a természeti és turisztikai adottságok egymást kiegészítik és erősítik. Fejlesztésük integráltan, minden egyes érintett kistérség lehetőségeink a figyelembevételével kell, hogy történjen. Az előző időszakban az érintett térségek fejlesztési elképzeléseire jellemző volt a lokális, kistérségi határokon belül maradó fejlesztési stratégia megalkotása. Ebből kifolyólag a megvalósult fejlesztések főleg a turizmus és a vállalkozások területén csak az adott területre koncentráltak, partnerségi együttműködések megvalósítását nem tűzték ki célul, és nem egyeztették a stratégiáikat egymás közt. Ennek eredményeképpen az adott térségek esetében a térségek szempontjából hasznos projektek valósultak meg, mint például a kerékpáros turisztikai út a Bakonyban, borturisztikai fejlesztések. Azonban ezek nem voltak átjárhatóak a másik kistérségek felé, ebből kifolyólag lehetetlen volt egységes, több napra szóló turisztikai programcsomagot összeállítani. Az összehangolás hiánya miatt olyan fejlesztések is megvalósultak a szomszédos kistérségekben, amelyek egymás hatását inkább gyengítették, mint erősítették (például vendégházak és falusi szálláshelyek).

Az eddigi fejlesztések legnagyobb problémáját az jelentette, hogy az elszigetelt fejlesztések révén nem nőtt számottevően a térség gazdasági és turisztikai ismeretsége.

Jellemzően csak az átutazók álltak meg, illetve vették igénybe a szolgáltatásokat, de ők is csak rövid időre. A másik problémát az jelentette, hogy Győr Megyei Jogú Város közelsége miatt mindenki a városra és a városban zajló gazdasági, turisztikai és vásárló potenciálra koncentrált, így nem törekedtek a térségek ezen büvköréből történő kitörés elősegítésére. A helyi vidékfejlesztési stratégia megalkotása és felülvizsgálata is a széles körű helyi partnerségen és a társadalmi egyeztetésen alapult. Az Egyesület honlapján folyamatosan biztosítja a nyilvánosság kritériumait, a helyi partnerség és összefogás erősítésére stratégiai fórumokat tart.

A közösségi szinten irányított, vagy közösségvezérelt helyi fejlesztés egy módszer a partnerek, beleértve a civil társadalom és a helyi gazdasági szereplőit bevonására a helyi integrált stratégiák kidolgozásába és végrehajtásába, amelyek segítik az átmenetet egy fenntarthatóbb jövőbe. A CLLD különösen hatékony eszköz, mert megmutatja, hogy a helyi közösségek konkrét lépéseket tehetnek egy olyan gazdasági fejlődés érdekében, amely intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb, összhangban az európai stratégiával. A CLLD alapvető indoka, hogy ezek az elveket javítják a hagyományos, centralizált, felülről lefelé történő megközelítés révén elért eredményeket. Azonban a közösségvezérelt helyi fejlesztés nem kíván versenyezni, és nem ellenzi a nemzeti hatóságok, a regionális, vagy helyi hatóságok felülről lefelé történő megközelítését, hanem olyan eszköz, amely kölcsönhatásban velük annak érdekében, hogy jobb összesített eredmények szülessenek.

Az időszak értékelése során jelentős javulás volt észlelhető a vidéki szolgáltatások és az életminőség, a diverzifikáció, a környezet, a nők és a fiatalok társadalmi befogadása, a kormányzás és a kapacitásépítés területein. Jelentős számú munkahely jött létre, melyeket azóta is fenntartanak.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület részére az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. és IV. tengelyes nem horizontális intézkedéseinek helyi szintű végrehajtására a 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet összesen 10.117.540 eurós forrást biztosított a program 2007-2013 közötti megvalósítási időszakában.

Jogcímek megnevezése	Összesen (EUR)	Százalékos megoszlás
Falumegújítás és –fejlesztés	1.438.269	14,2
Vidéki örökség megőrzése	2.059.848	20,4
Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése	2.606.264	25,8
Turisztikai tevékenység ösztönzése	1.822.368	18,0
LEADER	2.190.791	21,7
Összesen:	11.117.540	100

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület az alábbi táblázat szerint használta fel a rendelkezésre álló fejlesztési forrásait:

Jogcím megnevezése	Elnyert támogatás mértéke (Forint)	Pályázatok száma

Falumegújítás és –fejlesztés	1.403.837.765	83
Vidéki örökség megőrzése	436.996.270	68
Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése	571.491.733	28
Turisztikai tevékenység ösztönzése	707.748.109	50
LEADER	936.244.894	211
Összesen:	4.056.318.771	440

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület a 2007-13-as időszak 10.117.540 eurós forrásához képest jelentősen többet, azaz 14.486.859 eurós forrást juttatott a térségébe. Az elnyert támogatások mértéke több mint 4 milliárd forint, amely több mint 400 pályázó között oszlott meg különböző mértékben. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtásával a térség fejlődése kézzel fogható gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósult az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal a jövőben képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget eredményezett. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt jelent a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödött, a térség hagyományai elmélyültek, valamint a települések megtartó ereje növekedett. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedett.

2.2.2 A HACS működésének pénzügyi jellemzése (excel táblában kerül megjelenítésre minden számszerűsíthető adat, amelyet az IH szerkeszt meg és a HACS-ok rendelkezésére bocsát)

2.2.2.1 Működési források bemutatása, mennyisége, központilag a HACS számára biztosított plusz működési források mennyisége;

Év	Működési források éves bontásban (az IH Közlemények alapján)	Működési források felhasználása (kifizetési kérelmekben igényelt kiadások)	Működési források felhasználása (kifizetési kérelmek alapján elszámolt költségek)	Kifizetési kérelmek alapján jogosulatlan kiadások	Pénzügyi szankciók
2008.	33 409 000 Ft	25 745 016 Ft	25 339 579 Ft		

2009.	92 160 000 Ft	83 360 975 Ft	79 417 016 Ft	2 680 865 Ft	2 680 865 Ft
2010.	92 550 000 Ft	82 724 360 Ft	80 216 673 Ft	968 879 Ft	821 855 Ft
2011.	90 767 000 Ft	42 336 718 Ft	42 234 676 Ft		
2012.	35 470 000 Ft	28 899 812 Ft	28 655 134 Ft		
2013.	31 774 000 Ft	28 531 446 Ft	28 486 458 Ft		
2014.	39 415 000 Ft	24 742 757 Ft	24 802 609 Ft		
2015.	56 022 000 Ft	2 673 236 Ft	2 672 601 Ft		

2.2.2.2 A működési források felhasználásának üteme éves bontásban, a HACS által kérelmezett forrásátcsoportosítások jellemzése (igénylés oka, ideje, IH döntés)

Működési források felhasználása (a benyújtott és elszámolt kifizetési kérelmek alapján)				
Év*	Személyi kiadások	Dologi kiadások	Nagyértékű tárgyi eszköz beszerzés (tárgy, forint)	Összesen
2008.	13 623 000 Ft	11 716 579 Ft		25 339 579 Ft
2009.	48 286 000 Ft	31 131 016 Ft		79 417 016 Ft
2010.	50 746 487 Ft	29 470 186 Ft		80 216 673 Ft
2011.	33 508 690 Ft	8 725 986 Ft		42 234 676 Ft
2012.	19 237 252 Ft	9 417 882 Ft		28 655 134 Ft
2013.	18 811 683 Ft	9 674 775 Ft		28 486 458 Ft
2014.	15 528 914 Ft	9 273 695 Ft		24 802 609 Ft
2015.	2 207 146 Ft	465 455 Ft		2 672 601 Ft

2.2.2.3 A személyi és dologi kiadások megoszlása;

Működési források felhasználása (a benyújtott és elszámolt kifizetési kérelmek alapján)				
Év*	Személyi kiadások	Dologi kiadások	Nagyértékű tárgyi eszköz beszerzés (tárgy, forint)	Összesen
2008.	13 623 000 Ft	11 716 579 Ft		25 339 579 Ft
2009.	48 286 000 Ft	31 131 016 Ft		79 417 016 Ft
2010.	50 746 487 Ft	29 470 186 Ft		80 216 673 Ft
2011.	33 508 690 Ft	8 725 986 Ft		42 234 676 Ft
2012.	19 237 252 Ft	9 417 882 Ft		28 655 134 Ft
2013.	18 811 683 Ft	9 674 775 Ft		28 486 458 Ft
2014.	15 528 914 Ft	9 273 695 Ft		24 802 609 Ft
2015.	2 207 146 Ft	465 455 Ft		2 672 601 Ft

2009-ben az előírt jogszabályoknak megfelelően biztonsági rendszert alakítottunk ki a győri HACS irodában, melynek akkori értéke 1.401.119 Ft volt.

2.2.2.4 Dologi kiadások jellemzése: eszközállomány bemutatása, nagyértékű tárgyi eszközök bemutatása, jellemzése (csere), fenntartási kötelezettségek bemutatása az egyes tárgyi eszközökkel kapcsolatban;

A Pannonia Kincse Leader Egyesület dologi kiadásai jelenleg a következők:

- irodaszerek, nyomtatványok
- egyéb anyagköltség (pl. tisztítószeresek)
- cafetéria költségek
- győri iroda bérleti díja, rezsiköltsége
- könyvviteli-, gazdasági ügyintézés
- postaköltség
- kommunikációs költségek
- jogi, ügyvédi szolgáltatások
- fórumokhoz kapcsolódó bérleti díjak
- rendszergazdai szolgáltatás
- biztonsági szolgálat
- audit szolgáltatás
- bankköltség

Az egyesületnek egyetlen egy nagy értékű eszköze van, a beszerelt beléptető-biztonsági rendszer, amelynek jelenleg a könyvszerinti értéke 334.100 Ft. Az iroda bútorzata megkímélt állapotú, cserére nem szorul, működtetési ideje lejárt.

A számítástechnikai eszközeink elavultak, közben üzemképtelenek. Jelenleg már csak kettő db működő laptop, és egy OKI nyomtató áll az egyesület rendelkezésére. Az IH-tól engedélyt kértünk a meglévő számítógépek cseréjére vonatkozóan. Az IH jóváhagyást egyesületünk megkapta. Így 3 DELL Inspiron típusú számítógép valamint egy darab NAS adattároló beszerzése folyamatban van. Ez a felszereltség megfelelő a jelenleg 3 fő munkavállaló számára a 2014-20 közötti időszakokkal kapcsolatos feladatok elvégzésére.

2.2.2.5 A HACS alapításának pénzügyi jellemzése;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008. január 25.-én alakult 186 fővel, jogelőd nélküli alakulással. Helyi Akció Csoportként tárgyévben megjelent IH közleményben ismerték el. A jogszabályi előírások megismerését követően végzett gazdasági előkalkulációk feltárták az utófinanszírozás problémáit, ezt követően megfelelő hitelintézet keresése következett. Konkrét ajánlatot a Regionális Fejlesztési Holding Zrt.-től, valamint a Pannonhalma és Vidéke Takarékszövetkezettől kaptak. Összehasonlító elemzés készült az ajánlatok hitelösszegének nagyságáról, valamint a hitelezési paraméterek, terhek mértékéről. Szervezetünk a Leader HACS működési forrás előfinanszírozási szerződését a Pannonhalma és Vidéke

Takarékszövetkezettel kötötte meg. Kezdeti induló tőkéjét a tagoktól befolyt egyesületi tagdíj képezte. 2008. szeptember elsején megkezdte működését ikrényi székhelyén, majd a jobb elérhetőségi paraméterek érdekében megnyitotta győri irodáját.

2.2.2.6 A HACS vagyoni helyzetének bemutatása (vagyon jellemzése, ha van);

Pannónia Kincse Leader Egyesület jelenlegi „vagyonát” az alábbi tételek képezik:

- Biztonsági rendszer könyv szerinti értéke: 334.100,-Ft
- 63. kör követelés az MVH-val szemben: 2.956.723,-Ft
- 64. kör követelés az MVH-val szemben: 1.184.358,-Ft
- 65. kör követelés az MVH-val szemben: 1.184.358,-Ft
- 66. kör követelés az MVH-val szemben: 2.900.000,-Ft (becsült érték)
- Költségvetés helyett finanszírozva: 8.225.439,-Ft
- Leader működését finanszírozó banki hitel: 27.500.000,-Ft

2.2.2.7 Működési forrásból nem finanszírozható kiadások jellemzése, felmerülésük ideje, a finanszírozásuk megoldásának módja;

Működési forrásból nem finanszírozható kiadások jelenleg a telefonköltség 20%, a készpénzmozgáshoz és hitelezéshez kapcsolódó bankköltség, a banki hitel kamatterhei (nagyságrendileg ez a legnagyobb, amelyet az utófinanszírozási konstrukció miatt a HACS legnagyobb el nem számolható kiadásait kiteszi), valamint mind azok a kiadások, ahol esetlegesen az adott cikket nem a jogalkotó által előírt VTSZ, vagy TESZOR szám szerint tüntettek fel a számlán.

Megelőző években a fentiekén kívül jelentős forráshiányt okozó kiadások voltak az egyéb bankköltségek, a magas profit orientált arányosítási előírások, amely 5.388.000 Ft-tal növelte az egyesület forráshiányát. A működési előleg kiutalásának költsége további 1.048.766 Ft-tal növelte az egyesület hiányát.

Egyesületünk a kezdeti években próbálkozott a profit orientált tevékenység bevezetésével, hogy az el nem számolható költségeit abból finanszírozza, de ez sajnos még nagyobb kárt okozott, mivel az MVH a bérek és ahhoz kapcsolódó közterhek 10%-át nem elszámolhatónak minősítette, így több lett az el nem számolható költség, mint a realizálódott bevétel. Nagyobb likvid probléma alakult ki, mint ami eredetileg volt. Felmérve a rendszer működtetésének, jogszabályi előírásainak következményeit, egyesületünk teljes mértékben elzárkózott a profit orientált tevékenység végzésétől.

El nem számolható költségeit a banki folyószámlahitel konstrukcióból finanszírozza. Az el nem számolható bankköltség és kamatterhek kiváltására használja fel befolyt egyesületi tagdíjait. Önkormányzatoktól, egyházi szervezetektől, vállalkozóktól kért és kapott adományokat, azzal a céllal, hogy a fennálló bankhitel keretét csökkenteni tudja, ezzel szinkronban csökkenjenek plusz terhei.

2.2.2.8 Működési források utófinanszírozásából adódó nehézségek megoldása és jellemzésük (rulírozó hitelek nagysága, költségterhei, a hitelkonstrukciók jellemzése);

A Leader HACS működési forrás előfinanszírozási szerződését a Pannonhalma és Vidéke Takarékszövetkezettel kötötte meg. A hitel konstrukció tulajdonképpen folyószámla hitelkeretként működik, egy éves lejáratú idővel. Azaz minden évben új hitelszerződést köt szervezetünk, ennek okán évente van adóminősítési eljárás, hitelbírálat, el nem számolható hitelbírálati díj, folyósítási jutalék. Ezek mind tovább növelik az egyesület hiányát. A 2008. év végén meg kötött hitelszerződés kamat terhe 3 havi BUBOR+ 3% kamat, a kedvező nemzetgazdasági folyamatok és az MNB kamatcsökkentő politikájának köszönhetően ez a kamat teher a 2014-es szerződésben már 3 havi BUBOR+ 1% -ra csökkent. Az alábbi táblázatba összefoglaltuk, hogy az utófinanszírozási konstrukció mennyibe kerül az évek alatt a HACS szervezetnek.

Év	Bankköltség	Kamatteher
2008.	250 720	337 586
2009.	566 418	3 629 614
2010.	1 619 417	1 706 291
2011.	510 819	2 940 541
2012.	247 769	2 801 023
2013.	91 595	1 924 828
2014.	81 908	1 043 710
2015.		328 326
összesen:	3 368 646	14 711 919

Mindösszesen: 18 080 565 Ft

Kezdetben a hitelszerződés újrakötésekor valósultak meg a hiteltörlesztések, a jelenlegi konstrukcióban havi 250.000 Ft-tal csökkenti a hitelintézet a folyószámla-hitelkeretünket. Ez nem kevés feladatot ad az egyesületnek, valamint megszorító intézkedéseket von maga után, mint pl. költségcsökkentő intézkedések.

2.2.2.9 Működési előleg igénybevételének bemutatása, felhasználásának jellemzése, felhasználás ütemezése, elszámolásának ütemezése, tapasztalatai;

2009. októberében, amikor a jogalkotó a működési előleg igénybevételének lehetőségét megnyitotta, hazánkban már több HACS szervezet fuldoklott a körülötte kialakult finanszírozási, működtetési problémák miatt, azaz működtetésük kezdett lehetetlenné válni az utófinanszírozás és annak időbeli elcsúszásai miatt. Ekkor a Pannónia Kincse Leader Egyesület sem állt a helyzet magaslatán, mi is igénybe vettük a támogatási előleget, hogy egy kis időre a szervezet levegőhöz jusson. Az egyesület forráshiányát a működési előleg kiutalásának költsége további 1.048.766 Ft-tal növelte.

HACS működési előleg		
Év*	Igénybevett HACS működési előleg összege	Működési előleg törlesztésének üteme a kifizetési kérelmek alapján
2009.	37 455 881 Ft	összesen: 4 785 782 Ft
8.kör		4 785 782 Ft
2010.		összesen: 24 747 775 Ft
9.kör		3 061 161 Ft
10.kör		4 992 821 Ft
11.kör		4 724 078 Ft
12.kör		5 413 376 Ft
13.kör		4 556 339 Ft
14.kör		2 000 000 Ft
2011.		összesen: 7 922 323 Ft
15.kör		2 000 000 Ft
16.kör		1 200 000 Ft
17.kör		662 985 Ft
18.kör		2 589 932 Ft
19.kör		558 396 Ft
20.kör		667 046 Ft
21.kör		243 964 Ft

A működési előleg kiutalását követően rögtön rém hírek terjengtek a HACS-ok között, hogy aki az előírt határidőre nem tudja visszatörleszteni, annak a működési forrását milyen mértékben csökkenti az IH. Egyesületünk akkori vezetése a folyamatos ütemezett törlesztés mellett döntött, így egyesületünk az első három HACS között volt, akik határidő előtt visszatörlesztették a működési előleget. Visszatekintve nem biztos, hogy ez a stratégia volt helyes, többek a kivárási stratégiát választották, ez által halasztást kaptak a törlesztésben, tehát tovább tudták használni likvid forrásként. Igaz, nagy részüknek a működési forráskerete kimerült, míg a Pannónia Kincse Leader Egyesületnek a megalapozott tervezésnek köszönhetően megfelelő az IH által előírt működési forráskerete jelen időszak végéig.

2.2.2.10 Rendszeres megbízási szerződések felsorolása, partnerek megnevezése, a kapcsolódó kiadások bemutatása – excel táblázatban

Rendszeres megbízási szerződések felsorolása			
Év*	Rendszeres megbízási szerződések felsorolása	Szerződéses partner neve	A szerződéses összeg
2008.	jogi képviselő	Dr Görbe László	228.000,-Ft/hó
	honlap üzemeltetés	EU-Pannon Fejlesztési Alapítvány	360.000,-Ft/hó
2009.	jogi képviselő	Dr Görbe László	250.000,-Ft/hó
	honlap üzemeltetés	EU-Pannon Fejlesztési Alapítvány	360.000,-Ft/hó

2010.	jogi képviselő	Dr Görbe László	250.000,-Ft/hó
	honlap üzemeltetés	Info-Rex 3G Kft	375.000,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.500,-Ft/név
2011.	könyvviteli szolgáltatás, gazdasági ügyintézés	E&R Expert Kft	250.000,-Ft/hó
	jogi képviselő	Dr Görbe László	237.500,-Ft/hó
	rendszergazdai tevékenység	Konkoord Kft	38.100,-Ft/hó
	honlap üzemeltetés	Info-Rex 3G Kft	250.000,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.500,-Ft/név
2012.	könyvviteli szolgáltatás, gazdasági ügyintézés	E&R Expert Kft	254.000,-Ft/hó
	rendszergazdai tevékenység	Konkoord Kft	38.100,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.860,-Ft/név
2013.	könyvviteli szolgáltatás, gazdasági ügyintézés	E&R Expert Kft	215.000,-Ft/hó
	rendszergazdai tevékenység	Konkoord Kft	38.100,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.860,-Ft/név
2014.	könyvviteli szolgáltatás, gazdasági ügyintézés	E&R Expert Kft	215.000,-Ft/hó
	rendszergazdai tevékenység	Konkoord Kft	38.100,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.860,-Ft/név
2015.	könyvviteli szolgáltatás, gazdasági ügyintézés	E&R Expert Kft	215.000,-Ft/hó
	rendszergazdai tevékenység	Konkoord Kft	38.100,-Ft/hó
	távfelügyelet	LH Patent Kft	22.860,-Ft/név

2.2.2.11 Tagdíjból befolyó bevételek bemutatása éves bontásban – excel táblázatban

HACS tagdíj		
Év*	HACS tagdíj összege	A tagdíjfizetők száma
2008.	2 316 000 Ft	193
2009.	2 250 000 Ft	150
2010.	2 004 000 Ft	167
2011.	1 053 000 Ft	88
2012.	1 485 000 Ft	124
2013.	1 416 000 Ft	118
2014.	1 476 000 Ft	123
2015.	1 674 000 Ft	140

A befolyt tagdíjakat egyesületünk jelenleg is hitelünk visszafizetésére fordítja.

2.2.2.12 Egyéb működéshez hozzájáruló bevételi tevékenységek jellemzése, bevétel aránya, bevételek jelentkezésének üteme (vállalkozói tevékenység bemutatása);

Egyesületünk a kezdeti években próbálkozott a profit orientált tevékenység bevezetésével, hogy az el nem számolható költségeit abból finanszírozza, de ez sajnos még nagyobb kárt okozott, mivel az MVH a bérek és ahhoz kapcsolódó közterhek, szolgáltatások, eszközbeszerzések 10%-át nem elszámolhatónak minősítette, így több lett az el nem számolható költség, mint a realizálódott bevétel. Nagyobb likvid probléma alakult ki, mint ami eredetileg volt.

Profit orientált bevételek	2008.	2009.	2010.
Média reklám	240.000	1.980.000	
Üzletviteli tanácsadás	400.000	50.000	4.150.000
TDM szolgáltatás		197.000	
Összesen	640.000	2.227.000	4.150.000
Anyagjellegű ráfordítás	855.000	5.665.000	1.452.000
Személyi jellegű ráfordítás	193.000	1.542.000	
Összesen	1.048.000	7.207.000	1.452.000
Eredmény	-408.000	4.980.000	2.698.000

Felmérve a rendszer működtetésének, jogszabályi előírásainak következményeit, egyesületünk teljes mértékben elzárkózott a profit orientált tevékenység végzésétől. 2010-ben a már elvállalt feladatot alvállalkozóval végeztette el a HACS, hogy az előbbieken feltárt problémákat kivédje. Az el nem számolható bankköltség és kamatterhek kiváltására használja fel a befolyt egyesületi tagdíjait.

2.2.2.13 Éves mérlegek, egyszerűsített éves beszámolók, közhasznúsági jelentések csatolása papír alapon évenként (utolsó 2014-re vonatkozó mérleg és beszámoló is)

2.3 A HACS működésének összefoglaló pénzügyi jellemzése, esetleges javaslatok a pénzügyi helyzet javítására

A Pannónia Kincse Leader Egyesület 2008-ban alakult 186 taggal. Ekkor saját vagyonnal nem rendelkezett, pénzeszközei nem voltak. A 141/2008-as FVM rendelet értelmében a hazánkban működő HACS-ok utófinanszírozó formában működnek, tehát a ténylegesen felmerülő költségeiket saját forrásból (tagdíj), valamint banki hitelekkel kénytelenek finanszírozni. Sajnos egyesületünk a működés érdekében kényszerűségből hitelt vett fel. A HACS elszámolás leadását követően 2-6 hónapos idő intervallumban történik meg a támogatások kiutalása.

Ez az időbeli eltolódás 2009-ben a HACS-okat az ellehetetlenülés szélére sodorta. Ekkor az Irányító Hatóság új konstrukcióval állt elő segítségnyújtási céllal, amelyet UMVP működési előlegnek neveztek. A 220/2009-es kormányrendelet 2.§-ának értelmében a működési forrás 20%-ig lehetet igénybe venni. Egyesületünk részére 37.455.881,-Ft azaz harminchétmillió-négyszázötvenezer-nyolcszáznyolcvanegy Forint támogatási előleget állapítottak meg. Az MVH ebből az összegből 1.048.766,-Ft-ot vont le előleg igénylési díjként, melyet az el nem számolható költségek közé sorolt.

Egykori vezetőségünk minden erővel arra ösztönözte a gazdasági vezetést, hogy a felvett előleg visszatörlesztésének minél előbb tegyen eleget. Az országos szinten nézve az első vagy második helyen törlesztette egyesületünk adósságát, míg mások kivártak.

A fent bemutatott okok miatt az egyesület működéséhez a Pannonhalma és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett folyószámlahitel szerződés el nem számolható költségei jelentős hiányt/problémát okoznak a szervezet gazdálkodásában, jelentősen veszélyeztetni működési paramétereit. Egyesületünk a kezdeti nehézségeket, valamint a jogszabályok eltérő értelmezéséből keletkezett veszteségeit próbálta profit orientált tevékenységek árbevételéből fedezni, de az MVH az általunk használt, valóságnak megfelelő arányosítási szabályokat felülírta. Ennek hatásaként nem a veszteség csökkenését értük el, hanem veszteségünk további növekedését. 2008-2009-2010-es évek viszonylatában 2.690.000 Ft-tal növekedett hiányunk.

Az MVH SZJA törvény szerinti 20 %-os magáncélú használatot nevesítette a telefon költség elszámolhatóságának mértékénél, így csak a 80 %-ot támogatja működésünk során ez további 1 millió Ft veszteség keletkezését okozta

A 48/2014- (VIII.6.) IH Közlemény szerint a Pannónia Kincse LEADER Egyesületnek még 2014-15 évekre 80.304.815 Ft forrás áll rendelkezésére, melyet működési költségei fedezésére fordíthat. Elmondható, hogy egyesületünk a gondos és alapos tervezésnek köszönhetően rendelkezik elegendő működési forrással jelen időszak végéig. Sajnos ezzel szembe kell állítani hitelünk mértékét, amely - ha a követeléseinket is figyelembe vesszük - mintegy 20-21 millió forint. A hitel havi törlesztője 250.000 Ft, amelyet „csak” tagdíjából nagyon nehéz megfinanszírozni. Az adományokat és felajánlásokat mind-mind hitelünk törlesztésére használjuk fel.

Több HACS-csal folytatott konzultációink szerint a tagdíjfizetési hajlandóságot valamilyen módon a pályázatbenyújtási jogosultság, vagy plusz pontszerzési lehetőségként lehetne szabályozni. Természetesen a tagdíj mértékét továbbra is a szervezetnek magának kellene megállapítania, figyelembe véve a tagdíj jövőbeni jelentőségét, értékét.

A pénzügyi helyzet javítására az alábbi javaslatokat tesszük:

- működési előleg folyósítása, amelyből nem vonódik le az előlegigénylési díj a 220/2009. (X.8.) Korm. rendelet 5§ (4) bekezdése alapján.
- megfelelő módon történő előfinanszírozás (a 100% vagy 110% bankgarancia vagy fedezet mellett előleg igénybe venni egyesületünk számára lehetetlen)

- egyesületünk fennálló hiteltartozásainak kiegyenlítése, mivel a HACS számára a hitelfizetési kötelezettsége nem csak a működését, hanem szakmaiságát is jelentős mértékben befolyásolja. A meglévő hitel mellett lehetetlen, hogy saját projektbe kezdjünk, újabb hitelt felvenni nem tudunk.
- korrekt jogszabályi háttér rendszert kell kialakítani
- egyösszegű átalánydíjas elszámolás bevezetése a jelenlegi tételes elszámolás helyett. Ettől azt várjuk, hogy nem kell 2-6 hónapig előfinanszíroznunk költségeinket, hanem akár egy egész évre is be tudjuk osztani a forrásainkat.
- a tagdíjfizetési hajlandóságot a pályázatbenyújtási jogosultság, vagy plusz pontszerzési lehetőségként lehetne jelentős mértékben növelni

2.4. MVH és HACS közötti kapcsolat

2.4.1 Delegált feladatok ellátásának jellemzése, különös tekintettel: az IIER hozzáférések száma, jogosultság jellemzése (mértéke, időszaka);

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Pannónia Kincse LEADER Egyesület között 2009. szeptember 21-én létrejött megállapodás célja az EMVA társfinanszírozásában megvalósított, 135/2008. (X. 18.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a falumegújításra és -fejlesztésre igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről, a 136/2008. (X. 18.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére nyújtandó támogatások részletes feltételeiről, a 137/2008. (X. 18.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről, a 138/2008. (X. 18.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a vidéki örökség megőrzéséhez igénybe vehető támogatások részletes feltételeiről, a 122/2009. (IX.17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről intézkedések kapcsán benyújtott támogatási kérelmek és pályázatok (továbbiakban: támogatási kérelem) és kifizetési kérelmek engedélyezési eljárásaihoz kapcsolódó egyes végrehajtási feladatok átruházásával kapcsolatos feladatok szabályozása. A megállapodásban Felek a LEADER HACS-ra átruházott feladatok ellátásának részletes feltételeit - különösen az átruházott feladatok körét, Felek jogait és kötelezettségeit, az átruházott feladatok elvégzése során alkalmazott eljárásokat, az adatszolgáltatást, a felelősségi köröket rögzítették.

A támogatási kérelmek kezelése tekintetében a LEADER HACS feladatai voltak:

Támogatási kérelmekhez tartozó összes irat érkeztetése, iktatása, rögzítése, szkennelése, aktásítása. A támogatási kérelmek érkeztetésekor valamennyi formanyomtatványt, iratot egyedi vonalkódos sorszámmal ellátni és szkennelni kellett. Az egyedi vonalkódos sorszámokat a LEADER HACS munkaszervezetének vezetője vagy az általa kijelölt ügyintéző az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszerből (továbbiakban: IIER) generálja és a beérkezett iratra a vonalkód és az iktatószám etikett nyomtató használatával helyezte el.

A támogatási kérelmek adminisztratív ellenőrzése (A1):

- Alapjogosultsági kritériumok vizsgálata (elutasítás előkészítése);
- Jogosultságvizsgálat - formai, tartalmi ellenőrzés (elutasítás előkészítése);
- Hiánypótlások kezelése;
- Előzetes rangsorállítás: az előzetes rangsor IH részére történő felterjesztése (A3)
- A LEADER HACS döntéshozó szerve az előzetes rangsor alapján döntött a forrásokról.
- Ügyfélszolgálati tevékenység végzése.

Az IIER hozzáférések száma az elmúlt években a következőképp alakult:

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület mindenkor munkaszervezet vezetője rendelkezett A1, A2 és A3 jogosultsággal is. 2014. évben a korábbi évekkal szemben 3 fő helyett 2 fő látta el az ügyintéző feladatokat. Az IIER hozzáférések száma a munkaszervezeti dolgozók létszámának alakulásával mindig egyenesen arányosan változott, azaz csökkent. 2014 végére már csak 4 IIER hozzáféréssel rendelkezett egyesületünk, amely a jövőben várhatóan tovább fog csökkenni. Delegált feladatainkat mindig el tudtuk látni. Igaz, volt olyan pályázati kör, amikor több mint 130 kérelmet kellett rövid időn belül feldolgoznunk (LEADER TK2), azaz scannelni, iktatni, ügyintézni stb.

Az IIER jogosultság egy időben kiterjed valamennyi pályázatra, ügyfélre. Ez nagyon fontos volt, hisz egyesületünk naprakész információt tudott nyújtani a vele kapcsolatban álló ügyfelei részére. A feltett kérdésekre az ügyfél projektjének teljes átnézése után tudtunk választ adni. Jogosultságunk 2014. évre jelentős mértékben lecsökkent. Sajnos voltak, vannak olyan folyamatban lévő kérelmek, amelyre nem, vagy nem teljes mértékben látunk rá. Így segíteni sem minden esetben tudtunk első körben. Az MVH munkatársait sokszor keretük olyan hétköznapi kérdésekkel, mint például mikor vett át az ügyfél a határozatot. Az IIER hozzáférésünk korlátozása az információáramlás gyorsaságát vetett vissza. Ennek ellenére az MVH munkatársainak készséges rendelkezésre állásának köszönhetően –ha időben kicsit később is - mindig meg tudtuk válaszolni ügyfeleink kérdését.

2.4.2 HACS-MVH együttműködés bemutatása: napi, illetve rendszeres kapcsolat jellemzése, képzetek hatékonysága, segítségnyújtás gördülékenysége;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai jó munkakapcsolatot építettek kis az MVH munkatársaival. Elengedhetetlen volt a napi szintű munkakapcsolat kialakítása, hisz a 2009-ben kapott átruházott feladatok újnak számított az egyesület életében. Nagyon sok és teljes körű segítséget kaptunk az MVH győri és zalaegerszegi munkatársaitól a felvetődő problémák megoldásában. Az MVH munkatársai mindig készséggel álltak rendelkezésünkre. A feltett kérdések soha nem maradtak megválaszolatlanok. Gyakran fordult elő, hogy a jogszabályok értelmezésében is segítséget kellett kérjünk, de az MVH munkatársai készséggel álltak rendelkezésre. Amennyiben nem volt egyértelmű az az adott kérdésre adható válasz, akkor minden esetben utánajártak a megfelelő válasznak, amelyet rövid időn belül velünk is megosztottak.

Nagyon sok kérdés érkezik a mai napig a tagságunk, az ügyfeleink, partnereink részéről. Sajnos nem mindig tudunk egyértelmű választ adni a feltett kérdésekre. Ebben az esetben is készséggel álltak, állnak rendelkezésre az MVH munkatársai, hogy az ügyfél mihamarabb választ kaphasson a kérdéseire. Az IIER jogosultságunk korlátozásával még több kérdést tettünk fel az MVH munkatársai részére. Mindig kaptunk megfelelő választ legyen szó egy-egy határozta kézhezvételének időpontjáról, vagy akár pontozási szempontot érintő kérdéssről.

A megjelent rendeletek után, az ügyintézés megkezdése előtt mindig képzésen vehettünk részt, ahol az MVH munkatársai minden igényt kielégítően, kellő alapossággal és érthetően mutatták be a rendeletek sajátosságait, az ügyintézés menetét. Kérdéseinkre mindig válaszokat kaptunk. A képzések mindig megfelelő időben és helyszíneken zajlottak, ahol más HACS kollégákkal is meg tudtuk osztani kérdéseinket, tapasztalatainkat. Az MVH munkatársai minden esetben maximálisan fel voltak készülve a képzés megtartására, az információk leghatékonyabb átadására.

2.4.3 A HACS véleménye az MVH-ról, valamint az együttműködésről

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület minden egyes munkavállalója, elnöke és elnökségi tagja jó véleménnyel bír az MVH-ról. Minden esetben, legyen szó egy mondattal megválaszolható kérdéssről, vagy akár sokrétű szövevényes problémáról a mai napig bizalommal fordulhatunk az MVH munkatársaihoz. Biztosak vagyunk benne, hogy kellő alapossággal körüljárva a kérdéskört rövid időn belül válaszokat kapunk.

Természetesen egyesületünk is igyekezett segíteni az MVH munkáját. A felénk érkező kérdésekre, megkeresésekre igyekeztünk a lehető leghatékonyabban válaszolni.

A jövőben is arra törekszünk, hogy a kialakított jó kapcsolatot hosszútávon is fenn tudjuk tartani.

Pannónia Kincse LEADER Egyesület

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

ZÁRÓJELENTÉS II.

Szakmai beszámoló a HVS megvalósításáról

2007-2013

1. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósítása

1.1 A HVS végrehajtási időszakának részletes bemutatása

1.1.1 HVS megalkotása: alapadatok (terület, lakosság, alapvető természeti, társadalmi, szociális jellemzők, kiindulási helyzet jellemzése – nem megismételni kérjük a HVS-t, hanem egy összefoglaló anyagot kell írni), HVS szerkezete, elfogadása, alapvető igazodási pontok (OTK, regionális, megyei, térségi, települési fejlesztési tervek) bemutatása, illeszkedés bemutatása, egyeztetési mechanizmusok;

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösséghez területe 65 települést foglal magába. A térség lakossága 82,860 fő, a városokban élő lakosok száma 7,629 fő. A helyi közösség települései a tétai, pannonhalmi, győri, csornai és pápai kistérséghez tartoznak. Az első kettő kistérség korábban hátrányos helyzetű kistérség volt, de a csornai és a pápai kistérség helyi közösséghez tartozó települései is hasonló problémákkal küzdenek: A települések lakosság száma alacsony (jellemzően 100-500 fő közötti) és folyamatosan csökken, előregedő a népesség, a fiatalok elvándorolnak, nincs helyben munkalehetőség, alacsony a vállalkozási hajlandóság és kedv, jelentős a tőkehiány. A termékek, termények feldolgozottsági szintje nem megfelelő, az összefogás minden területen csekély, a kereskedelmi egységek száma alacsony, az idegenforgalmi koordináció hiányzik, zárkóztak az emberek. Elégtelen a turisztikai infrastruktúra, pl. szállás- és vendéglátóhelyek, pénzváltóhelyek, ATM-ek, turinform irodák hiánya.

A térség 2 városa, Pannonhalma és Tét jellemzően falusias jellegű (hiányos szociális és egészségügy ellátási rendszer, szolgáltatások szerepének alacsony aránya). A Győri kistérség települései jóval fejlettebb képet mutatnak, ami elsősorban Győr közelségének köszönhető, valamint a közlekedési utak és lehetőségek jóval szélesebb skálájának, pl. Pér – repülőtér, Gönyű – kikötő, M1-es autópálya közelsége vonzza a befektetőket és a leteleplőket, valamint az infrastrukturális ellátottság is magasabb.

Győr város közelsége a fejlődési irányvonalat egyértelműen meghatározza elszívó hatásának és az agglomerálódott települések tekintetében érzékelhető mind a gazdaság, mind az ügyintézés és a kereskedelem területén. Megemlíthető a mezőgazdaság hanyatló helyzete, mivel a térség nagyrészt szakított ezzel a tradicionális ágazattal az iparosult környezetnek köszönhetően. A közösség számos pontján jelentkező gyenge infrastrukturális ellátottság miatt számos terület „hátrányos” helyzetbe kerülhet, amelyek megakadályozhatják a beruházások megvalósítását, emellett további probléma a térségi arculat hiánya.

Földrajzi helyzetéből adódóan a közösségre jellemző az erdők, tájvédelmi területek, nemzeti parkok és műemlék jellegű templomok, kastélyok, kúriák, kegyhelyek megléte (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Pannontáj-Sokoró Natúrpark, Szigetköz Tájvédelmi Terület, Pannonhalmi Apátság, Fehér-tavi ökotáj, gyógy- és termálkincs stb).

Szintén a térségre jellemző a bortermelés, a közösség területén található a Pannonhalmi borvidék. Ezen tulajdonságok a turizmust (lovasság, vadászsport, halászsport, vízi sport, kulturális, ökoturizmus, falusi, aktív, bor stb.) és ezen keresztül gazdaságfejlesztést predesztinálják, ellenben a

nem megfelelő feltárás, megközelíthetőség, marketing és kombinált turisztikai programcsomagok hiánya gátolja a bennük rejlő lehetőségek kiaknázását. A helyi közösségben a természeti és kulturális örökségre alapozva gyakran szerveznek fesztiválokat (Nyúli Húsvét, Börcsi lovas vígasságok, rábaközi fesztiválok, Pannonhalmi bornapok és generációk találkozása).

A térségen belül a legtöbb vállalkozás a(z) Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás szektorban tevékenykedik. A legnagyobb foglalkoztató a(z) Bányászat, feldolgozóipar, villamos energia-, gáz-, gőz-, vízellátás szektor, az 500 főnél többet foglalkoztató vállalkozások száma 1

A biodiverzitás szempontjából változatosnak tekinthető a helyi közösség területe. A mezőgazdasági jelleg csökkenésével előtérbe került a tájpotenciál csökkenő leterheltsége, amely egyértelműen kedvez a turisztikai adottságok felszínre hozatalának (pl. ökoturizmus). A térség számos felszín alatti és felszíni vízhálózattal rendelkezik. Ezt a vízbázist diffúz szennyeződés nem éri (kedvez a vízi turizmusnak), előfordulhatnak mezőgazdasági eredetű és kommunális hulladékok, amelyek kisebb mértékben károsíthatják a talajt és a vizet. Meghatározó tényezők a térségben a NATURA 2000 területek, bár a főutak, valamint a nagyobb ipari egységek közelségének köszönhetően fokozottan növekszik a környezeti terhelésük. Ezekre a területekre fenntartási-fejlesztési tervek sem készültek, így a természeti fenntarthatóságuk nem teljes körű, ismertségük az érintett településeken alacsony. Emellett jelentős természeti kincs a Pannontáj-Sokoró Natúrpark, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park is, melyek egyedi flórájukkal és faunájukkal egyediséget kölcsönöznek a természeti értékek sorában, ám mindezek ellenére a táji adottságok kihasználása nem megfelelő. Számos ritka és éppen ezért szigorúan védett faj is megtalálható a térségben: kosborok, nőszirm, tavaszi hérics, holló, fekete gólya, gyurgyalag.

A pannonhalmi és pápai kistérség dombvidékén erdőségek (barna erdőségi talaj), gyümölcs- és zöldség- szőlőtermesztés a jellemző (homokos lösz). A győri és a tétí kistérségben pedig főként alacsonyabb területeken szántóföldi növényeket (barna mezőségi és homokos talaj), zöldségeket, gyümölcsöket termesztenek.

A térségben 8 darab hátrányos helyzetű település található: Csornai kistérség: Rábcakapi (189 fő), Cakóháza (67 fő), Markotabödöge (500 fő), Tárnokréti (218 fő), Tétí kistérség: Sobor (322 fő), Szerecseny (857 fő), Pannonhalmi kistérség: Lázi (582 fő), Pápai kistérség: Nagydém (428 fő). A hátrányos helyzetű települések többségének legnagyobb problémája, hogy a lakosság előregedő, lélekszáma csökkenő tendenciát mutat. A legtöbb település semmilyen intézménnyel nem rendelkezik, iskolája, óvodája már régóta nincs, vagy bezárás fenyegeti. A szolgáltatások hiányosak vagy szinte teljesen hiányoznak. A legközelebbi városok a rossz közlekedés miatt nehezen megközelíthetőek. Ebből adódóan is magas a munkanélküliek száma, hiszen a faluban, de a környéken sincs munkalehetőség. Az önkormányzatok anyagi lehetőségei egyre szűkülnek. Önerőből fejleszteni nem tudnak, a pályázati lehetőségekben bíznak. A települések a közösség periférikus területein helyezkednek el, többnyire zsáktelepülések. A helyzetük miatt számos olyan problémával küzdenek, melyeknek a megoldása elkülönített támogatás nélkül nem lenne megoldható.

A térségi foglalkoztatottsági helyzet több pólusú. Egyrészt egységesen meghatározó jelleget biztosít az ingázás megjelenése Győr közelsége miatt. Az agglomerálódott területeken jellemző az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi arány, valamint a magas felsőfokú szakképesítésű munkavállalók aránya. Másrészt a közvetlen vonzáskörzeten kívüli, délebbre fekvő településeken a foglalkoztatás és a jövedelmek összetett dimenziójában a régióban az egyik leghátrányosabbnak mondható. A foglalkoztatottak és eltartottak aránya rendkívül kedvezőtlen, a munkaerő képzettségi szintje nem kielégítő, valamint az egy főre jutó éves jövedelemszint is elmarad az országos átlagtól, amit gazdaságfejlesztési intézkedésekkel lehet orvosolni. A helyben történő foglalkoztatottság aránya a települések lakosságához viszonyítva elenyésző. A fejletlenebb mikrotérségekben a szellemi foglalkozásúak és pályakezdő munkanélküliek aránya a regionális szint fölött van. A kisebbség (főleg a roma közösségek) helyzete a számuk alapján meghatározó a térségben, a foglalkoztatottságuk ennek ellenére rendkívül alacsony, aminek legfőbb oka az alacsony iskolázottság. A nők szempontjából sem a szolgáltatás területén, sem a termelőszférában helyi szinten nem biztosítanak teljes körűen munkalehetőségeket, ennek oka a települési munkahelyek alacsony száma. A falusi vendéglátás növelése elősegítheti a női foglalkoztatást.

Szükséges az innováció támogatása, a turizmus, megújuló energia, helyi termékek promóciója, mikroállalkozások támogatása, a tevékenység diverzifikáció. Különleges gyógynövényekre alapozott terápiás eljárásokat a Pannonhalmi Főapátságban évszázadok alatt felhalmozott tudására lehet alapozni.

A helyi közösség területén megfigyelhető alapvető demográfiai folyamatok alakulása nagyjából megegyezik a regionális tendenciákkal. A népesség korösszetétele kedvezőtlen, számos településen megfigyelhető az elöregedő lakosság, a férfiak korábbi halálózása miatt különösen ezeken a településeken figyelhető meg a nők magasabb aránya. Ennek ellenére megállapítható, hogy a térség lakosság száma gyarapodó jellegű, és az aktív korú lakosság száma többszöröse a nyugdíjas korúak számának. A migráció térségi vándorlási különbözete 1990 óta folyamatosan pozitív, ami elsősorban a szuburbanizációs folyamatokkal magyarázható.

A meglévők mellett további iskolabuszokra, valamint közösségi buszokra lenne nagy szükség, az elöregedő lakosság (pl. orvoshoz, rendezvényekre történő szállításhoz) és az iskolaösszevonások miatt. Az oktatási infrastruktúra tekintetében megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a közoktatási intézményfenntartó társulások megjelenése, mind az óvodák, mind az általános iskolák tekintetében. A társulások megalakulásának kiváltó okai egyértelműen a finanszírozási problémák és a jelentkező gyermekhiány megoldása. Egységesen megállapítható, hogy vagy a településen vagy térségében az alapvető oktatási intézmények megtalálhatók. A közép- és felsőoktatási intézmények tekintetében Győr biztosít széleskörű lehetőségeket, amely egyetemi város is egyben.

A turisztikai infrastruktúra (szállás- és vendéglátóhelyek) fejlesztése és bővítése egyértelműen kitörési pontot jelenthet a térségnek. Az egészségügyi ellátás tekintetében a központi ügyelet, a járóbeteg és szülészeti ellátás nem helyi szinten valósul meg, ezek a szolgáltatások kizárólag Győrben vehetők igénybe. Összességében elmondható, hogy a térség

másik két városában (Tét, Pannonhalma) nem teljes körű az egészségügyi ellátás, de a közösség településein az alapszintű ellátás megoldott.

A térség 2008-ban elkészítette a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját, melyben összesen 6 db fő fejlesztési prioritás és 35 db fejlesztési intézkedés fogalmazódott meg. A térségben összesen 35 db gazdaságfejlesztési javaslat fogalmazódott meg, melyek közül a legtöbb – az összes javaslat 31%-a, 11 db – a(z) Egyéb tevékenység szektorhoz kapcsolódik. A térségben összesen 25 db szolgáltatás-, valamint falu- és településfejlesztési javaslat fogalmazódott meg, melyek közül a legtöbb – 8 db – a(z) Kultúra mozgatórugó-csoporthoz kapcsolódik.

A Helyi Közösséget alkotó térségekben (Pannonhalmai, Győri, Téti, Csornai és Pápai kistérség) a korábbi időszakban is készültek fejlesztési stratégiák és fejlesztések. A Pannonhalmai, Győri és Csornai kistérség települései a korábbi LEADER + programban is részt vettek.

A stratégia elkészítésénél figyelemmel voltunk a kistérségek fejlesztési terveire és operatív programjaira, illetve a Nyugat-Dunántúli Regionális Operatív Programra, és az UMVP 1.-es illetve 2.-es tengelyére.

Mindezek mellett a stratégiai terv integráltan tartalmazza a Sokoró-Pannontáj Natúrpark LEADER Program, Pannonhalma Helyi Közösség előzetes stratégiai tervében foglaltakat. Továbbá a jelenlegi HVS elkészítésekor figyelembe vettük, és biztosítottuk a kapcsolatokat Győr Megyei Jogú Város Fejlesztési Stratégiájához, illetve figyelembe vettük a Pannonhalmi Főapátság, mint Világörökség részének a kidolgozott fejlesztési stratégiáját is.

Az érintett kistérségekre jellemző, hogy a természeti és turisztikai adottságok egymást kiegészítik és erősítik. Fejlesztésük integráltan minden egyes érintett kistérség lehetőségeink a figyelembevételével kell, hogy történjen. Az előző időszakban az érintett térségek fejlesztési elképzeléseire jellemző volt a lokális, kistérségi határokon belül maradó fejlesztési stratégia megalkotása. Ebből kifolyólag a megvalósult fejlesztések főleg a turizmus és a vállalkozások területén csak az adott területre koncentráltak, partnerségi együttműködések megvalósítását nem tűzték ki célul, és nem egyeztették a stratégiáikat egymás közt. Ebből kifolyólag az adott térségek esetében a térségek szempontjából hasznos projektek valósultak meg, mint például a kerékpáros turisztikai út a Bakonyba, borturisztikai fejlesztések, de ezek nem voltak átjárhatóak a másik kistérségek felé, ebből kifolyólag lehetetlen volt egységes, több napra szóló turisztikai programcsomagot összeállítani. Az összehangolás hiánya miatt olyan fejlesztések is megvalósultak a szomszédos kistérségekben, amelyek egymás hatását inkább gyengítették, mint erősítették (például vendégházak és falusi szálláshelyek). Az eddig elszigetelten megvalósított fejlesztések HVS keretében elkészített Fejlesztési Stratégia révén összhangba kerülnek és ezáltal az egymásra épülő, illetve építhető elemek további fejlesztése valósulhat meg.

A HVS 2008-ban került elfogadásra, amelyet 2011-ben és 2013-ban két felülvizsgálat követett. A HVS szerkezetét tekintve 4 egységre bontható. Az első részben röviden összefoglalásra került a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia, amelyet helyzetelemzés követ. Ezek után meghatározásra kerültek a fő fejlesztési prioritások és fejlesztési intézkedések,

forrásallokáció, majd pedig megfogalmazásra kerültek a megoldási javaslatok. Megfogalmazásra került 10 legfontosabb gazdaságfejlesztési javaslat, 10 legfontosabb szolgáltatás-, falu- és településfejlesztési javaslat, valamint fent említettekkel összhangban 64 db komplex megoldási javaslat, HPME.

1.1.2 Általános társadalmi- gazdasági trendek a HACS területén, valamint a HVS végrehajtása során felmerült társadalmi-gazdasági változások jellemzése;

A térségben jellemző a non-profit szervezetek jelentős aktivitása a települések életében, amely kimutatható a helyi identitástudat fejlesztésében, községi, közösségi rendezvények szervezésében, fizikai és szellemi értékek megőrzésében, kulturális tevékenységekben egyaránt. A változatos földrajzi táji adottságok és a történelmi múlt sokszínű kulturális hagyományokat teremtett. Kiemelkedő szerepük van a népi hagyományok őrzésében (pl. besenyők, svábok, horvátok stb.), valamint a kézművesség és kismesterségek fenntartásában.

Problémát jelent, hogy nem rendelkezik a közösség olyan non-profit vagy civil szervezettel, amely az egész térségben éreztetné a hatását. Az ilyen civil szervezetek elsősorban a megyei hatókörrel rendelkező, győri székhelyű egyesületek és alapítványok (pl. a Vakok és Gyengénlátók Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, a Győr-Moson-Sopron Megyei Társadalmi Egyesülések Szövetsége, a Magyar Vöröskereszt Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete, a Reflex Környezetvédő Egyesület), melyeknek csak ritkán létezik helyi szinten tagszervezete. Számos településen megoldott a roma kisebbség érdekvédelmi képviselője a szintén megyei hatókörű Győr-Moson-Sopron Megyei Cigányok Érdekvédelmi Szövetségének köszönhetően, amelynek több településen is van helyi szervezete (Pázmándfalu, Győrszemere stb.).

A településeken működő civil szervezeteknek elsősorban közösségépítő szerepük van (ifjúságvédelem, művelődő egyesületek, sport, szabadidős), a szervezetek hálózatba történő integráltsága és a tanácsadó szolgáltató rendszer kiépítettsége hiányzik. A non-profit szervezetek másik része szociális téren fejti ki tevékenységét vagy az oktatás intézményeinek támogatásához járul hozzá. A térség szinte összes településére kiterjed a non-profit szervezetek által nyújtott kiegészítő szolgáltatások léte (önkéntes tűzoltóságok, polgárőrségek, nyugdíjas klubok, sportegyesületek). A civil szervezetek számára találkozó pontot és együttműködési helyszínt biztosító teleházak, valamint az integrált közösségi terek hiányoznak, vagy a meglévő létesítmények nem felelnek meg funkciójuknak számos településen. A civilek önkormányzati támogatásból, NCA és egyéb pályázati úton igyekeznek forráshoz jutni, de egyre jelentősebb az 1 %-os felajánlások mértéke is.

A civil szervezetek erősödése és összefogásának támogatása rendkívül fontos, ugyanis egyre több fejlesztő tevékenységet vállalnak magukra. A kistérségi együttműködés erősítéséhez többek között alulról építkező, térségi fejlesztési kezdeményezésekre van szükség. A civil társadalom a civil szervezetek számának növelésével, hálózatuk kiépítésével, a térség ügyeibe való beleszólási lehetőségeinek megteremtésével erősödhet meg. A közösségi kezdeményezések közül a rendezvények sokszor lekorlátozódnak a települési rendezvénykínálat szintjére, kevés a térségi rendezvény, valamint a rendezvény

infrastruktúrájának fejletlensége és hiánya sokszor jelentős költségtöbbletet eredményez a településeknek.

Gazdasági környezet

A közösség területén a profitorientált szektor két irányt mutat. Egyrészt a fejlettebb mikrorégiókban jelentős arányú a külföldi tőke, a területek gazdaságának karakterét a fejlett ipar határozza meg, nagyobb termelési volumennel rendelkező vállalatokkal, a jelentős részük győri ipari egységek beszállítójaként működik. A gépjárműipar és hatásai erősen rányomják a bélyegüket ezekre a területekre is.

A másik oldalon jellemző, hogy sok a kisvállalkozás, nem megfelelő tőkeerősséggel és foglalkoztatási potenciállal. A mikro- és kisvállalkozások tekintetében hátráltató tényező a forgótőke hiánya és a győri felvevő piacon kialakult verseny, ahol a kisebb termelési kapacitású vállalkozók nincsenek előnyös versenypozícióban. Számos területen a működő vállalkozások lakosságra vetített aránya elmarad az országos átlagtól, gazdaságfejlesztési intézkedésekkel hozhatók versenyhelyzetbe. A kisvállalkozások egy része a turizmus, a vendéglátás és a borászat területén működik, de sok esetben nem erősödtek meg.

Jellemző továbbá a térségre a feldolgozó ipar, de a jelentősebb foglalkoztató cégek mind külföldi tulajdonban vannak. A térségi agráriumnak nagy hagyományai vannak, csökkenő szerepe ellenére a közösség területén elismert helyi termékek, köztük a borkultúra és szőlőtermesztés a meghatározó mind arculati, mind fejlesztési szempontból. Legfőbb probléma a megfelelően összehangolt marketing és PR hiánya, valamint a helyi termékek ismertségének hiánya. További probléma, hogy a szolgáltatási szektor szerepe a fejlett város közelsége miatt alacsony jelentőségű. A kommunális infrastruktúra terén a térség átlagon felüli színvonalú a víz, villany, gáz, kommunikációs szolgáltatások (szélessávú internet, e-Magyarország pontok léte, mobil- és vezetékes telefonhálózatok), hulladékszállítás tekintetében. A zárt közcatorna kiépítettsége számos területen alacsony, aminek nemcsak környezetvédelmi jelentősége van, hanem az ott élők komfortérzetének meghatározásában is.

A közlekedési infrastruktúra Győr központú, és meghatározóan sugaras szerkezetű az úthálózat. A különböző utak mentén elhelyezkedő települések közötti átjárás nem mindig megfelelően megoldott, vagy rossz minőségű, illetve a szilárd útburkolat hiánya is megjelenik számos helyen, gyakoriak a „zsáktelepülések”. A közösségi közlekedés tekintetében a települések nagy része megközelíthető vasúton, és egy kivétellel helyközi buszjáratokkal. Problémát jelentenek a közösségi közlekedésben jelentkező járatritkítások és a vonalak megszüntetése. Ennek hatásaként a személygépkocsi forgalom a közelmúltban (a kiköltözésekkel párhuzamosan) erőteljesen emelkedett. A környező megyeszékhely és városok (Győr, Tét, Pápa, Mosonmagyaróvár) gyorsan elérhetőek. Nagy jelentőséggel bír, hogy a közösség területén található az M1-es autópálya, a péri repülőtér, a gönyői kikötő, így valamennyi közlekedési útvonalon könnyen elérhető.

A turisztikai infrastruktúra (szállás- és vendéglátóhelyek) fejlesztése és bővítése egyértelműen kitörési pontot jelenthet a térségnek. Az egészségügyi ellátás tekintetében elmondható, hogy az utóbbi időszakban a két térségi város szerepe jelentősen nőtt a járó-beteg

ellátásban. Pannonhalmán 2011. január 1.-ével, már működik, Téten pedig a 2014. év folyamán nyílt egészségcentrum, melyeknek feladata a térségi egészségügyi ellátás megfelelő biztosítása és fenntartása.

Az önkormányzatok, valamint a kis- és középvállalkozások is tőkehiányosak a térségben. Az önkormányzatok szignifikáns aránya nem tudja önerőből a települési szolgáltatásokat megteremteni. A település kép és települési szolgáltatások fejlesztése megfelelő kitérési lehetőséget biztosíthat a településeknek, a települési elvándorlás csökkentését is eredményezheti, növelheti a városból való kiköltözési kedvet. A térségi foglalkoztatottsági helyzet több pólusú. Egyrészt egységesen meghatározó jelleget biztosít az ingázás megjelenése Győr közelsége miatt.

Az agglomerálódott területeken jellemző az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi arány, valamint a magas felsőfokú szakképesítésű munkavállalók aránya. Másrészt a közvetlen vonzáskörzeten kívüli, délebbre fekvő települések a foglalkoztatás és a jövedelmek összetett dimenziójában a régióban az egyik leghátrányosabbnak mondhatók. A foglalkoztatottak és eltartottak aránya rendkívül kedvezőtlen, a munkaerő képzettségi szintje nem kielégítő, valamint az egy főre jutó éves jövedelemszint is elmarad az országos átlagtól, amit gazdaságfejlesztési intézkedésekkel lehetne orvosolni. Az agrárium háttérbe szorulását a térség sikeresen átvészelte, megállapítható, hogy a munkanélküliség ráta regionális szint alatti, ennek ellenére az aktív foglalkoztatottak aránya alacsony. A helyben történő foglalkoztatottság aránya a települések lakosságához viszonyítva elenyésző. A fejletlenebb mikrotérségekben a szellemi foglalkozásúak és pályakezdő munkanélküliek aránya a regionális szint fölött van. A kisebbség (főleg a roma közösségek) helyzete a számuk alapján meghatározó a térségben, a foglalkoztatottságuk ennek ellenére rendkívül alacsony, aminek legfőbb oka az alacsony iskolázottság. A nők szempontjából sem a szolgáltatás területén, sem a termelőszférában helyi szinten nem biztosítanak teljes körűen munkalehetőségeket, ennek oka a települési munkahelyek alacsony száma.

A falusi vendéglátás növelése elősegítheti a női foglalkoztatást. A térségi foglalkoztatottsági szint javítása (a meglévő vidéki munkahelyek megtartása mellett), az új munkahelyek létesítésének esélye nagyban függ attól, hogy a térségben működő kis- és közepes vállalkozások képesek-e stabil piacot jelenteni, illetve van-e tőkéjük finanszírozni fejlesztéseiket. Ezért szükséges az innováció támogatása, a turizmus, a megújuló energia, a helyi termékek fejlesztése és azok promóciója, a mikrovállalkozások támogatása, a tevékenység diverzifikáció.

Az előzőeket erősíti még a helyi termékek előállítás, védjegy kialakítása és nem utolsósorban a vállalkozások ösztönzése. A különleges gyógynövényekre alapozott terápiás eljárásokat a Pannonhalmi Főapátságban évszázadok alatt felhalmozott tudására lehet alapozni. A nonprofit szféra foglalkoztató szerepének erősítése (hátrányos helyzetűek foglalkoztatása, a munkapiaci (re)integráció szervezeti feltételeinek megteremtése rendkívül fontos lehetőséget teremthet. A helyi foglalkoztatás növelését aktív munkaerő-piaci politikák folytatásával kell elősegíteni. Nemcsak a hátrányos helyzetűek érdekében, de mindenképpen szükség van az esélyegyenlőség kialakítására különféle programokon keresztül (pl. fórumok

szervezése, marketingtevékenység az irányukba), annak érdekében, hogy elhelyezkedésüket minél inkább megkönnyítsék. Elő kell segíteni a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő csoportok és inaktívok foglalkoztatását.

1.1.3 HVS társadalmisítása, HVS megalkotásában résztvevők jellemzése, fejlesztési elképzelések becsatornázásának módjai, stratégia alkotás módja, eszközei, folyamata (a HVS előrehaladása folyamán is), beérkező projektötletek száma (nagyságrend), minőségük jellemzése, feldolgozásuk módja, nyilvánosság bemutatása, nyilvánosság eszközei);

2008. januárban a térség Helyi Közösségként megkapta a lehetőséget a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának (HVS) megalkotására. A tervezés során a Közösség valamennyi települést érintő, széles körű projektgyűjtés keretében felmérte a helyi igényeket, és a területfejlesztési szakemberek (HVI vezetők, kistérségi koordinátorok) közreműködésével a tervezést koordináló csoport (TKCS) vezetésével és különféle tematikus munkacsoportok támogatásával összeállításra került a 35 db fejlesztési intézkedést tartalmazó Stratégia.

A tervezői csoport munkája révén elkészült HVS valós társadalmi igényeken és szükségleteken alapult, a helyben élők elképzelésein nyugvó fejlesztések megvalósulását segítette. Az érintettek érdemi bevonásával olyan terv készült, amely valós problémákat definiál, és azokra életszerű, a települések adottságaihoz igazodó megoldási javaslatokat ad válaszul.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megalkotásánál és felülvizsgálatánál a Pannónia Kincse LEADER Egyesület folyamatosan biztosította a nyilvánosság és „társadalmisítás” kritériumainak teljesülését. A legfontosabb tájékoztató felület az Egyesület saját honlapja, a www.pkle.hu oldal volt. Emellett több lakossági fórum megszervezésére is sor került. A stratégia felülvizsgálatának alapját projekt-ötlet gyűjtés előzte meg. A projektgyűjtés és a kapcsolódó adatlapot a honlapunkon közzétettük és eredményként több mint 473 projektötlet érkezett be összesen.

Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés 2011-ben

A helyi szereplők és az Egyesületi tagok HVS felülvizsgálatba való bevonásának fontosságát szem előtt tartva, Egyesületünk a Stratégia átdolgozása során mindvégig igyekezett minél szélesebb körű nyilvánosságot biztosítani.

Ennek első lépéseként Egyesületünk honlapján tájékoztattuk az érdeklődőket a HVS felülvizsgálatának szükségességéről, esedékességéről.

A HVS felülvizsgálat indításáról szóló Hirdetményt Egyesületünk 2011.02.10-én megjelentette honlapján, valamint azt minden önkormányzatnak megküldtük kihelyezésre, annak érdekében, hogy a helyi lakosokat minél hatékonyabban tudjuk tájékoztatni az előttünk álló közös vidékfejlesztési feladatokról.

A 2011.02.16-ai indító megbeszélést követően a konzultáció és a nyilvánosság leghatékonyabb és legközvetlenebb formájaként összesen 5 alkalommal tartottunk lakossági fórumot a stratégia felülvizsgálata kapcsán. A fórumokon ismertetésre került a felülvizsgálat

folymata, ütemezése, a nyilvánosság szükségessége és a projektötlet beadás menete. A részletes bemutatást követően a fórumon részt vevők vázolták projektötleteiket, valamint a helyi vidékfejlesztési igényeket, szükségleteket.

Az Egyesületi tagok által megválasztott Tervezői Csoport összesen hétszer ülésezett. Az első két alkalommal a térség átfogó, mindhárom szférára kiterjedő SWOT-elemzése került kidolgozásra, hiszen a térség sajátosságait figyelembe véve alakíthatóak ki azok a fő célkitűzések, melyek mentén a HVS felülvizsgáltra és kidolgozásra kerülhet. A további üléseken a beérkezett projektötletek tartalmának ismertetése, megvitatása, strukturálása, majd a tervezett célterületek kidolgozása következett.

A HVS közgyűlés általi elfogadására 2011.03.09-én, Győrújbaráton került sor. A közgyűlés 154 igen, 0 tartózkodás és 1 ellenszavazattal úgy határozott, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia beszámolót elfogadja.

Ezt követően az összesen 173 darab beérkezett projektötletekről az Egyesület tagjai 2011.03.24-én döntöttek. Az ülés során a beérkezett projektötletek tervezett célterületek szerint, csomagokba foglalva kerültek megvitatásra és elfogadásra.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület a nyilvánosságot nemcsak a helyi szereplők, Egyesületi tagok irányába, hanem az Irányító Hatóság felé is biztosította. Az Irányító Hatósággal és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal tartott közös konzultáció során a 20 darab LEADER célterület részletes egyeztetésre, majd jóváhagyásra került.

Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés 2013-ben

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2013. évi felülvizsgálatánál 7 darab tájékoztató fórumot, egy alkalommal elnökségi ülést tartottunk. A közgyűlés 2013. április 9-én fogadta el a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia aktuális felülvizsgált változatát 28 szavazattal, tartózkodás és ellenszavaz nélkül. A stratégia felülvizsgálatának alapját, a korábbi évekhez hasonlóan projekt-ötlet gyűjtés előzte meg. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkaszervezetéhez több mint 300 darab adatlap érkezett be, a helyi igények alátámasztására.

Az Egyesület tagjai, valamint a potenciális projektgazdák a www.pkle.hu honlap STARTÉGIA 2013 menüpontján keresztül folyamatosan tájékozódhattak, hiszen a nyilvánosság során a legnaprakészebb információkat honlapunkon megjelenítve tudtuk eljuttatni az érdeklődőkhöz. Internetes portálunkon folyamatosan beszámoltunk a HVS, illetve a felülvizsgálat aktuális állásáról. Véleményezési céllal közzétettük az aktuális szövegeket, a tervezett célterületeket, munkaanyagokat. Ennek eredményeképpen több észrevétel is érkezett hozzánk levél és e-mail formájában. Ezen kívül munkaszervezetünk irodájában folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítottunk.

1.1.4 SWOT elemzés alapján leszűrt következtetések, a felülvizsgálatok során megállapított főbb változások;

2008-ban leszűrt következtetések:

Legfontosabb probléma:

A nagy területet eltérő jellegzetességeivel egy egységben kezelve a legfontosabb probléma a települések alacsony népességmegtartó ereje, ami visszavezethető a helyi

munkahelyteremtésre és a munkalehetőségek szűkösségére. A beruházások szempontjából túlzott városközpontúság érvényesül, aminek oka többek között az, hogy a kommunális infrastruktúra sok helyen nem teljes, az oktatási intézmények helyi szintről intézményi társulási szintre helyeződnek át. A megfelelően összehangolt marketing és PR hiánya nagymértékben gátolja a térség turisztikai és gazdasági lehetőségeinek kiaknázását.

Legfontosabb lehetőség:

A térség legfontosabb lehetősége a gazdaság több aspektusból történő fejlesztése. A helyi vállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatásával biztosítható a települési foglalkoztatás növelése, és ezzel erősíthető a megtartó erő is. Emellett a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés egységes irányvonalat biztosíthatna az öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális stb. turizmusnak, ami egy egységes marketing szemlélettel párosítva megfelelő kitörési pontot jelenthet a térség egészének.

2011-ben leszűrt következtetések, főbb változások

Erősségek:

Térségen átnyúló kapcsolatok; természeti és kulturális örökségek, hagyományörzés, helyi identitástudat; szerteágazó, széles körű természeti adottságok; az ország legdinamikusabban fejlődő térsége, Győr közelsége miatt alacsony munkanélküliségi ráta; jó földrajzi elhelyezkedés, megközelíthetőség, térségen áthaladó közlekedési folyosók; homogén etnikai összetétel; helyi termékek széles választéka; aktív civil szervezetek a térségben; alternatív energia hasznosítására alkalmas vidék.

Gyengeségek:

Közutak rossz állapota, megnehezíti a települések megközelíthetőség; zsáktelepülések; Győr elszívó hatásának erősödése – „alvó települések” számának elterjedése; középületek, település életében és képében meghatározó közterületek, infrastruktúra, közművek hiánya, illetve rossz állapota; kistérségek elszigetelten működnek; lakosság szám csökkenése, elöregedése; települések megtartó ereje folyamatos csökkenése, helyi vállalkozói aktivitás csökken; helyi termékekkel kapcsolatos összefogás nem jellemző, helyi termékek helyben történő feldolgozása és értékesítése nem megoldott; turisztikai befogadó infrastruktúra hiánya (pl.: szálláshely); térségi és települési marketing hiánya; településen a felnőtt képzés, nyelvi és informatikai képzés hiánya; kistérségi rendezvények hiánya, kapcsolódó eszközhiány; tőkehiány; periférikus területek és az agglomeráció fejlettségének ellentét.

Lehetőségek:

LEADER program, egyéb vidékfejlesztési pályázatok; a civil szervezetek nagyobb szerepvállalása lehetőséget teremt a térségi összefogás megteremtésére; átmenő turizmus megállítása szálláshelyek és pihenőhelyek létrehozásával, kapcsolódó programok megteremtésével; IKSZT-k térségi szerepvállalása; helyi, térségi „Piac”, ahol igény mutatkozik a helyben előállított termékekre; Győri, Pannonhalma, Pápa városok közelségének kihasználása, közös marketing programok megvalósításán keresztül, valamint vállalkozó és

térségi marketing lehetőségének megteremtése; természeti és kulturális adottságok, Natura 2000 és nemzeti park, épített örökség által nyújtott lehetőségek széles körű kihasználása és turisztikai termékek összekapcsolása; kiaknázatlan termál és édesvíz készletek kihasználásának megteremtése; megújuló és alternatív energia hasznosításával a környezettudatosság megteremtése; helyi vállalkozások segítése (munkahelyteremtés és megtartás) vidékfejlesztési támogatásokkal; korábbi vagy használaton kívüli mezőgazdasági ingatlanok újrahasznosítása, új mezőgazdasági telephelyek kialakítása; fiatalok bevonása a vidékfejlesztésbe.

Veszélyek:

LEADER pályázatok hosszú elbírálási ideje csökkenti a pályázói kedvet; ipari és természeti károk miatt az adottságok kiaknázása ellehetetlenül; utófinanszírozás; források és normatívák csökkenésével a hátrányos helyzetű települések számának növekedése; gazdasági válság utóhatásai; Győr elszívó hatása, mint veszélyforrás.

2013-ban leszűrt következtetések, főbb változások:

Erősségek:

Térségen átnyúló kapcsolatok; természeti és kulturális örökségek, hagyományőrzés, helyi identitástudat; szerteágazó, széles körű természeti adottságok; az ország legdinamikusabban fejlődő térsége, Győr közelsége miatt alacsony munkanélküliségi ráta; jó földrajzi elhelyezkedés, megközelíthetőség, térségen áthaladó közlekedési folyosók; homogén etnikai összetétel; helyi termékek széles választéka; aktív civil szervezetek a térségben; alternatív energia hasznosítására alkalmas vidék.

Gyengeségek:

Közutak rossz állapota, megnehezíti a települések megközelíthetőségét; zsáktelepülések; Győr elszívó hatásának erősödése – „alvó települések” számának elterjedése; középületek, település életében és képében meghatározó közterületek, infrastruktúra, közművek hiánya, illetve rossz állapota; kistérségek elszigetelten működnek; lakosságszám csökkenése, elöregedése; települések megtartó ereje folyamatosan csökken, helyi vállalkozói aktivitás csökken; helyi termékekkel kapcsolatos összefogás nem jellemző, helyi termékek helyben történő feldolgozása és értékesítése nem megoldott; turisztikai befogadó infrastruktúra hiánya (pl.: szálláshely); térségi és települési marketing hiánya; településen a felnőtt képzés, nyelvi és informatikai képzés hiánya; kistérségi rendezvények hiánya, kapcsolódó eszközhiány; tőkehiány; periférikus területek és az agglomeráció fejlettségének ellentéte.

Lehetőségek:

LEADER program, egyéb vidékfejlesztési pályázatok; a civil szervezetek nagyobb szerepvállalása lehetőséget teremt a térségi összefogás megteremtésére; átmenő turizmus megállítása szálláshelyek és pihenőhelyek létrehozásával, kapcsolódó programok megteremtésével; IKSZT-k térségi szerepvállalása; helyi, térségi „Piac”, ahol igény

mutatkozik a helyben előállított termékekre; Győri, Pannonhalma, Pápa városok közelségének kihasználása, közös marketing programok megvalósításán keresztül, valamint vállalkozó és térségi marketing lehetőségének megteremtése; természeti és kulturális adottságok, Natura 2000 és nemzeti park, épített örökség által nyújtott lehetőségek széles körű kihasználása és turisztikai termékek összekapcsolása; kiaknázatlan termál és édesvíz készletek kihasználásának megteremtése; megújuló és alternatív energia hasznosításával a környezettudatosság megteremtése; helyi vállalkozások segítése (munkahelyteremtés és megtartás) vidékfejlesztési támogatásokkal; korábbi vagy használaton kívüli mezőgazdasági ingatlanok újrahazsnosítása, új mezőgazdasági telephelyek kialakítása; fiatalok bevonása a vidékfejlesztésbe.

Veszélyek

LEADER pályázatok hosszú elbírálási ideje csökkenti a pályázói kedvet; ipari és természeti károk miatt az adottságok kiaknázása ellehetetlenül; pályázatok utófinanszírozásos jellege; források és normatívák csökkenésével a hátrányos helyzetű települések számának növekedése; gazdasági válság utóhatásai; Győr elszívó hatása, mint veszélyforrás

1.1.5 HVS jövőképe, fő céljainak és a célokhoz rendelt fő indikátorok ismertetése (számszerű és szöveges indikátorok bemutatása, indikátorok mérése);

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008. év elején készítette el átfogó stratégiáját. A stratégia alapját szolgálta, hogy a Helyi Akciócsoport településein a turizmus a fejlődés motorját jelenti. Különösen fontos volt, hogy komplex fejlesztésekben gondolkodjunk nemcsak az adott településen belül, hanem térségi szinten. Fontos, hogy egy településen belül ne csak egy adott létesítmény fejlesztésére fókuszáljunk, hanem összetett, minden igényt, kielégítő szolgáltatáscsomagot hozunk létre. A nagyobb turistaforgalom természetesen visszahat a települések egyéb ágazataira is, ezáltal fejlesztéseket generál a települések egészére vonatkozóan. Új munkahelyek jönnek létre, infrastrukturális fejlesztések generálódnak, erősödik a térségre gyakorolt kohéziós hatás, és összességében megnő a települések versenyképessége. A turizmus fejlesztését egyértelműen lehetetlen megvalósítani értékmegőrzés és vidékfejlesztés nélkül, ellenben e fejlesztések kihatással vannak a civil társadalom összefogásának a megerősítésére és a hátrányos helyzetű csoportok, illetve romák projektbe történő hatékony bevonására. A jól átgondolt és megfelelő marketinggel alátámasztott fejlesztéseknek nagyszabású gazdaságfejlesztési, illetve munkahelyteremtő potenciálja van.

A térségben 6 db fő fejlesztési prioritás került kijelölésre, amelyekhez összesen 35 db fejlesztési intézkedés tartozott.

Fő fejlesztési prioritások:

- Faluközpontú megújulást elősegítő lehetőségek biztosítása
- Pannónia Kincse gazdasági potenciáljának kihasználása
- Pannónia Kincse természeti és épített örökségének megőrzése

- Pannónia Kincse, mint turisztikai célpont kínálatának bővítése és fejlesztése
- Községi kezdeményezések és a civil társadalom erősítése az esélyegyenlőség biztosításával
- Pannónia Kincse térségének arculat, marketing és PR központú fejlesztése

A stratégia alapvető célja megfelelően teljesült, hiszen mind a III. tengelyben, mind a LEADER programban rendkívül magas volt a pályázati potenciál.

Az eddig elért eredményeket a beérkezett kérelmek alapján számszerűsíthetjük és összegezhethetjük.

Az ÚMVP III. tengely I. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak: 2008. október 19. - 2009. január 12.)

Az ÚMVP III. tengelyének első körében a 65 településről összesen 120 darab támogatási kérelem érkezett be. Ebből 38 darab kérelem került támogatásra, összesen 621.684.750 forint értékben. A hátrányos helyzetű települések tekintetében a számukra elkülönített III. tengelyes forrás 8,28%-a, 13.690.215 forint került lekötésre. Az I. körben a Mikroállalkozások létrehozása és fejlesztése, valamint a Turisztikai tevékenység ösztönzése jogcímei keretében összesen 281.478.481 forintot nyertek el, ami 45,3 %-os arányt jelent, vagyis a 147/2007 (XII.4.) FVM rendeletben a gazdaságfejlesztési intézkedésekre előírt minimum 45%-os kritériumnak eleget tettünk. Ezen két jogcím keretében támogatott kérelmekben 30 új munkahely létrehozását vállalták a kérelmezők.

Az I. kör során a III. tengelyre allokált összes fejlesztési forrás 29,4 %-át nyertek el.

Az egyes jogcímek közötti összegszerű és kérelemszám szerinti megoszlást az alábbi táblázat szemlélteti:

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma	Nyertes kérelmek száma	Elnyert jogcímenként (HUF)
Mikroállalkozások létrehozása és fejlesztése	47 db	16 db	219 335 097
Turisztikai tevékenység ösztönzése	17 db	5 db	62 143 384
Falumegújítás és -fejlesztés	41 db	3 db	34 509 004
Vidéki örökség megőrzése	15 db	14 db	305 697 265
ÖSSZESEN	120 db	38 db	621 684 750 Ft

Az ÚMVP IV. tengely I. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak 2009. október 1-november 16.)

A IV. tengely I. körének keretében a meghirdetett 20 célterületből 16 célterületre összesen 68 darab pályázat érkezett be. Összesen 51 darab pályázó nyert támogatást, 13 célterületen, 208.541.759 forint értékben. A lekötésre került forrás a rendelkezésre álló forrás 35%-a.

A hátrányos helyzetű települések összesen 3.973.500. forint támogatást nyertek el, ami a LEADER keretében számukra rendelkezésre álló forrás 14,4%-át jelenti. A 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet által kötelezően gazdaságfejlesztésre előírt 45%-os arány teljesült, az összes lekötött forrás 56%-át gazdaságfejlesztésre nyerték el a sikeresen pályázók.

Az ÚMVP III. tengely II. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak: (2009. november 16. - december 21.))

Az ÚMVP III. tengely II. körös támogatási kérelem benyújtási időszakban szintén nagy érdeklődés mutatkozott a program iránt, hiszen összesen 92 darab kérelem érkezett be az alábbi megoszlás szerint:

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma	Nyertes kérelmek száma	Elnyert összeg jogcímenként (HUF)
Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése	31 db	17 db	250.959.905
Turisztikai tevékenység ösztönzése	23 db	12 db	275.512.853
Falumegújítás és -fejlesztés	57 db	51 db	309.881.362
Vidéki örökség megőrzése	19 db	12 db	201.885.067
ÖSSZESEN	130 db	92 db	1.038.239.187 Ft

2011-ben megtörtént a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata. A legfontosabb célkitűzés a helyi gazdasági potenciál erősítése, Győr elszívó hatásának kompenzálása volt a vidéki területeken. Emellett fontos cél volt a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés és a közösségi célú fejlesztések, melyek egységes irányvonalat biztosíthatnának az öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális, kerékpáros stb. turizmusnak. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület széles helyi termék palettával rendelkezik. A helyi termékeket termelők és előállítók töké hiányában nem tudnak megfelelően a helyi piacokon érvényesülni. Fontos igény a térségben a helyi termékek bemutatathatóvá tétele, mivel a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén kevés lehetőség biztosított az ilyen jellegű tevékenységek megvalósítására.

Főbb célkitűzések:

- Faluközpont megújulást elősegítő fejlesztések
- Helyi identitástudat fejlesztése és hagyományörzés vidéken
- Térségi gazdasági és turisztikai potenciál erősítése, fiatalok és helyi jellegzetességek bevonása a gazdaságfejlesztésbe

- Községi és helyi kezdeményezések elősegítése, helyi partnerség erősítése
- Térségi és települési arculat megteremtése, valamint a térségi információs bázis létrehozása

HVS jövőképe 2011-ben

A stratégia követésével 2013-ra a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain kívül és belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal komplexebb projekteket lesznek képesek generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje emelkedik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik 2013-ra.

Az eredményeket a felülvizsgálatot követően is a beérkezett kérelmek alapján számszerűsíthetjük és összegezhethetjük.

Az ÚMVP IV. tengely II. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak 2011. szeptember 30. – november 15.)

A IV. tengely II. körének keretében a meghirdetett 10 célterületből 10 célterületre összesen 187 darab pályázat érkezett be. Összesen 116 darab pályázó nyert támogatást, 10 célterületen, 664.513.385 forint értékben. A lekötést követően az ÚMVP IV. tengelyének keretében a Pannónia Kincse LEADER Egyesület részére allokált fejlesztési keretből 692.283 forint forrás maradt meg.

A 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet által kötelezően gazdaságfejlesztésre előírt 45%-os arány teljesült, az összes lekötött forrás 47,6%-át gazdaságfejlesztésre nyerték el a sikeresen pályázók. A hátrányos helyzetű települések összesen 6.843.895 forint támogatást nyertek el. Az ÚMVP IV. tengelye esetében a le nem kötött források aránya a két pályázati kör során lekötött összes forráshoz képest 0,08%, mely egyértelműen hatékony forráslekötést mutat.

Az ÚMVP III. tengely Mikrovállalkozások fejlesztése és létrehozása jogcím (kérelem benyújtási időszak: (2012. június 1. – június 30.)), valamint a Turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcím (kérelem benyújtási időszak: (2012. július 1. – július 31.) IV. körének eredményei

Az ÚMVP III. tengely IV. körös támogatási kérelem benyújtási időszakban szintén nagy érdeklődés mutatkozott a program iránt, hiszen összesen 33 darab kérelem érkezett be az alábbi megoszlás szerint:

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma	Nyertes kérelmek száma	Elnyert összeg jogcímenként (HUF)
Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése	19 db	17 db	237.453.107
Turisztikai tevékenység ösztönzése	14 db	11 db	233.835.496
ÖSSZESEN	33 db	28 db	471.288.603 Ft

A részletesebb jogszabályoknak köszönhetően, illetve a korábbi pályázati körök hibáiból tanulva sok eredményes, jól összerakott pályázat érkezett be.

Az ÚMVP III. tengely Falumegújítás- és fejlesztés jogcím (kérelem benyújtási időszak: (2012. október 15. – november 30.) valamint a Vidéki örökség megőrzése jogcím (kérelem benyújtási időszak: (2012. október 15. – november 30.) III. körének eredményei

Az ÚMVP III. tengely III. körös támogatási kérelem benyújtási időszakban szintén nagy érdeklődés mutatkozott a program iránt, hiszen összesen 82 darab kérelem érkezett be az alábbi megoszlás szerint.

Jogcím	Beérkezett kérelmek száma	Nyertes kérelmek száma	Elnyert összeg jogcímenként (HUF)
Falumegújítás és -fejlesztés	18 db	17 db	92.605.904
Vidéki örökség megőrzése	64 db	57 db	874.788.693
ÖSSZESEN	82 db	74 db	967.394.597 Ft

A kulturális pályázatok mindhárom tervezési időszakban rendkívül sikeresek és hatékonyak voltak. A pályázók aktivitása és a támogatási igény sokszorosán meghaladta a tervezett mértéket.

2013-ban ismét megtörtént a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata az IH iránymutatása alapján.

Fő célkitűzések

1. célkitűzés: "Értékünk a térségünk" program megvalósítása
2. célkitűzés: "Éltető-Élhető" települések a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén

Az ÚMVP IV. tengely III. körének eredményei (kérelem benyújtási időszak 2013. június 17. – augusztus 31.)

A IV. tengely III. körének keretében a meghirdetett 8 támogatási területre összesen 81 darab pályázat érkezett be. Összesen 43 darab pályázó nyert támogatást, 373.800.576 forint értékben. A kötelezően gazdaságfejlesztésre előírt 45%-os arány teljesült, az összes lekötött forrás 57,54%-át gazdaságfejlesztésre nyerték el a sikeresen pályázók.

Az ÚMVP IV. tengelye esetében a hatékony forráslekötést bizonyítja, hogy az összes rendelkezésre álló forrás lekötésre került, valamint forráshiány miatt 31 pályázatot kellett elutasítanunk, mivel többletforrást nem kaptunk.

HVS jövőképe 2013-ban

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2015-re a térség fejlődése számottevő lesz gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósul az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget fog eredményezni. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt fog jelenteni a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödik, a térség hagyományai elmélyülnek, valamint a települések megtartó ereje növekszik. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedik.

1.1.6 Az országos, regionális és az ágazati politikák hatása a HVS végrehajtására;

A HVS program megvalósítása során érvényesítendő fontos szempont, hogy az országos, regionális és az ágazati politikák célrendszeréhez lehetőség szerint a legjobban illeszkedjen a HVS koncepciója. Ennek érdekében elemzésre kerülnek a különböző szintű - országos, regionális, megyei és kistérségi – fejlesztési koncepciók, programok. Folyamatosan figyelemmel követtük a változásokat. A megyei TOP program tervezésekor aktívan részt vettünk a tervező csoport munkájában.

1.1.7 A HVS felülvizsgálatai, azok eredményei, az esetleges változtatások bemutatása;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület 2008. év elején készítette el átfogó stratégiáját. A stratégia alapját szolgálta, hogy a Helyi Akciócsoport településeinek a turizmus a fejlődés motorját jelenti. Különösen fontos volt megállapítani, hogy komplex fejlesztésekben kell gondolkodni nemcsak az adott településen belül, hanem térségi szinten.

A stratégia alapvető célja megfelelően teljesült, hiszen mind a III. tengelyben, mind a LEADER programban rendkívül magas volt a pályázati potenciál.

A HVS 20 db LEADER célterületére 51 db pályázat érkezett be. A célterületek közül az alábbiakra volt jelentős igény:

- Sportturisztikai és sportolás céljára alkalmas infrastruktúra fejlesztésének támogatása - 13 db pályázat
- Térségi rendezvénykínálat bővítése - 10db pályázat
- Hátrányos helyzetű települések rendezvény palettájának bővítése és a jelenlegi rendezvények színvonalának emelése - 5 db pályázat
- Meglévő rendezvények színvonalának emelése - 10 db pályázat

Az 51 db intézkedésből 7 db-ra egyáltalán nem érkezett be pályázat, ezekben az esetekben forrásátcsoportosításra került sor. Ezeket a tapasztalatokat felhasználva került sor az első felülvizsgálatra.

Az első felülvizsgálat

Az Irányító Hatóság 6/2011 (II.4.) közleménye lehetővé és szükségessé tette a HVS felülvizsgálatát.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának gazdasági oka elsősorban a 2008. évben az Amerikai Egyesült Államokból elinduló válsághullám. A recesszió a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén is markánsan jelentkezett. A helyi vállalkozások működése sok helyen ellehetetlenült, a termékek felvevő piacai beszűkültek. Támogatások híján, valamint a válság okozta gazdasági nyomás miatt sok helyi és térségi kis vállalkozás a visszafogott működés irányába terelődött. Sok esetben a gazdálkodók még a munkahely megtartást sem tudták biztosítani, jelentős csődhullám söpört végig a térségben. A tőkeerős cégek is többször kénytelenek voltak a munkaerő állományukat csökkenteni. A fogyasztási kereslet visszaesése a helyi vállalkozások jövedelemtermelési szintjét is veszélyeztette. A III. tengely mikro vállalkozások létrehozása és fejlesztése, turisztikai tevékenység ösztönzése és a IV. tengely gazdaságfejlesztési elképzelései új lehetőséget biztosítottak a térség gazdasági elképzeléseinek foganatosításához. A két fejlesztési forrás keretében több mint 50 munkahely létesítése előirányzott az elkövetkező években, nem beszélve a jelentős munkahely megtartásról, ami a támogatási forrásoknak köszönhetően valósul meg. A gazdaságfejlesztési célokra a Pannónia Kincse LEADER Egyesület fejlesztési forrásainak több mint a felétallokálja. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának fontos alapköve a települési és térségi gazdaság stabilitásának megteremtése, fontos hangsúlyt fektetve a kezdő vállalkozók lehetőségeinek megteremtésére, valamint a térségben szignifikánsan képviselt helyi termék előállítók összefogására és támogatására.

A felülvizsgálat második fontos oka a fokozatosan erősödő civil társadalom. Fontos tovább erősíteni a civil szféra elképzeléseit, hiszen nagyon fontos szerep jut nekik a helyi társadalom formálásában és a települési, térségi identitástudat fejlesztésében. A közösségi

célú fejlesztésekben és a rendezvények szervezésében a civil szervezetek szerepe kiemelkedő.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában szereplő fejlesztési források allokálásánál fontos szerep jut a közösségi és térségformáló projektek támogatására, hiszen a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén ezen fejlesztések nagyban hozzájárulnak a településkép javításához és a kohézió erősítéséhez, ide értve mind a rendezvények, képzések és közösségi célú fejlesztéseket, mind a falumegújítás és fejlesztés, valamint vidéki örökség megőrzése jogcímekeket.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának harmadik oka a jogszabályi háttér változása. A LEADER program átalakítására széles körű társadalmi egyeztetés és helyi szintű tervezés keretében kerül sor a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával. A jogszabályi változások és a pályázati lehetőségek módosításának kényszere indokoltta tette a körültekintő felülvizsgálatot.

A LEADER pályázatok első szakaszának lezárása után jelentős összegek maradtak kihasználatlan célterületekhez kötve, így a források átcsoportosításával és kevesebb célterület meghatározásával jobban átlátható, pályázóbarát rendszert próbáltunk meghatározni, hiszen a HVS felülvizsgálat potenciális célcsoportja a jövőbeni pályázók, akik arra ösztönöznék minket, hogy a pályázatok átlátható rendszerre alakuljon ki. A LEADER TK2 körben 10 db célterület került meghirdetésre. Mindegyikre érkezett be pályázat, melyeket rekord számban sikerült támogatni.

Meghirdetett HPME-k/célterületek/intézkedések			
Tk2	HPME-k/célterületek/intézkedések nevei	Allokált forrás (Ft)	Támogatott pályázatok száma
1	A térségi és helyi termék paletta környezettudatos fejlesztése	120 000 000	8 db
2	"Szabaidő hasznos eltöltése" a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén	90 000 000	15 db
3	Helyi és térségi civil szervezetek működéséhez és tevékenységeihez kapcsolódó kis értékű eszközbeszerzés támogatása	25 000 000	27 db
4	Kalandpark, élménypark kialakításának támogatása	60 000 000	2 db
5	Helyi igényekre alapuló turisztikai kínálat fejlesztése és bővítése	120 000 000	7 db

6	Multifunkcionális szolgáltatóház kialakítása és képzések támogatása	50 000 000	2 db
7	Kulturális, turisztikai és történelmi értékek bemutathatóvá tételének támogatása	40 000 000	12 db
8	A rendezvények szervezéséhez kapcsolódó mobil eszközök beszerzése	20 000 000	3 db
9	A Pannónia Kincse LEADER Egyesület térségének népszerűsítésére irányuló kezdeményezések támogatása	20 000 000	8db
10	Helyi és térségi hagyományörző, kulturális és sportrendezvények támogatása	45 000 000	32 db
Összesen		590 000 000 Ft	116 db

A második felülvizsgálat

Egyesületünk a 2013. évi HVS felülvizsgálat kapcsán 2013.04.09-én közgyűlést, taggyűlést tartott a HVS elfogadása, jóváhagyása céljából, melyen 28 egyesületi tag fő vett részt. A felülvizsgálat okai az elsőtől hasonlóak voltak, így a gazdasági válság hatásának kiküszöbölése, a civil társadalom erősödése, illetve a jogszabályi háttér változásai.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései a 2013. évben

1. célkitűzés: "Értékünk a térségünk" program megvalósítása - A helyi vidékfejlesztési stratégia lehetőséget biztosít a térség legfontosabb lehetősége gazdaság több aspektusból történő fejlesztése. A helyi vállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatásával biztosítható a települési foglalkoztatás növelése, és ezzel erősíthető a megtartó erő is. A legfontosabb célkitűzés a helyi gazdasági potenciál erősítése, Győr elszívó hatásának kompenzálása a vidéki területeken. Meghatározó szempont a periférikus területek és a térségi egyenlőtlenségek kompenzálása helyi munkahelyteremtéssel és megtartással, jövedelemtermelési potenciál elősegítésével. Emellett a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés és közösségi célú fejlesztések egységes irányvonalat biztosíthatnának az öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális, kerékpáros stb. turizmusnak, ami egy egységes marketing szemlélettel párosítva megfelelő kitérés pontot jelenthet a térség egészének. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület széles helyi termék palettával rendelkezik. A helyi termékeket termelők és előállítók tüke hiányában nem tudnak megfelelően a helyi piacokon érvényesülni. Megfelelő támogatási rendszert kell biztosítani a termékeket előállítóknak, és meg kell teremteni a köztük lévő kapcsolódási pontokat, hogy a versenyképességük erősödjön. Fontos célkitűzés a non-profit- és közszféra gazdaságfejlesztési alapjának, a több lábbon állás

feltételeinek, valamint helyi a jövedelemtermelő képesség megteremtése. A helyi értékeken alapuló fejlesztések erősítik a helyi identitástudatot, valamint ezen értékeink bemutatathatóvá tételével elősegítjük a térség megismerését is. A multifunkcionális létesítmények létrehozásával a cél, a gazdasági szempontok érvényesülése mellett a települési igények kiszolgálása.

2. célkitűzés: "Éltető-Élhető" települések a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén - Az általános cél a Pannónia Kincse LEADER Egyesület településeinek és szervezeteinek szolgáltatásnyújtási kompetenciájának és a háttér infrastruktúrájának a támogatása. A településeken a sportolási infrastruktúra néhány kivétellel a sportpályára korlátozódik. A települési szintű sportlétesítmények gyakran meghatározóak a település életében és fontos összetartó erőt is jelenthetnek az ott megrendezett sporteseményeknek köszönhetően. A kisebb településeken nincsenek kikapcsolódásra és az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas területek. A fiatal korosztály inkább a közeli városokban keresnek kikapcsolódási lehetőséget. Sokszor hiányzik a megfelelő forrásbiztosítás az infrastrukturális háttér színvonalasabbá tételéhez. A civil szervezetek forrásainak hiányában sok társadalmi szempontból előnyös kezdeményezés el sem tud indulni, valamint a helyi és térségi civil szervezetek sem tudják a feladatukat magas színvonalon ellátni, valamint a községek szépítéséhez, rendben tartásához is gyakran hiányzik a megfelelő eszközpark is. A köz-és vagyonbiztonsági törekvések támogatásával a stratégia célja az élhető, biztonságos falvak kialakítása és a védelem elősegítése. A rendezvények megszervezésének és megrendezésének magas a költségvonzata, mivel a színvonalas mobil eszközök nem állnak sokszor rendelkezésre a térségben, magas bérleti díjért kell különböző gazdasági szereplőktől ezeket az eszközöket biztosítani a különböző eseményeken. Sok rendezvény a megfelelő eszközpark és infrastruktúra hiányában nem is kerül megrendezésre. A helyben, térítésmentesen elérhető rendezvényekhez kapcsolódó mobil eszközök költséghatékony megoldási lehetőséget biztosítanak mind a térségnek mind az egyes településeknek.

Meghirdetett HPME-k/célterületek/intézkedések			
Tk3	HPME-k/célterületek/intézkedések nevei	Allokált forrás (Ft)	Támogatott pályázatok száma
1	Helyi adottságok, jellegzetességek és szolgáltatások bevonása a gazdaságfejlesztési folyamatokba	281 293 542	20 db
2	Települési szintű szolgáltatásfejlesztési csomagok megvalósítása	92 919 689	23 db
Összesen		374 213 231 Ft	43 db

A TK3 körben összesen 81 db pályázat érkezett be, melyből 43 db kapott támogatást, 8 db került A1 ügyintézés során elutasításra, 35 db pedig elutasításra került forráshiány miatt.

Az előírt gazdaságfejlesztési arány teljesült, 57,54%-os volt.

1.1.8 HVS tervek az EMVA III. tengelyére vonatkozóan (Mi érvényesült jobban: a területi szemléletű vagy a települési szintű tervezés? Projektötlet alapú és pontszerű fejlesztések a jellemzők, amelyek nem alkotnak koherens egységet, vagy nagyobb, egységes rajzolatú projektvonulatok is felrajzolhatók?);

A HVS tervezésekor az EMVA III. tengelyére vonatkozóan a települési szintű tervezés volt a hangsúlyosabb, de nem került figyelmen kívül a területi szemléletű tervezés sem. A projektötlet alapú és pontszerű fejlesztések a jellemzők, amelyek nem alkotnak koherens egységet. A HVS-ben minden egyes településünket körbejártuk, megvizsgáltuk, hogy mik a legfontosabb problémák, és mik a legfontosabb megoldási javaslatok.

A települési szintű tervezésen túl a HVS-ben megfogalmazásra került a 10 legfontosabb gazdasági és a 10 legfontosabb szolgáltatás-, falu- és településfejlesztési javaslat. Példaként említeném a települési szintű, de komplex települési alpinfrastruktúra fejlesztést, amelyhez nagymértékben hozzájárulnak az uniós források. A Regionális Operatív Programok keretein belül a belvív elvezetésének, csatornázásoknak, a széles körű úthálózat fejlesztésének, szilárd burkolatú utak számának növelésének, valamint az egészségközpontok és integrált közösségi házak fejlesztésének és kialakításának elősegítése. Szintén jó példa a megoldási javaslatként megfogalmazott kellő számú kezdeményezéssel párosítva a turisztikai ágazatok megteremtéséhez, illetve fejlesztéséhez szükséges alpinfrastruktúra megteremtése, kialakítása, és az irányvonalakhoz kapcsolódó eszközök beszerzése. A fejlesztés alapja a szálláshelyhez nem feltétlenül kötött - a vidéki települések természeti erőforrásaira, mezőgazdasági, erdő-, vad-, és halgazdálkodási adottságaira, közösségi-kulturális és gasztronómiai örökségére, nemzeti tájházakra, skanzenekre, borpincékre, mint vonzerőre épülő - minőségi és komplex agro- és ökoturisztikai szolgáltatások kiépítése, már működő szolgáltatások bővítése, korszerűsítése, fejlesztése és marketingje, a foglalkoztatást előmozdító fejlesztése a térségi turisztikai célterületeken.

1.1.9 HVS tervek az EMVA IV. tengelyre (LEADER) vonatkozóan (Ld. előző pont)

A HVS tervezésekor az EMVA IV. tengelyére vonatkozóan a települési szintű tervezés volt a hangsúlyosabb, de nem került figyelmen kívül a területi szemléletű tervezés sem. A projektötlet alapú és pontszerű fejlesztések a jellemzők, amelyek nem alkotnak koherens egységet. A HVS-ben minden egyes településünket körbejártuk, megvizsgáltuk, hogy mik a legfontosabb problémák, és mik a legfontosabb megoldási javaslatok.

A települési szintű tervezésen túl a HVS-ben megfogalmazásra került a 10 legfontosabb gazdasági és a 10 legfontosabb szolgáltatás-, falu- és településfejlesztési javaslat. Példaként említeném a településeken uniós normáknak megfelelő parkok,

játszóterek, pihenőhelyek kialakításának lehetőségét. A megvalósítására lehetőség nyílik társadalmi összefogásra is. A zöldfelületek a funkciójuknak megfelelően kerüljenek kialakításra megfelelő növényesítéssel. A fejlesztés tartalma a védelem alatt nem álló közparkok felújítása, pihenőhelyek, sétautak, térelemek, útvonalak menti zöldfelületek kialakítása. A települések megtartó ereje így növekszik a társadalmi tér kialakításával. Lehetővé válik a szabadidő kulturált és aktív eltöltése, valamint a környezetvédelem fontosságának tudatosítása. Olyan zöldfelületek alakulnak ki, amelyek a településekre jellemző vizuális környezeti élményt nyújtanak.

1.1.10 Innováció megjelenése a HVS-ben (új, innovatív munkaszervezési módszerek, technológiai újítások a térségben, stb., megjelenése a tervezésben és a tervezett projektek során)

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia alapvető feltétele a helyi igények újszerű megközelítéseinek elősegítése és erősítése. Mind a pályázati kiírás, mind a projektötletek alátámasztják a termékek és szolgáltatások újszerű, innovatív jellegű hasznosítását és megvalósítását. Az innovációs folyamatokban előtérbe kerül, hogy a helyi szereplő a projekt megvalósításával a megvalósítás tervezett helye szerinti települést vagy a helyi akciócsoport által lefedett térséget tekintve olyan új terméket, vagy szolgáltatást vezet be, amely a helyi stratégiában a térségi igények között szerepelt. A helyi szereplő a projekt megvalósítása során új technológiai módszert, eljárást, új termelési, előállítási folyamatot alkalmaz. A helyi szereplő projektjével új piacot céloz meg vagy a helyi erőforrások, termékek, alapanyagok hasznosításának új módját kívánja bevezetni. A helyi szereplő a projekt megvalósítása részeként javítja tevékenységét a természeti erőforrásokkal, az energiával való gazdálkodást tekintve.

1.1.11 Munkahelyteremtés a HVS-ben (Szám adatok, statisztikák a HACS illetékességi területén, továbbá Pl. Hogyan ösztönözték a munkahelyteremtést? Hogyan tervezték a kötelező 45%-os gazdaságfejlesztési intézkedésekre allokálható forrással kapcsolatban a munkahelyteremtés elősegítését?)

A HVS-ben mindig kiemelkedő szerepe volt a munkahelyteremtésnek. A benyújtott projektötletek alapján egyre nagyobb igény mutatkozik a helyi munkahelyteremtés elősegítésére, a helyi civil társadalom erősítésére, a településkép javítására, valamint a helyi közösségi kezdeményezések lehetőségeinek megteremtésére, melyek hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia lehetőséget kívánt adni a térségi potenciál kiaknázásához. A nagy területet eltérő jellegzetességeit egy egységben kezelve a legfontosabb probléma a települések alacsony népességmegtartó ereje, ami visszavezethető a helyi munkahelyteremtésre és a munkalehetőségek szűkösségére. A beruházások szempontjából túlzott városközpontúság érvényesül, aminek oka többek között az, hogy a kommunális infrastruktúra sok helyen nem teljes.

Meghatározó szempont volt a HVS kialakításában a periférikus területek és a térségi egyenlőtlenségek ellensúlyozása helyi munkahelyteremtéssel és -megtartással, a

jövedelemtermelési potenciál elősegítésével. Emellett a turisztikai szempontú gazdaságfejlesztés és közösségi célú fejlesztések egységes irányvonalat biztosíthatnának az öko-, vízi-, bor-, lovas-, szakrális, kerékpáros stb. turizmusnak, ami számos új munkahelyet hozna létre. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület széles helyi termék palettával rendelkezik. A helyi termékeket termelők és előállítók tőke hiányában nem tudnak a helyi piacokon kellőképpen hatékonyan érvényesülni. Megfelelő támogatási rendszert kell biztosítani e termékeket előállítóknak és meg kell teremteni a köztük lévő kapcsolódási pontokat, hogy a versenyképességük erősödjön, ezáltal munkahelyeket hozzanak létre.

E célok elérése érdekében a támogatási kérelmek értékelésében, főként mikro vállalkozások fejlesztése, illetve a turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímekben fontos szerepet kapott a fejlesztés hatására vállalt alkalmazotti létszám növelése. A 2008-tól begyűrűző gazdasági válság és egyéb makrogazdasági tényezők hatására a vállalatokkal óvatosan bántak kérelmekben. Kevés adat áll a munkaszervezetek rendelkezésére a megvalósult projektekről, elsősorban a kérelmekben jelzett vállalt létszámnövekményt tudjuk összevetni az elnyert támogatás összegével. Ezt két jogcímnél vizsgáltuk, mivel a másik kettőnél (vidéki örökség megőrzése, falumegújítás és -fejlesztés) nem mérhető a fejlesztés alkalmazotti létszámra gyakorolt hatása.

Jogcímek	Vállalt létszámnövekmény (fő)	1 fő munkahelybővítésre eső támogatás összege (Ft)
Mikro TK2	18,7	10 276 773
Mikro TK4	25,2	7 929 731
Turisztika TK1	n.a.	n.a.
Turisztika TK2	17	12 166 868
Turisztika TK3	19	12 805 943
Turisztika TK4	11	16 903 430
Turisztika TK5	7,1	12 729 292

1.2 HVS megvalósulása a projekteken keresztül

1.2.1 HVS forrásallokációja, változásai, változások okai (EXCEL: forrásallokáció tengelyekre, továbbá intézkedésekre lebontva, pályázatok intézkedésenkénti megoszlása számszerűen, valamint pályázati időszakokra lebontva);

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület részére az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. és IV. tengelyes nem horizontális intézkedéseinek helyi szintű végrehajtására a 147/2007 (XII.4.) FVM rendelet összesen 10.117.540 eurós forrást biztosított a program

2007-2013 közötti megvalósítási időszakában. Ebből 7.926.479 euro a III. tengely négy intézkedésének, 2.190.791 euro pedig a IV. tengely (LEADER) célkitűzéseinek megvalósítására fordítható az alábbiak szerint:

	Nem hátrányos helyzetű települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrás (euro)	Hátrányos helyzetű települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrás (euro)	Összesen (euro)	%-os megoszlás
Falumegújítás és -fejlesztés	1 351 052	87 217	1 438 269	14,2
Vidéki örökség megőrzése	2 059 848	0	2 059 848	20,4
Mikrovállalkozások létrehozás és fejlesztése	2 073 872	532 392	2 606 264	25,8
Turisztikai tevékenység ösztönzése	1 822 368	0	1 822 368	18,0
LEADER (IV. tengely)	2 089 015	101 776	2 190 791	21,7
ÖSSZESEN	9 396 155 euro	721 385 euro	10 117 540 euro	100 %

Az összeg szerkezetének meghatározásakor fontos szempont volt, hogy a gazdaságfejlesztésre és a hátrányos helyzetű települések fejlesztésére az előírt mértéknek megfelelő arányú, ill. mértékű forrás kerüljön meghatározásra. Ennek megfelelően az Egyesület területén található 8 hátrányos helyzetű település fejlesztésére 721.385 euro állt rendelkezésre. A 147/2007 (XII.4) FVM rendelet 8. §-a előírja, hogy az Egyesület az összes fejlesztésre rendelkezésre álló forrás 45%-át a „mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása”, valamint „a turisztikai tevékenység ösztönzése” intézkedések megvalósítására, a LEADER-tervben gazdaságfejlesztési intézkedésekre köteles fordítani.

HVS Forrásallokációja

Forrásallokáció a III. tengelyre (Ft) 2007-2013

	Falufejlesztés (322)	Vidéki örökségmegőrzés (323B)	Turisztikai tevékenységek ösztönzése (313)	Mikrovállalkozások fejlesztése (312)	Gazdaságfejlesztés (D+E)	Összesen	Gazdaságfejlesztés aránya min. 45 %
Az eredeti HVS-ben tervezett indikatív felosztás alapján	804 482 947,80	128 455 254,90	486 025 545,60	695 100 210,00	1 181 125 755,60	2 114 063 958,30	55,8699159
III., illetve (IV. kör) végén kipályáztatott összegek alapján	436 996 270,00	1 382 371 025,00	661 869 703,00	707 748 109,00	1 369 617 812,00	3 188 985 107,00	42,94839161

HVS Forrásallokációja III. tengelyre (forráskihelyezés alapján - tényleges)

	Falufejlesztés (322)	Vidéki örökségmegőrzés (323B)	Turisztikai tevékenységek ösztönzése (313)	Mikrovállalkozások fejlesztése (312)
I. kör	34 509 004	305 697 265	62 143 384	219 335 097
II. kör	309 881 362	201 885 067	275 512 853	250 959 905
III. kör	92 605 904	874 788 693		237 453 107
(IV. kör)	-	-	233 835 496	-
V. kör			90 377 970	

Forrásátcsoportosítások a III. tengely intézkedései között				
	Honnan		Hová	
	Intézkedés neve	Átcsoportosított összeg	Intézkedés neve	Átcsoportosított összeg
I. kör	Vidéki örökség megőrzése	20 999 958	Falufejlesztés	20 999 958
II. kör 2010.12.13.	Mikrovállalkozások fejlesztése	77 000 000	Falufejlesztés,	15 000 000
			Turisztikai tevékenységek ösztönzése	42 000 000
			Vidéki örökség megőrzése	20 000 000

Plusz fejlesztési forrás (A HACs jutott-e plusz fejlesztési forráshoz a számára allokált 2007-2013-as forráshoz képest)			
ÉV	Intézkedés neve	Plusz forrás összege	Mely időszakban került felhasználásra (TK benyújtási kör)
2012	Turisztikai tevékenységek ösztönzése	131 139 593	TK4
2012	LEADER	168 528 097	TK2
2012	LEADER	194 065 546	TK2
2013	Vidéki örökség megőrzése	487 211 486	TK3
2013	Turisztikai tevékenységek ösztönzése	121 851 686	TK3
2013	LEADER	120 703 278	TK3

1.2.2 Fejlesztések bemutatása: EMVA III. és IV. tengelyének megvalósítása a térségben – általános jellemzés az alábbi szempontok alapján

1.2.2.1 EMVA III. tengely

- intézkedésekre alapuló forrásallokáció és változásai (Hátrányok-előnyök jellemzése, IH-i utasítások végrehajthatóságának jellemzése hatása a HVS HACS tervezés alapú megvalósítására, gazdaságfejlesztési 45% betarthatóságának előnyei-hátrányai, nehézségei; Akadályozta vagy segítette a HACS munkáját az egyes intézkedésekre allokálható források korlátozott módosítási lehetősége? Élt-e a HACS az intézkedések közötti forrásátcsoportosítás lehetőségével? Mikor, hányszor, miért?
- HACS szerepe a projektek kiválasztásában (A HACS hogyan „használta” bírálati jogosultságait (pontozásban a mozgásterét) az értékelésben);
- a fejlesztések földrajzi megoszlása (HVS-nek megfelelő, vagy nem irányítható? HACS befolyása az intézkedések megvalósulására:);
- kedvezményezettek típusai (Az adott HACS illetékességi területén az egyes III. tengelyes intézkedéseknél a lehetséges kedvezményezetti körből kik voltak a leginkább nyertesei az intézkedéseknek, tudta-e befolyásolni valamilyen módon a HACS az egyes kedvezményezettek szereplését a források elnyerésében? Kik voltak aktívak, mely célcsoportok esetében működtek a HACS ösztönzései?)
- megvalósult projektek fenntartási időszakára vonatkozó adatok (pl. kedvezményezettek által a fenntartási időszakra tett kötelező és többletpontokat jelentő vállalások jellemzése, mennyire van kapacitása, lehetősége a HACS-nak a nyertes ügyfelek projektjeinek utókövetésére, mennyire van kapcsolata az ügyfeleknek a HACS-al a projekt elnyerése után a megvalósítás során, továbbá a fenntartási időszakban – általános, szintetizáló áttekintés szükséges);
- Támogatási kérelem (a továbbiakban: TK) benyújtási folyamat és a TK-k minősége (A pályázatkezelés folyamata és feldolgozási üteme, nehézségei, pályázati előkészítésben való részvétel és ennek lecsapódása a támogatási kérelmek minőségében, Volt-e különbség az egyes TK benyújtási körök között az igénylési folyamat nehézségét illetően, volt-e fejlődés az ügyfélbarát szabályozási rendszer kialakításának folyamatában? Az egyes TK benyújtási körök előrehaladása jelentett-e adminisztratív, szabályozási szempontból kedvezőbb környezetet az ügyfelek és a HACS-ok számára? Hiánypótlások hiánya/megléte; stb.)
- projektek megvalósítása (eredmények összefoglalása, kvalitatív és kvantitatív leírás a vonatkozó monitoring adatok és indikátorok alapján, esetleges megghiúsulások okai);
- elért eredmények, output-indikátorok bemutatása intézkedésenként;
- helyszíni ellenőrzések tapasztalatai (előzetes helyszíni szemle, rendezvények; együttműködés jellemzése a kedvezményezettekkel és az MVH-val);

- egyéb általános megállapítások (A Ket. alapú kérelemkezelés tapasztalatai, továbbá a fenti szempontokon túlmenő megjegyzések, javaslatok, tapasztalatok;)

- Hogyan valósult meg a HVS-ben tervezettekhez képest az EMVA III. tengely végrehajtása?

A stratégia készítése során a projektgyűjtésből származó, a helyi szereplőktől beérkező, különböző fejlesztési területekre vonatkozó, eltérő számú és forrásigényű fejlesztési szükségletek és elképzelések kerültek beépítésre a HVS-be ami a források felosztásán változtatott. A stratégia két alkalommal történő felülvizsgálata során volt lehetősége volt a HACS-nak a forrásallokáció megváltoztatására.

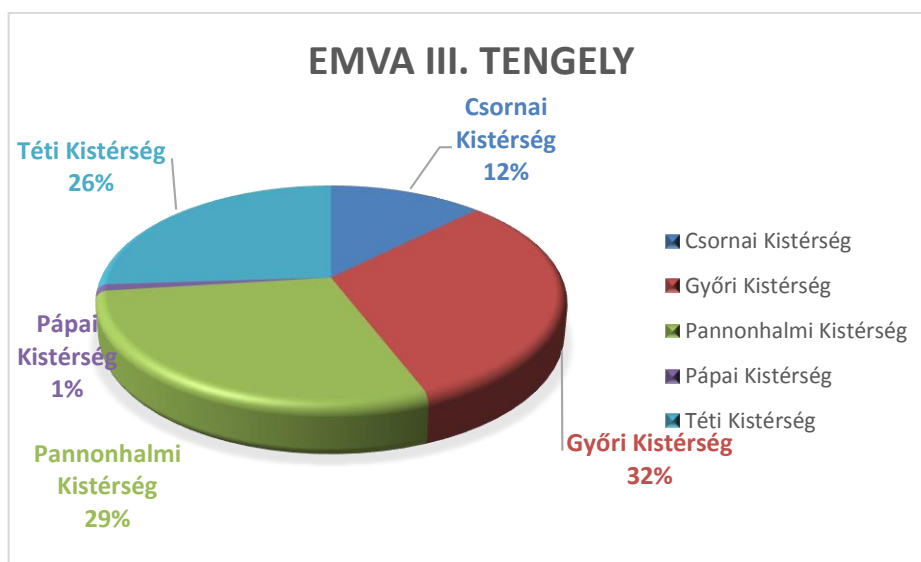
A beérkezett kérelmek nagy száma miatt a rendelkezésre álló forrás általában kevésnek bizonyult. Az IH 6 alkalommal allokált plusz fejlesztési forrást, összesen több mint 1,2 M Ft értékben. Két alkalommal forrásátcsoportosításra is került.

A projektek értékelése és kiválasztása meghatározó jelentőségű a HACS munkájában, hiszen ezen keresztül vagyunk képesek azokat a projekteket támogatni, amelyek a leginkább hozzájárulnak a HFS-ben közösen megfogalmazott célok eléréséhez.

A LEADER HACS munkaszervezete a pontozási rend alapján pontozta a hozzá benyújtott kérelmet, döntéshozó testületi ülésen a HACS vezetősége a pontozást és az így felállt rangsort elfogadta, majd megállapította a ponthatárt. A pontszámok - az értékelő segédletek szerint—egzakt módon, legtöbbször igen/nem relációban ítélték meg. A működtetési és fenntarthatósági terveket, illetve az üzleti terveket Excel tábla formanyomtatványon kell elkészíteni. Annak pontozási módszertana is nagymértékben kiszűri az egyéni értékelési lehetőségeket. A pénzügyi terv esetén hasonlóan automatizált a pontozás. A támogatási rendeletek mellékletét képező pontozási táblázaton a lehetőségeink szerint változtatunk. A pontozási szempontok szövegén nem lehetett módosítani, pontozási szempontot nem lehetett törölni, azonban a hozzá rendelt pontszámot le lehetett nullázni. Fontos, hogy a maximális részpontszámok nem változhattak, azok nem módosíthatók.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területileg 5 kistérséget is felölel. A Pápai Kistérség területén 3 település, a Csornai Kistérség területén 8 település, a Győri és a Pannonhalmi Kistérségek területén 18-18 település valamint a Téti Kistérség területén 19 település található.

Az EMVA III. tengely földrajzi forráseloszlása a fent nevezett kistérségek településszámait figyelembe véve egységesnek mondható, amely megfelel az HVS-ben foglaltaknak. A Téli Kistérség a maga 19 településével az EMVA III. tengely források 26%-át nyerte el. Ez nem meglepő, hisz a Téli Kistérség területén több olyan település is található, melyek lélekszáma csekély. Ilyen települések Árpás, Bodonhely, Kisbát, Mérges, Rábaszentmiklós, Sobor.

A kedvezményezettek az alábbi fő típusokba sorolhatóak: vállalkozások, egyházi szervezetek, civilek, önkormányzatok, természetes személyek. A III. tengelyes jogcímek közül a Vidéki örökség megőrzése kiemelkedően magas támogatást kapott. A magas támogatási igény kielégítésére több alkalommal kapott az egyesület plusz forrást, legjelentősebb mértékben 2013-ban, mintegy 487.211.486 Ft-ot. Jellemzően a támogatások majd 72%-át (darabszám alapján 62,65%-át) az egyházi szervezetek kapták, pályázói aktivitásuknak megfelelően. Egyértelműen kimondhatjuk, hogy az intézkedések fő nyertesei az egyházi szervezetek voltak a vidéki örökség jogcímében.

Vidéki örökség megőrzése jogcím		
	db	százalékos megoszlás
Egyházi szervezetek	52	62,65%
Civil szervezetek	15	18,07%
Önkormányzatok	16	19,28%
Összesen	83	100,00%

Falumegújítás jogcím esetében egyértelműen az önkormányzatok voltak a nyertesek, a források 87%-a került hozzájuk.

Falumegújítás jogcím		
	db	százalékos megoszlás
Önkormányzatok	62	87,32%
Civil szervezetek	7	9,86%
Egyházi szervezetek	2	2,82%
Összesen	71	100,00%

Mikrovállalkozások fejlesztése jogcím		
	db	százalékos megoszlás
Mikrovállalkozás	45	90,00%
Magánszemély	5	10,00%
Összesen	50	100,00%

Turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcím		
	db	százalékos megoszlás
Üzleti szféra	22	64,71%
Civil szervezetek	8	23,53%
Egyházi szervezetek	2	5,88%
Önkormányzatok	2	5,88%
Összesen	34	100,00%

A két „gazdaságfejlesztési” jogcím esetében – mikrovállalkozás, turisztika-, az üzleti szféra képviselői kapták a támogatások jelentős részét, bár turisztikában a civileknek és az egyházi szervezeteknek is lehetősége volt a pályázatok benyújtására. A pályázati időszakokban minden célcsoportot megszólítottak a HACS munkatársai, e-maileken, fórumokon, egyéb rendezvényeken. A legszorosabb együttműködés a települési önkormányzatokkal alakult ki, ők folyamatosan keresték a fejlesztési lehetőségeket. Az egyházak, egyházmegyék képviselőik révén kapcsolódtak be már a tervezés folyamán, ahol egyértelmű volt számukra, hogy épületállományuk felújítása főként az ÚMVP forrásaiból lesz megvalósítható. Az épített örökségek felújítása, bemutathatóvá tétele pedig a turisztikai látnivalók számának növelésével lendületet adhat ezen jellegű beruházásoknak is.

A megvalósult projektek nagy részének fenntartási időszakával kapcsolatban nincs rendelkezésre álló adatunk. A projektek nagy számának, az IIER jogosultságunk megszüntetésének valamint a területünk nagyságának és a munkaszervezeti dolgozók létszámának lecsökkentése okán nincs kapacitásunk a több mint 440 projektünk fenntartási időszakban történő után követésére. Monitoring időszakban több ügyfél keres fel bennünket, amikor információt kapunk a projektek fenntartási időszakáról. Továbbá jelentős azon ügyfelek száma, akik a jövőben elképzeléseiket a mi segítségünkkel szeretnék megvalósítani, vagy a már megvalósítottakat továbbfejleszteni.

Az akcióscsoporthoz beérkezett támogatási kérelmeket az egyes jogcímrendeletek mellékletében meghatározott pontozási rendszer segítségével első körben a HACS bírálta el, s állította fel a támogatásra javasolt pályázatok rangsorát. Ezt követően a végső döntést a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) hozta meg. Mindez azt jelenti, hogy a HACS-oknak véleményezési szerepük volt a pályázatok támogatását illetően, de a döntés nem helyi szinten történt.

A stratégiában foglalt célok és prioritások a helyi szereplők által végrehajtott konkrét projektek formájában valósulnak meg. Ebből adódóan egyaránt fontos tehát a pályázatok mennyisége és minősége. A projektek kidolgozásában elsősorban ügyfélfogadás és konzultációs napok szervezésével vettünk részt a projekttervezésben. A rendszeres fogadóórákon a munkaszervezet munkatársai személyre szabott tanácsadással segítették a konkrét projektek előkészítését és kidolgozását, a feltételek, igények és lehetőségek figyelembevételével.

Az egyesület támogatási döntéssel lekötött kötelezettségvállalásainak megvalósulását jól mutatja az alábbi táblázat, mely a 2015. 08.11-én fennálló helyzet alapján készült. Az adatokat az Irányító Hatóságtól kaptuk a „beszámoló” felületen, mivel nekünk a kifizetési kérelmek, így a projektek megvalósulási folyamatának nyomon követésére az IIER rendszerben nincsen lehetőségünk.

A 93,46% -os teljesülési aránnyal a legjobbak vagyunk III-as tengely tekintetében a LEADER HACS-ok között.

III. tengely			
Támogatási döntéssel lekötött kötelezettségvállalás (Ft)	Kifizetési kérelmekben jóváhagyott támogatási összeg (Ft)	Lekötött és jóváhagyott összeg és különbözete	Teljesülési arány
2 824 348 190 Ft	2 639 592 705 Ft	184 755 485 Ft	93,46%

Az MVH által kimutatott, és az IH által megküldött adatok alapján Mikro vállalkozásban, illetve Turisztikában volt még két kedvezményezett, akik esetében kérdéses volt még 2015.08.11.-én, hogy beadják-e utolsó kifizetési kérelmüket, avagy nem. A

pályázókkal történő egyeztetés után kiderült, hogy turisztikában a jelzett civil szervezet már nem ad be KK-t, a kevesebb összeg a sok alanyi mentes számlának volt köszönhető a bruttóban megítélt támogatás miatt, a másik pályázó pedig fellebbezést nyújtott be a támogatást megszüntető végzésére.

Jogcím	Lekötött támogatási összeg	Kifizetett támogatás
Mikrovállalkozások fejlesztése IV.	18 456 176 Ft	- Ft
Turisztikai tevékenységek ösztönzése V.	2 130 101 Ft	1 671 731 Ft

A III. tengelyben lekötött és jóváhagyott KK összege így valószínűleg nem változik, azaz a lekötött és jóváhagyott összeg különbsége marad a táblázatban látható összeg.

Mivel a HACS munkaszervezet számára az IIER csak korlátozottan hozzáférhető, így pontos adatunk nincsen arra vonatkozóan, hogy hányan mondtak le az elnyert támogatásukról. Természetesen telefon és e-mail útján próbáltuk felmérést végezni, mely alapján azt láttuk, hogy III. tengelyben főként mikrovállalkozás jogcímben mondták le legtöbbször az elnyert támogatást.

A helyszíni szemle időpontjáról és lefolytatásának módjáról előzetesen értesítettük az Ügyfeleket, majd az MVH helyszíni ellenőr munkatársával lefolytattuk a szemlét. A beruházás jellegű támogatások esetében a támogatási döntést megelőző helyszíni szemle elsődlegesen a támogatást igénylő művelet, terület megtekintésére (pl. építések esetében), a látottak rögzítésére irányult. A szemle során az ellenőrök emberségesen, de viszont nagy odafigyeléssel és szigorral tanulmányozták végig a területet és egyéb fontos dokumentációk meglétét.

A delegálási szerződés aláírását követően, az MVH munkatársa nélkül végeztük a szemléket. Jegyzőkönyvet vezettünk, fényképeket készítettünk melyet az MVH ellenőrzött.

Helyszíni ellenőrzést a HACS csak rendezvény jogcím esetében folytatott. A kedvezményezettek együttműködőek voltak az ellenőrzés során, a támogatási döntést befolyásoló szabálytalanságokat nem állapítottunk meg.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és annak jogcímrendeletei elsősorban kulturális turisztikai fejlesztésekre, a humán közösségi szolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztésére, a településfejlesztésre, a vidéki élet minőségének javítására valamint a vidéki gazdaság fejlesztésre irányultak. A fejlesztési elképzelések kivitelezése során alapvető fontossággal bírt a LEADER megközelítés, ami a települési önkormányzatok, vállalkozások és civil szervezetek együttműködésében valamint az alulról jövő kezdeményezések támogatásában nyilvánult meg.

A turisztikai tevékenységek ösztönzése támogatás célja a vidéki munkahelyek létrehozása vagy megőrzése érdekében a falusi szálláshely, gyermek- és ifjúsági turizmushoz kapcsolódó minőségi szálláshelyek fejlesztése, kialakítása, a hozzá kötődő szolgáltatások fejlesztése, kialakítása, valamint a szálláshelyhez nem feltétlenül kötött minőségi és komplex agro- és ökoturisztikai szolgáltatások kiépítése, a már működő szolgáltatások bővítése, korszerűsítése, marketingjének kialakítása, fejlesztése.

2008 és 2013 között közel 34 turisztikai célt támogató projekt nyert támogatást átlagosan 15 millió Ft értékben. A projektek által elnyert támogatás több mint 661 M Ft volt. Az intézkedés keretében újulhattak meg az 5000 fő alatti települések közösségi intézményei, de nagy számban támogatta az intézkedés a helyi kulturális örökséget bemutató és ápoló tájházak, helytörténeti gyűjtemények fejlesztését.

A falumegújítás és -fejlesztés intézkedés a falu környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastrukturális fejlesztések megvalósítását, a védelem alatt nem álló, közösségi és gazdasági célokat szolgáló, illetve a település megjelenésében jelentős szereppel bíró épületek külső felújítását, új piacterek megnyitását és a meglévők fejlesztését, valamint játszótér kialakítását támogatja.

Az intézkedésen belül 2000-2013 között 35 falumegújítási célt támogató projekt nyert támogatást átlagosan 4 millió Ft értékben. A projektek által elnyert támogatás több mint 436 millió Ft volt.

A vidéki örökség megőrzése és fenntartható fejlesztése intézkedés célja a vidéki térség településeinek a kulturális örökség fenntartása, helyreállítása, korszerűsítése, ezen belül a településkép és a környezet állapotának javítása, az épített, természeti és kulturális örökség és helyi identitás megőrzése, megújítása, és ezáltal a települések vonzerejének növelése.

Az intézkedésen belül 2008-2013 között közel 83 kulturális célt támogató projekt nyert támogatást átlagosan 12 millió Ft értékben. A projektek által elnyert támogatás közel 1,4 Mrd Ft volt. Jelentős mértékű az intézkedésen belül az egyházi célt szolgáló vidéki örökség megújítása, mely a megítélt támogatásoknak mintegy 68%-át tette ki. A kulturális célt támogató források 10%-át a vidéki tájház hálózat megújítására, 22%-át kulturális célú intézmény fejlesztésére fordították a pályázók.

A HACS kapacitásának túlnyomó része közreműködő szervezeti (ún. delegált) feladatok ellátását biztosította, vagyis a kérelem- és pályázatkezelés adminisztratív feladatait látta el.

A jövőben fontos cél lenne, hogy a HACS fejlesztési potenciálja erősödjön, amelyet többek között az alábbi változtatások segíthetnek:

- aktív szerepvállalás a projektek és együttműködések generálásában;
- a pályázók segítése a teljes folyamaton keresztül (projekttervezés, benyújtás, bírálat, megvalósítás, monitoring);
- saját kezdeményezések, projektek fejlesztése, megvalósítása, akár EMVA-n kívüli források bevonásával.

1.2.2.2 EMVA IV. tengely LEADER

- LEADER-terv helye, felépítése a HVS-ben (LEADER fejezet kidolgozásának, felülvizsgálatának legfontosabb jellemzői, okai, beleértve az IH által kötelező felülvizsgálatok jellemzését)
- LEADER projektek előzetes tervezése a HACS illetékességi területén – milyen jellegű projekteket preferált a HACS, Hogyan képzelte a LEADER tengely megvalósítását a HACS?
- LEADER pályázati körök jellemzése, értékelése – LEADER I. 122/2009. (IX. 22.) FVM rendelet, LEADER II. 76/2011. (VII. 29.) VM rendelet, LEADER III. (35/2013. (V. 22.) VM rendelet alapján meghirdetett körök) (Adminisztratív, szervezési, kapacitási szempontból jellemzés, értékelés, IH-MVH-HACS kapcsolat jellemzése a pályázat benyújtási folyamat szervezése szempontjából;
- LEADER felülvizsgálatok jellemzése: HACS-ok részvétele a pályázati rendszer átdolgozásában, elért eredmények jellemzése, adott HACS részvétele az átdolgozási folyamatban; HACS javaslatok megvalósulása, átdolgozások vívmányai;
- a LEADER pályázati rendszer felépítésének értékelése, a pályázati rendszer változásainak értékelése;
- HACS szerepe a projektek kiválasztásában, a célterületek kidolgozásában (Pl. A HACS hogyan „használta” bírálati jogosultságait (pl. pontozásban a mozgásterét) az értékelésben, a projekt kiválasztásban, mennyire volt célratoró a célterületek kidolgozása: általános, sok projektet befogadó célterületek voltak jellemzőek, vagy specifikus, egyedi projektek befogadására alkalmas célterületek születtek);
- Hogyan zajlott a LEADER projektek kiválasztása: milyen mélységben indokolta az elutasítást és a támogatást a HACS? Az elutasítást követően visszatértek-e az elutasított ügyfelek?
- intézkedésekre alapuló forrásallokáció és változásai (Hátrányok-előnyök jellemzése, IH-i utasítások végrehajthatóságának jellemzése hatása a HVS HACS tervezés alapú megvalósítására, gazdaságfejlesztési 45% betarthatóságának előnyei-hátrányai, nehézségei; Akadályozta vagy segítette a HACS munkáját az egyes célterületekre allokálható források korlátozott módosítási lehetősége? Élt-e a HACS a célterületek közötti forrásátcsoportosítás lehetőségével? Mikor, hányszor, miért?
- a fejlesztések földrajzi megoszlása (HVS-nek megfelelő, vagy nem irányítható? HACS befolyása az intézkedések megvalósulására;)
- kedvezményezettek típusai (Az adott HACS illetékességi területén az egyes lehetséges kedvezményezett körből kik voltak a leginkább nyertesei a célterületeknek, tudta-e befolyásolni valamilyen módon a HACS az egyes kedvezményezettek szereplését a források elnyerésében? Kik voltak aktívak, mely célcsoportok esetében működtek a HACS ösztönzései?)

- megvalósult projektek fenntartási időszakára vonatkozó adatok (pl. kedvezményezettek által a fenntartási időszakra tett kötelező és többletpontokat jelentő vállalások jellemzése, mennyire van kapacitása, lehetősége a HACSNAK a nyertes ügyfelek projektjeinek utókövetésére, mennyire van kapcsolata az ügyfeleknek a HACSNAL a projekt elnyerése után a megvalósítás során, továbbá a fenntartási időszakban – általános, szintetizáló áttekintés szükséges);
- A pályázat benyújtási folyamat és a pályázatok minősége (A pályázatkezelés folyamata és feldolgozási üteme, nehézségei, pályázati előkészítésben való részvétel és ennek lecsapódása a támogatási kérelmek minőségében, Volt-e különbség az egyes pályázat benyújtási körök között az igénylési folyamat nehézségét illetően, volt-e fejlődés az ügyfélbarát szabályozási rendszer kialakításának folyamatában? Az egyes TK benyújtási körök előrehaladása jelentett-e adminisztratív, szabályozási szempontból kedvezőbb környezetet az ügyfelek és a HACSNOK számára? Hiánypótlás hiánya/megléte jelentősége; stb.)
- projektek megvalósítása (eredmények összefoglalása, kvalitatív és kvantitatív leírás a vonatkozó monitoring adatok és indikátorok alapján, esetleges meghiúsulások okai);
- elért eredmények, output-indikátorok bemutatása;
- helyszíni ellenőrzések tapasztalatai (előzetes helyszíni szemle, rendezvények; együttműködés jellemzése a kedvezményezettekkel és az MVH-val);
- egyéb általános megállapítások (a fenti szempontokon túlmenő megjegyzések, javaslatok, tapasztalatok;)
- Hogyan valósult meg a HVS-ben tervezettekhez képest az EMVA IV. tengely végrehajtása?

A 2007- 2013-as időszakban a folyamatosan vártuk a helyi akciócsoport területéről azokat az elképzeléseket, projektötleteket, melyek alapját jelentették az Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának. A 2008-ban elkészített Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák HPME szerkezete nagyon nehezen volt kezelhető. A felülvizsgálatok során könnyebben értelmezhető, áttekinthető szerkezetben került átdolgozásra a LEADER terv. A támogatható célterületek meghatározása nagyban segítette az ügyfeleket, átláthatóbb volt a pályázati rendszer. A LEADER program 2013-as átalakításával lényegesen módosultak a végrehajtás szabályai. A HVS határozta meg a pályázható célokat és a kérelembenyújtás feltételeit, így azon kritériumokat is, amelyek alapján helyi szinten dönthettük el, hogy mely projektek segítik elő a HVS céljainak megvalósítását és kapnak támogatást. A szolgáltatásfejlesztés és a gazdaságfejlesztést célzó intézkedések lehatárolása nagyban segítette a gazdaságfejlesztési előírt 45%-os arány betartását. Megállapítható, hogy a felülvizsgálatok során megtörtént a LEADER program egyszerűsítése és átláthatóbbá tétele.

A korábbi évekhez hasonlóan, hogy a helyi közösség területén gyűjtöttük a projektjavaslatokat, melynek megkönnyítéséhez projektgyűjtő adatlapot készítettünk. A térségben pályázható LEADER fejlesztési célokat az akciócsoport tervezői csapata ezen projektötlet gyűjtés alapján határozta meg. Egyesületünk igyekezett olyan LEADER-mintaprojektet beépíteni a HVS-be, amely azon felül, hogy innovatív, valami újat tartalmaz, több másikkal összefügg, munkahelyeket teremt, és hozzájárul a térség átfogó stratégiai

céljainak eléréséhez. A társadalmisítás, illetve a nyilvánosság biztosítása miatt az Egyesület munkaszervezete állandó jelleggel személyes konzultációt biztosított az irodában és fórumokon keresztül.

A végrehajtást szabályozó három alap jogszabály a Ket., MVH törvény és a Vhr. A támogatási rendszer végrehajtása, a kérelmek kezelése a Ket. alapján történt. Az MVH törvény alkalmazása a támogatási kérelmek lehető legnagyobb mértékű egységesítését jelentette, holott a támogatott beruházások, különösképpen LEADER projektek egyediek és ennek megfelelően kezelendők. Vhr alapvetően tisztázta az építési, illetve gépberuházási támogatásokkal, illetve az egyéb költségekkel kapcsolatos főszabályokat, nem tartalmazta azonban pl. eszközvásárlással, rendezvényekkel kapcsolatos előírásokat.

A Vhr, illetve a jogcímrendeletek gyakran módosultak, többször a kérelmek benyújtási időszakában, ez végül jelentős késésekhez vezetett.

Összegezve tehát a jogszabályi rendszer alapos egyszerűsítésre szorul tartalmi, közérthetőségi, kiszámíthatósági szempontok figyelembe vételével.

HVS felülvizsgálata a gazdasági, társadalmi helyzet változása, valamint a LEADER program végrehajtására vonatkozó egyéb feltételek változása, és a forrásallokációban is tükröződő célrendszer prioritásainak lehetséges módosulása miatt indokoltá vált minden egyes újabb pályázati szakasz meghirdetése előtt. A felülvizsgálat lefolytatására tervezői csoport alakult, melynek a feladata volt, hogy áttekintse a meglévő HVS-t és annak hibás, vagy idejétmúlt elemeit kivegye, illetve az aktuális gazdasági helyzethez illeszkedő projekt elemekkel kiegészítse.

Az Egyesület honlapjáról folyamatosan tájékozódhattak a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia aktuális állásáról, valamint a véleményezés alatt lévő Stratégia aktuális szövege, tervezett célterületei, munkaanyagai is folyamatosan megjelentek.

Folyamatosan személyes konzultációra volt lehetőség előzetes az Egyesület Munkaszervezetének irodájában ügyfélfogadási időben. A honlapon elérhető projektötlet adatlapok kitöltésével lehetett hozzájárulni a HVS újratervezéséhez. A projektötleteket a felülvizsgálatot követően is vártuk és várjuk, mivel a későbbi időpontokban leadott adatlapok tartalmának beépítésére a HVS-be később lehetőség lesz.

A LEADER pályázati körökben a kiválasztási kritériumok megfelelő, a pályázatok hatékony értékelésére nem volt elegendő idő. Ennek ellenére a kérelemkezelés elhúzódását több tényező is befolyásolta, így például a várakozás az IIER felület működésére egyes munkafázisoknál, a hiánypótlások elhúzódása, a jogorvoslati eljárás, fellebbezések elhúzódása. Az 'A' ügyintézésben azonosított legnagyobb probléma/idővesztést okozó tényező az HACCS-ok általi érkeztetésben a dokumentumok szkennelése volt, mely pályázatonként akár több órát is igénybe vehet. A pályázatok elektronikus benyújtása ezt a problémát orvosolta.

A LEADER megközelítés alapelvekből a Magyarországon kialakított, túlzottan központosított és túlbürokratizált rendszernek köszönhetően az alulról felfelé építkező

megközelítés alapelve, a helyi akciócsoportok döntéshozatali hatásköre alapvetően sérült, több elv alapul vétele a túlbürokratizált rendszer miatt nagyon nehezen megvalósítható.

A 1698/2005/EK rendelet 61-65 cikkében meghatározottak alapján a HACS-oknak a helyi vidékfejlesztési stratégiájuk meghatározása és megvalósítása lenne a legfontosabb feladatuk. A jelenleg rendszerben azonban az ún. MVH delegált feladatok (pályázati ügyintézés és az ahhoz kapcsolódó helyszíni szemlézés, szinte a teljes kapacitásunkat felemésztette. A fejlesztés, tervezés, helyi társadalom mozgósítása, együttműködések, hálózatépítés ösztönzése, megvalósítása nem fért bele a tevékenységek közé.

Jelentős kapacitást emészt fel, hogy a jelenlegi eljárásrend alapján nem csak a beruházási műveletekkel kapcsolatban, hanem minden esemény vonatkozásában köteles a HACS helyszíni ellenőrzést tartani. A rendszer nem tesz különbséget az elnyert támogatási összegben, így sok esetben néhány száz ezer forintos rendezvények esetében is ugyanúgy jártunk el, mint egy térségi, több millió költségvetésű rendezvény esetében, annak ellenére, hogy az ügyfélnek előre meghatározott szempontok alapján beszámolási kötelezettsége volt, amely jelen esetben elegendő lehetne ahhoz, hogy a program megvalósulásáról meg lehessen győződni.

Az egyesület támogatási döntéssel lekötött kötelezettségvállalásainak megvalósulását jól mutatja az alábbi táblázat, mely a 2015. 08.11-én fennálló helyzet alapján készült. Az adatokat az Irányító Hatóságtól kaptuk a „beszámoló” felületen, mivel nekünk a kifizetési kérelmek, így a projektek megvalósulási folyamatának nyomon követésére az IIER rendszerben nincsen lehetőségünk. Ekkor 88,08%-os megvalósulási arányunk volt a IV. tengelyben az alábbiak szerint:

IV. Tengely LEADER				
	Támogatási döntéssel lekötött kötelezettségvállalás (Ft)	Kifizetési kérelmekben jóváhagyott támogatási összeg (Ft)	Lekötött és jóváhagyott összeg különbözete	Teljesülési arány
	1 092 563 332 Ft	962 365 659 Ft	130 197 673 Ft	88,08%

A kapott lista alapján megkerestük azon kedvezményezetteket, akik még nem adták le az utolsó KK-t. A 9 pályázóból 6 fő jelezte, hogy az egész támogatási összeget le kívánja hívni, 1 fő bizonytalan, 1 nem elérhető.

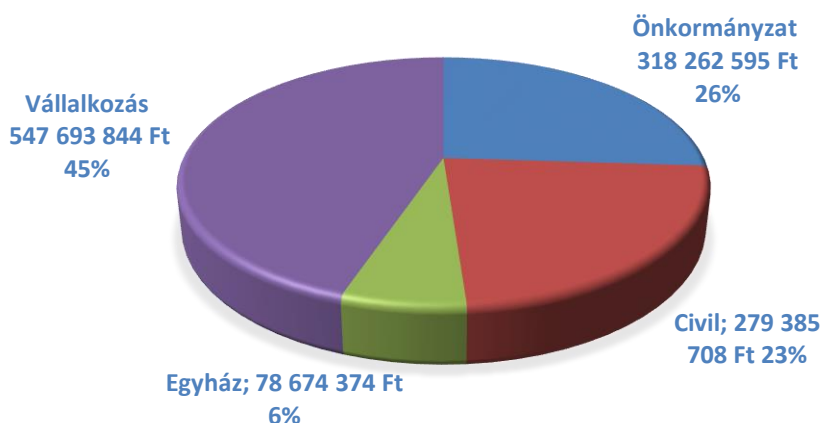
Az IH-tól kapott tájékoztatás:

Jogcím	Jóváhagyott támogatási összeg (Ft)	Kifizetett Összeg	KK benyújtást mikor tervezi?	Várható teljesítés összege (Ft)	Várható teljesítés mértéke (%)

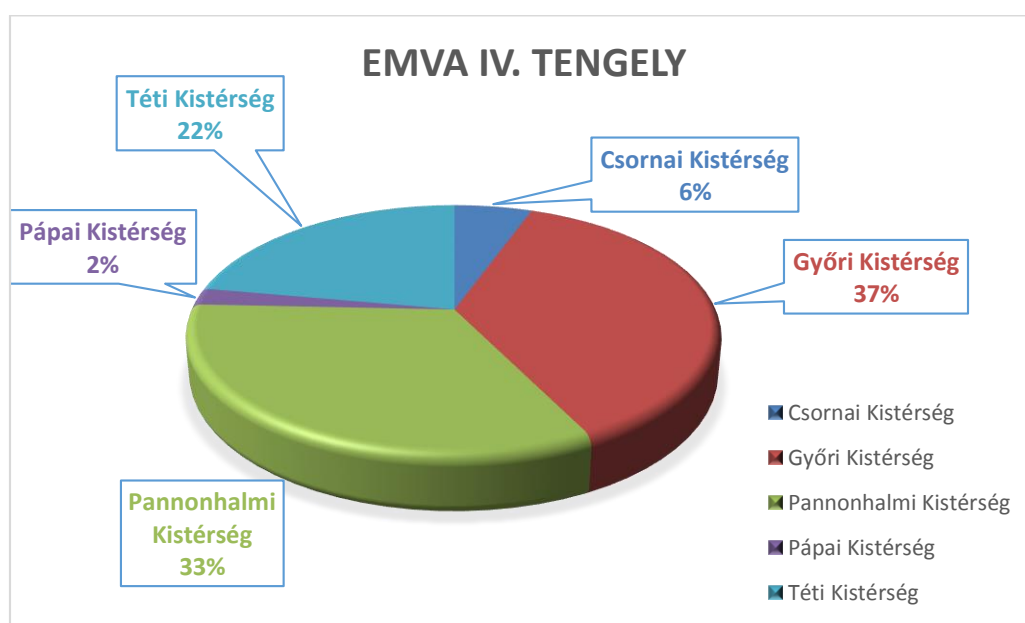
LEADER Vállalkozás fejlesztése II.	9 231 691 Ft	4 913 789 Ft	nem tervezi	0	0 %
LEADER Vállalkozás fejlesztése II.	25 048 743 Ft	20 038 995 Ft	augusztus 29.	5 009 748 Ft	100%
LEADER III.	5 075 914 Ft	1 909 565 Ft	augusztus 19.	3 166 349 Ft	100%
LEADER Közösségi célú fejl. II.	995 680 Ft	46 990 Ft	nem ad be újabb KK-t	0	5%
LEADER III.	7 752 415 Ft	2 672 867 Ft	augusztus 29.	5 079 548 Ft	100%
LEADER Vállalkozás fejlesztése II.	24 635 418 Ft	13 326 858 Ft	nem elérhető	0Ft	54%
LEADER III.	19 866 300 Ft	15 824 842 Ft	augusztus	4 041 458 Ft	100%
LEADER III.	19 996 872 Ft	7 176 228 Ft	augusztus	12 820 644 Ft	100%
LEADER III.	15 300 755 Ft	7 897 911 Ft	augusztus	7 402 844 Ft	100%

EMVA IV. TENGELY FORRÁSELOSZLÁS KEDVEZMÉNYEZETEK KÖZÖTT

A kedvezményezettek az alábbi fő típusokba sorolhatóak: vállalkozások, egyházi szervezetek, civilek, önkormányzatok. Az EMVA IV. tengely keretében legnagyobb mértékben, azaz 45%-os mértékben a vállalkozások voltak a kedvezményezettek, s egyben ez a célcsoport volt a legaktívabb is. A HVS megvalósítása során törekedtünk a HVS-ben foglalt elképzelések megvalósítására.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területileg 5 kistérséget is felölel. A Pápai Kistérség területén 3 település, a Csornai Kistérség területén 8 település, a Győri és a Pannonhalmi Kistérségek területén 18-18 település valamint a Téti Kistérség területén 19 település található.

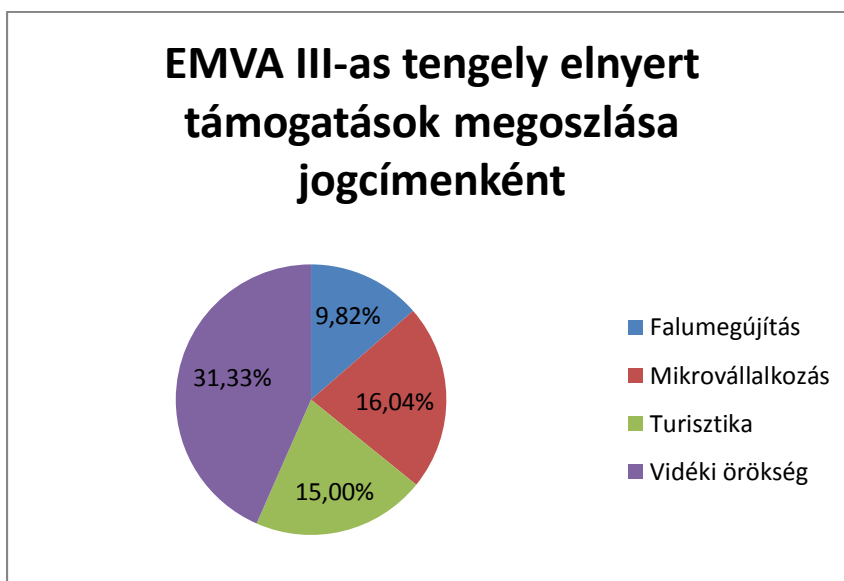
Az EMVA IV. tengely földrajzi forráseloszlása a fent nevezett kistérségek településszámait figyelembe véve egységesnek mondható, amely megfelel az HVS-ben foglaltaknak. A Téli Kistérség a maga 19 településével az EMVA IV. tengely források 22%-át nyerte el. Ez nem meglepő, hisz a Téli Kistérség területén több olyan település is található, melyek lélekszáma csekély. Ilyen települések Árpás, Bodonhely, Kisbabot, Mérges, Rábaszentmiklós, Sobor. A Győri Kistérségben találhatóak a Győrhöz közelebb tökeerősebb vállalkozások, akik az utófinanszírozás nehézségeit könnyebben leküzdve nagyobb pályázói kedvet mutattak. Ezt mutatja a Győri Kistérségen elnyert EMVA IV. tengely források 37%-a.

2. Fejlesztések bemutatása (a HACS területén megvalósuló, a HVS céljait érintő projektek (EMVA III. és IV. tengely fejlesztéseinek összegzése)

2.1 A fejlesztések és azok hatásai:

2.1.1 EMVA III. tengely –összefoglaló a III. tengely megvalósulásáról (a kitöltött excel alapján) a számadatok szöveges értékelése (kedvezményezett megoszlása a térségben, települési fejlesztések száma, volt-e olyan település, amely nem részesült forrásban? Miért? Volt-e olyan település, amely „elvitte” a források nagy részét? Miért? Tervez-e a HACS ezekkel a trendekkel kapcsolatban a következő időszakban változtatásokat a HFS-ben? A táblázatok szövegszerű elemzését várjuk!

Az EMVA III. tengely megvalósulása során összesen 237 projektet nyert el támogatást mindösszesen 3.168.184.313 Ft összegben. Összességében elmondható, hogy falufejlesztés jogcímben 112 kérelem érkezett be, amelyből 71 került támogatásra 431.614.337 Ft összeggel, vidéki örökség jogcímben 98 kérelem érkezett be, amelyből 83 került támogatásra 1.366.952.164 Ft összeggel, turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímben 73 kérelem érkezett be, amelyből 34 került támogatásra 661.869.703 Ft összeggel, mikrovállalkozás fejlesztése jogcímben 96 kérelem érkezett be, amelyből 50 került támogatásra 707.748.109 Ft összeggel.

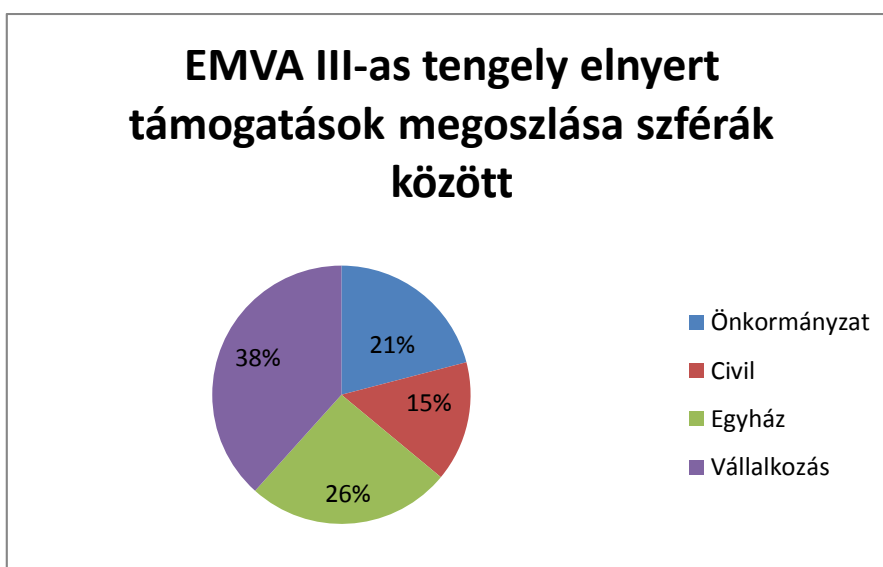
A jogosult települések mindegyikén részesült legalább egy kérelem támogatásban. Győrújbarát településen nem történt EMVA III. tengelyen fejlesztés, mivel lakosság szám miatt nem volt jogosult kérelmet benyújtani. Győrújbaráton kizárólag LEADER támogatásból valósultak meg fejlesztések.

Az elnyert támogatások területi eloszlásából jól látszik, hogy a kisebb lélekszámú települések, ahol a vállalkozások száma is csekély, kevesebb támogatást tudtak lehívni, míg a nagyobb, fejlettebb települések, ahol a vállalkozások és a civil szervezetek száma jelentősebb több támogatást tudtak lehívni. A támogatások előfinanszírozása is komoly nehézségeket jelentett a kisebb önkormányzatoknak, vállalkozásoknak, civil szervezeteknek, egyházaknak, míg a tőkeerősebb önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek, egyházak akár egy időben több projektet is tudtak finanszírozni.

Az egyes jogcímeneken belül az alábbi kedvezményezett megoszlás tapasztalható: falufejlesztés területén az önkormányzatok kaptak támogatást több mint 87%-os mértékben. A vidéki örökség jogcímen belül meghatározó volt az egyházak szerepe, a támogatások több mint 63%-ét nyerték el. A turisztika tevékenység ösztönzése jogcím esetében a támogatások elnyerésekor az üzleti szféra volt a meghatározó több mint 62%-os mértékben. A mikrovállalkozások fejlesztése jogcím esetében a mikrovállalkozások mellett a magánszemélyek is pályáztak 10%-os arányban, akik később vállalkozókká váltak.

Az EMVA III. tengely forrásait összességében az önkormányzatok 21%-ban, a civil szféra 15%-ban, az egyházak 26%-ban és a vállalkozások 38%-ban nyerték el.

A soron következő 2014-20-as időszakban a fent felsorolt arányok minden bizonnyal nem fognak nagymértékben változni. A kisebb településeken nincs jelentősnek mondható, tőkeerős vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet, így ezeken a településeken nem várható, hogy nagyobb lenne a beruházó kedv.

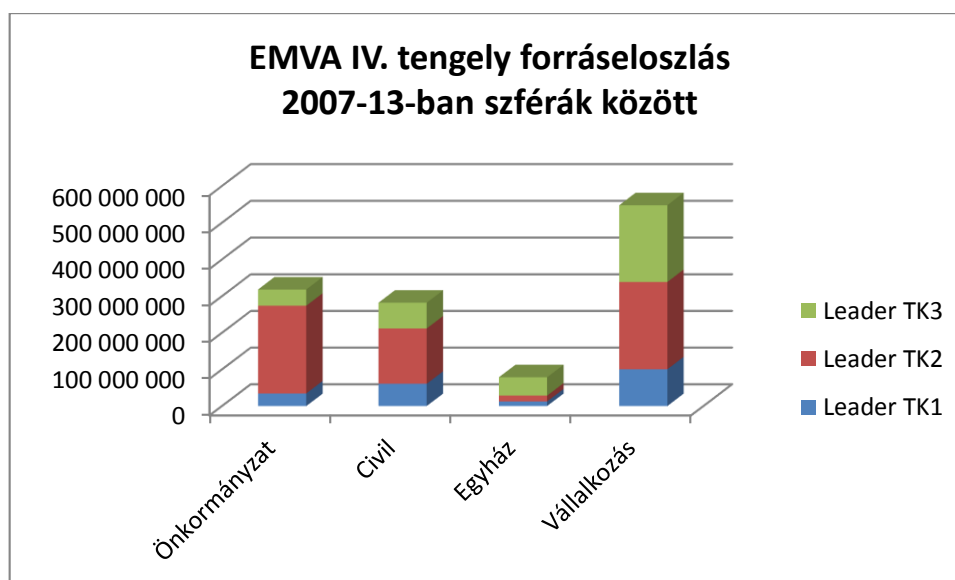
2.1.2 EMVA IV. tengely (Összefoglaló a IV. tengely megvalósulásáról (a kitöltött excel alapján) Pl.: a számadatok szöveges értékelése (kedvezményezettek megoszlása a térségben, települési fejlesztések száma, volt-e olyan település, amely nem részesült forrásban? Miért? Volt-e olyan település, amely „elvitte” a források nagy részét? Miért? Tervez-e a HACS ezekkel a trendekkel kapcsolatban a következő időszakban változtatásokat a HFS-ben?) A táblázat szövegszerű elemzését várjuk!

Az EMVA IV. tengely megvalósulása során összesen 1.226.055.720 Ft támogatás került a térségbe. Az első felhívásban közzétett 7 jogcím keretében összesen 51 db projekt került támogatásra 208.541.759 Ft összegben. A második felhívás során összesen 116 kérelem került támogatásra 643.713.385 Ft összegben. A harmadik felhívás során 43 db projekt került támogatásra 373.800.576 Ft összegben.

Az EMVA IV. tengelyen belül a jogosult települések nem mindegyikén valósult meg fejlesztés. Azon települések, akik nem nyertek el támogatást az EMVA IV. tengelyen belül más források bevonásával jutottak támogatásokhoz.

Az EMVA IV. tengelyén összességében magasabb összegű támogatáshoz jutott Győrújbarát (9,1%), Pannonhalma (8,1%) és Ravaszd (5,9%), mint a többi település átlagosan. Ennek oka egyrészt, hogy ezeken a településeken a vállalkozók nagyobb kedvvel pályáztak, mint a többi településen, másrészt az, hogy ezek a települések hagyományosan jelentős turisztikai és borkultúrával rendelkeznek.

Az EMVA IV. tengelyén a támogatások jelentős részét a vállalkozások nyerték el, de az önkormányzatok és a civil szervezetek is jelentős támogatáshoz jutottak.

A soron következő 2014-20-as időszakban a fent felsorolt arányok minden bizonnyal nem fognak nagymértékben változni. A kisebb településeken nincs jelentősnek mondható, tőkeerős vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet, így ezeken a településeken nem várható, hogy nagyobb lenne a beruházó kedv.

2.2 Térségi jó gyakorlatok, mintaprojektek bemutatása;

- **Réti Pálinkaház vállalkozásfejlesztése**

Projektgazda: Réti-Tours Kft.

Megvalósítás helye: Tárnokréti

Projekt célja:

A projekt célja a minőségi pálinkafőzés. A pálinkafőzdében jó minőségű, egyfajta gyümölcsből készült pálinkát főznek, mindenki a saját gyümölcsükből készült párlatot kapja vissza, ugyanis kb. 80-100 kg alapanyagot már

külön kifőznek. A legjobb minőség elérése érdekében személyes cefrézési tanácsokkal is segítik főzetőiket és az érdeklődőket. Ezenkívül szívesen látnak mindenkit, aki szeretne betekintést nyerni a pálinkafőzés rejtelmeibe.

- **Falusi szálláshely kialakítása Tárnokrétin**

Projektgazda: Réti-Tours Kft.

Megvalósítás helye: Tárnokréti

Projekt célja:

A projekt célja a korabeli stílusú nagybirtokosi lakóépület felújítása révén egy 3 szobás összesen 12 férőhelyes vendégház kialakítása, amely a pihenni vágyó turisták számára minden igényt képes kielégíteni. Így az épülethez infrasauna, szabadtéri fedett kemencéző, bográcsozó helyiség és egy kinti lefedhető medencét is tartozik. A beruházások 2013. nyarán fejeződtek be, így a pálinkafőzdet csak látványosságként megtekintő vendégeket már el is tudják szállásolni.

- **Magpörgető épület- bemutatóhely kialakítása**

Projektgazda: Fenyőfő Lakosságáért Alapítvány

Megvalósítás helye: Fenyőfő

Projekt célja:

A felújított épületben az ősi magpörgető tradicionális tevékenységet mutatják be az érdeklődőknek, továbbá az épület szomszédságában fekvő Európa egyetlen homoki ősfenyvesét. A számítástechnikai eszközbeszerzés révén színvonalas előadások keretében, az érdeklődő csoportok a különleges, egyedi tevékenységről és a homoki ősfenyvesről komplex és színvonalas tájékoztatót kapnak. A fejlesztést célja, hogy ez a régi mesterség használható és működésében bemutatható legyen. A fejlesztés a jövő nemzedéke számára segíti megőrizni egyet a tradicionális mestersegek közül, oly módon, hogy működés közben is megtekinthető.

- **Bencés Ásványvíz Látványpalackozó üzem kialakítása**

Projektgazda: Bencés Ásványvíz Kft

Megvalósítás helye: Ravazd

Projekt célja:

A helyi köztudatban Béla király-kútnak – a legenda szerint IV. Béla a tatárok elől menekülve ivott a vízből –

nevezett forrás vizének hasznosítására 2009-ben alakult meg a Bencés Ásványvíz Kft. Cél a meglévő ásványvízkészletek adta lehetőségek kiaknázása, vidéki munkahelyek létrehozása. A látványpalackozó megtekintése kiegészítő turisztikai program lehet az apátságba érkező látogatóknak. A Ravazdi önkormányzattal együttműködésben valósult meg.

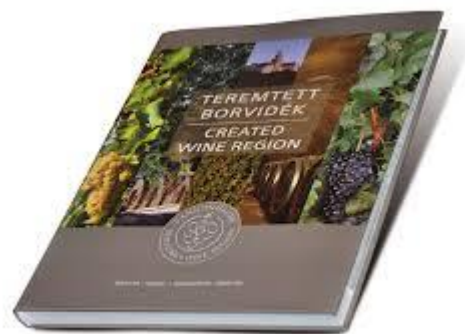
A sok évszázados forrás mellett a Ravazdi önkormányzat 100 méter mély kutat fúratott, amelynek vizét ásványvízzé minősítették

- **Teremtett borvidék szakmai hálózat létrehozása**

Projektgazda: MEDIUS első Győri
Közvélemény-és piackutató Bt.

Projekt célja:

Teremtett borvidék címmel jelent meg az az elegáns kivitelű, igényes tartalmú album, amely közel 300 művészi fotóval, magyar és angol nyelven mutatja be a Pannonhalmi Borvidéket, ezen belül Pannonhalma ezer éves történetét, szőlőtermesztő és borásztradícióit, fejlődését.

Megvalósítás helye: Pannonhalmi Borvidék

2.3 Előforduló problémák bemutatása, mivel tudott az IH a megoldáshoz hozzájárulni, milyen jellegűek voltak a projektekkal kapcsolatban előforduló problémák (szervezési, műszaki, hatósági, adminisztrációs... stb.) Hogyan oldotta meg a HACS a felmerülő problémákat?

A helyi partnerség fontos alapkövének tekintjük, hogy Egyesületünk folyamatosan fórumokat tart a térségben, valamint heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal állunk rendelkezésre, így megteremtjük azt a megfelelő bizalmi kapcsolatot, hogy szervezetünkhöz bármikor fordulhatnak az érdeklődők. A munkaszervezet a pályázatok szempontjából meghatározó időszakokat (pályázati beadás, kifizetési kérelem benyújtása, monitoring, stb.) megelőzően rendszeresen tájékoztató előadásokat tartott a sikeres pályázati lebonyolítás érdekében, valamint a folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphattak a helyi partnerek a térséget érintő információkról.

Az IER jogosultság egy időben kiterjed valamennyi pályázatra, ügyfélre. Ez nagyon fontos volt, hisz egyesületünk naprakész információt tudott nyújtani a vele kapcsolatban álló ügyfelei részére. A feltett kérdésekre az ügyfél projektjének teljes áttekintése után tudtunk választ adni. Jogosultságunk 2014. évre jelentős mértékben lecsökkent. Sajnos voltak, vannak olyan folyamatban lévő kérelmek, amelyekre nem, vagy nem teljes mértékben láttunk rá. Így segíteni sem minden esetben tudtunk azonnal. Az IH és az MVH munkatársait sokszor kerestük olyan hétköznapi kérdésekkel, mint például mikor vette át az ügyfél a határozatot.

Az IIER hozzáférésünk korlátozása az információáramlás gyorsaságát vetett vissza. Ennek ellenére az IH MVH munkatársainak készséges rendelkezésre állásának köszönhetően –ha időben kicsit később is - mindig meg tudtuk válaszolni ügyfeleink kérdését.

A legtöbb kérdést a határidők, az elszámolható költségek és belső korlátai, az engedélyek, az ellenőrzésre való felkészülésekkel kapcsolatosan kaptuk. Az IH-hoz csak végső esetben fordultunk, mivel az MVH-tól szinte minden esetben megkaptuk a válaszokat, az útmutatásokat.

2.4 A HACS saját projektjeinek bemutatása, amelyekben kedvezményezettként részt vett (külön bontásban az EMVA, illetve más alapok/OP-k projektjei, finanszírozás, a projektek jellege, tartalma; Hogyan járultak hozzá a HVS megvalósulásához? Hogyan járultak hozzá a térség szükségleteihez? – EXCEL)

Projekt címe: Települések Napja, avagy megmutatjuk "kincseinket"

Projekt partneri köre: 65 település önkormányzatai és civil szervezetei, termelői, kézművesei

Elnyert támogatás: 4.424.000 Ft

A projekt fő célja és tevékenységei: A fejlesztés keretében, egy napos hagyományteremtő rendezvényt kívántunk szervezni az Egyesület 65 településének, melyen valamennyi település bemutatkozhatott. A találkozón lehetőséget biztosítottunk a települések önkormányzatainak, civil szervezeteinek, hagyományörző csoportjainak vállalkozásoknak, hogy megismertessék tevékenységüket, termékeiket. Célunk volt, hogy megismerjék egymás hagyományait, turisztikai attrakcióit, a települések napi életét. További célunk volt, hogy a találkozó együttműködéseket generáljon és az egyesületi tagsággal járó formális kapcsolat megfelelő tartalmat kapjon.

A program hatásai: A programon bemutatkozó civil szervezetek megismerték egymást, és a későbbiekben is együttes fellépéseket szerveztek, a szervezés során jelentős adatbázisunk alakult ki.

Projekt címe: Nemzetközi LEADER tapasztalatcsere határok nélkül

Projekt partneri köre:

- Nordburgenland plus (Ausztria) Nyárád Völgye LEADER Egyesület (Románia)
- Öreg-Feketevíz, Dudvág (Szlovákia)
- Széchenyi István Egyetem
- Helyi önkormányzatok, civil szervezetek, Helyi Akciócsoportok

Elnyert támogatás: 4.300.800 Ft

A projekt fő célja és tevékenységei: A konferencia fő célja volt, hogy a meghívottak részére bemutatkozási lehetőséget biztosítson, ezáltal összekovácsolja a helyi közösséget, civileket, önkormányzatot, vállalkozókat, hogy minél több mindent megmutassanak magukról.

A program végén egy kiadvány készült, mely tartalmazza a konferencia anyagát és mind a négy országból mutat jó gyakorlatokat.

A program hatásai: A fejlesztés hatására megismerték egymás munkáját a helyi akciócsoportok, külföldi partnereink pedig gazdag tapasztalatokkal térhettek haza, és az itt látott jó gyakorlatokat beépíthetik saját stratégiáikba.

2.5 Térségi együttműködések bemutatása (11/2013. (III. 5.) VM rendelet alapján)

Projekt címe: „Múlttal a jövőért”

Projekt tárgya: Az együttműködési projekt elsődleges célja a Rábcatorok kistérséget alkotó és azzal szorosan együttműködő településeken a kapcsolódások erősítése, az erőforrások felmérése, a közösség fejlesztése, melyhez szorosan kapcsolódik a korábban vezetői szinten már kialakult együttműködési képesség fejlesztése és elmélyítése a különböző szervezetek, intézmények, vállalkozók, önkormányzatok és a lakosság között. Jelen projekt elsődlegesen 3 célterületet érint, melyek az alábbiak:

- a kulturális örökség megőrzése, továbbörökítése, tőkésítése;
- az épített és természeti környezet erőforrásainak beazonosítása, rendszerezése;
- továbbá a helyi termék előállítók körében az együttműködés erősítése, szakmai műhelyek kialakítása, a helyi termelővé, kistermelővé válás támogatása.

Az egyesület oktatók részére segédanyagot biztosított.

Elnyert támogatás: 180.000 Ft

Projekt összköltsége: 49.910.000 Ft

Megvalósítás ideje: 2014.10.15.- 2015.07.31.

HVS-el való összefüggés: Élénkítő hatással lehet a projekt az érintett településeken a termelő, valamint szolgáltató szektorra is, különös tekintettel a helyi termék előállításra, turisztikai szolgáltatók közti együttműködésre, termék- és szolgáltatás fejlesztésre. A projekt célja egyben olyan együttműködések kialakítása a települések közt, amely a térségi szereplők számára segít a közös erőforrások mentén a közös célok megfogalmazásában tématerületenként, amely a következő években megalapozza a térségben az érintett területek kulcsprojektjeit.

Projekt címe: „Tündér-tó rendezvényközpont kialakítása, a Sokoró- Pannontáj Natúrpark területén található tájértékek felmérése”

Projekt tárgya: Gyórszemere, Nagyszentpál településrészén egy tó és környéke szabadidős, turisztikai célra való hasznosítása, valamint a natúrpark elindítása, szakmai anyag elkészítése. Egyesületünk a projektmenedzselési feladatok ellátására kapott támogatást

Elnyert támogatás: 995.000 Ft

Projekt összköltsége: 46.168.249 Ft

Megvalósítás ideje: 2014.09.01.- 2015.06.31

HVS-el való összefüggés: A natúrpark a természeti értékek fenntartásán alapuló, a helyi önkormányzatok, civil szervezetek és a lakosság összefogása, együttműködése eredményeként létrejövő területfejlesztési együttműködés, amely az ökoturizmus fejlesztésén, a helyi nevezetességek, természeti értékek, a népi kultúra, hagyományok bemutatásán keresztül hozzájárul a természet és a táj értékeinek megőrzéséhez, a munkahelyteremtéshez és a lakosság életminőségének javításához.

2.6 Nemzetközi együttműködések bemutatása (99/2012. (IX. 25.) VM rendelet alapján)

Az előfinanszírozás nehézségei miatt egyesületünk nem tudott részt venni nemzetközi együttműködésben.

3. HACS hálózatosodás, kapcsolatrendszer értékelése

3.1 Együttműködés az IH-val;

A Vidékfejlesztési Program végrehajtásának kiemelten fontos kérdése, hogy a HACS mennyire partnere a potenciális kedvezményezetteknek. Komoly feladatunk volt, van és lesz a LEADER intézkedés végrehajtásával kapcsolatban. A HACS-ok feladatait a végrehajtás alapvető követelményei érdekében munkatervben meghatározottak szerint került rögzíteni, ami azonban nem jelentette azt, hogy az egyes HACS-ok kizárólag az ebben meghatározott feladatokat láthatják el.

A végrehajtás hatékonysága kiemelten fontos, az IH-nak a HACS-ok partnerének kellett lennie ebben a folyamatban. Ez azonban nem volt egyirányú és visszafelé is szükséges volt a megfelelő és kellő együttműködés. A program Ket-en alapuló végrehajtása a minőségi közszolgáltatások nyújtásának alapvető kritériuma, a végrehajtást azonban nehezítette, hogy az mindennek ellenére csak és kizárólag a LEADER elvek mentén és azok maximális érvényesítésével történhet.

A végrehajtás során számos partnerrel működtünk együtt, amelyek közül talán az MVH-ra hárul a legfontosabb szerep, de a legszerteágazóbb mindenképpen. Az IH igyekezett biztosítani a hatékony előrehaladás minden kritériumát, amelynek során kiemelten foglalkozik

az MVH és a HACS-ok együttműködésének biztosításával. A végrehajtás során alapvető fontossággal bírt a programban érintett vidéki szereplők és a hatóságok együttműködése.

3.2 Együttműködés az MVH-val;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai jó munkakapcsolatot építettek ki az MVH munkatársaival. Elengedhetetlen volt a napi szintű munkakapcsolat kialakítása, hisz a 2009-ben kapott átruházott feladatok újak számított az egyesület életében. Sok és teljes körű segítséget kaptunk az MVH győri és zalaegerszegi munkatársaitól a felvetődő problémák megoldásában. Az MVH munkatársai mindig készséggel álltak rendelkezésünkre. A feltett kérdések soha nem maradtak megválaszolatlanok. Gyakran fordult elő, hogy a jogszabályok értelmezésében is segítséget kellett kérjünk, de az MVH munkatársai készséggel álltak rendelkezésre. Amennyiben nem volt egyértelmű az az adott kérdésre adható válasz, akkor minden esetben utánajártak a megfelelő válasznak, amelyet rövid időn belül velünk is megosztottak.

Sok kérdés érkezik a mai napig a tagságunk, az ügyfeleink, a partnereink részéről. Sajnos nem mindig tudunk egyértelmű választ adni a feltett kérdésekre. Ebben az esetben is készséggel álltak, állnak rendelkezésre az MVH munkatársai, hogy az ügyfél mihamarabb választ kaphasson a kérdéseire. Az IIER jogosultságunk korlátozásával és megszüntetésével még több kérdést tettünk fel az MVH munkatársai részére. Mindig kaptunk megfelelő választ legyen szó egy-egy határozta kézhezvételének időpontjáról, vagy akár pontozási szempontot érintő kérdésről.

A megjelent rendeletek után, az ügyintézés megkezdése előtt mindig képzésen vehettünk részt, ahol az MVH munkatársai minden igényt kielégítően, kellő alaposággal és érthetően mutatták be a rendeletek sajátosságait, az ügyintézés menetét. Kérdéseinkre mindig válaszokat kaptunk. A képzések mindig megfelelő időben és helyszíneken zajlottak, ahol más HACS kollégákkal is meg tudtuk osztani kérdéseinket, tapasztalatainkat. Az MVH munkatársai minden esetben maximálisan fel voltak készülve a képzés megtartására, az információk leghatékonyabb átadására.

A jövőben is arra törekszünk, hogy a kialakított jó kapcsolatot hosszútávon is fenntartsuk.

3.3 Együttműködés más HACS-okkal, érdekérvényesítés;

Egyesületünk folyamatosan tartotta, tartja a kapcsolatot az ország több HACS-val. A régiós elvek betartása miatt minden negyedévente régiós értekezlet kerül megrendezésre, ahol valamennyi HACS képviselteti magát. Az értekezleteken nem csak szakmai témák kerülnek elő, hanem kicsit egymást is próbáltuk, próbáljuk megismerni. Bemutatunk egy-egy térségi joggyakorlatot, ezzel elősegítve a fejlődés pozitív irányvonalát. Folyamatosan keressük az együttműködési lehetőségeket, melyeknek köszönhetően több közös projektet is sikeresen bonyolítottunk már le.

Több alkalommal is megfogalmaztuk a régiókba tartó HACS-al közösen elképzeléseinket, ötleteinket, aggályainkat és kifogásainkat. Elmondható, hogy az elmúlt évek közös munkájának köszönhetően jó közösséget alkotunk.

3.4 Együttműködés a helyi önkormányzatokkal;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület munkatársai a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak szakmai fórumokat. A fórumokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és vállalkozások is részt vettek. A szférák – civil, önkormányzati, vállalkozói – számára külön-külön is több fórumot tartottunk nagy hatékonysággal. A fórumok témáját mindig az aktualitások határozták meg.

A tagönkormányzatok nagy részével legalább heti kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi társulási üléseken, önkormányzati testületi üléseken, ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal együtt a megyei TOP tervezési munkáiban is.

3.5 Együttműködés a helyi gazdasági és civil szféra szervezeteivel, képviselőivel;

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén számtalan civil egyesület működik valamilyen formában. Ezek között jelentős számú a kis költségvetésű egyesület, de akadnak országosan is ismert egyesületek. Jó kapcsolatot ápolunk velük, bátran fordulnak hozzánk kérdéseikkel.

A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

3.6 A helyi hálózatépítés jellemzése, animációs tevékenység, a szervezéshez szükséges utazási idő, költség jellemzése, hatékonysága.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesületet alkotó térségekben (Pannonhalmai, Győri, Téti, Csornai és Pápai kistérség) a korábbi időszakban is készültek fejlesztési stratégiák és történtek fejlesztések. A Pannonhalmai, Győri és Csornai kistérség települései a korábbi LEADER + programban is részt vettek, így ismert volt az elejétől fogva a LEADER program társadalmasítása, valamint a helyi igények kielégítése és a partnerség megteremtése a különböző szférák között. A helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület 259 taggal. Az előírások szem előtt tartása mellett fontos szempont volt a köz-, a vállalkozói szféra és a civil szféra képviselőinek megfelelő aránya, így először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület működésének fő szempontja, hogy biztosítani tudja a helyi szereplők nagyarányú bevonását a programba annak érdekében, hogy a pályázati folyamatban és a keletkezett tervek eredményes végrehajtásában hatékonyan részt tudjanak venni. Fontos társadalmi szempontok érvényesültek, valamint folyamatosan fenntartjuk a Helyi

Akciócsoport és a munkaszervezet működésében

- az alulról jövő kezdeményezések felkarolását,
- a helyi lakosság aktivizálását, bevonását a fejlesztési folyamatokba,
- a kapcsolatteremtést, a kapcsolatrendszer és az együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása érdekében
- az innováció növelését és a helyi partnerség erősítését.

A helyi partnerség erősödése mutatkozott meg a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megalkotásában. A tervezői csoportüléseken nagy helyi lelkesedés és összefogás eredményeként született meg egy ütőképes terv, aminek a kezdeményezéseként több száz millió forintnyi fejlesztési támogatás került a Pannónia Kincse LEADER Egyesület településeire.

A helyi szereplők és az Egyesületi tagok HVS felülvizsgálatba való bevonásának fontosságát szem előtt tartva, Egyesületünk a Stratégia átdolgozása során mindvégig igyekezett minél szélesebb körű nyilvánosságot biztosítani. Ennek első lépéseként Egyesületünk honlapján tájékoztattuk a tagokat és érdeklődőket a HVS felülvizsgálatának szükségességéről, esedékességéről. A HVS felülvizsgálat indításáról szóló Hirdetményt Egyesületünk megjelentette honlapján, valamint azt minden önkormányzatnak megküldtük kihelyezésre, annak érdekében, hogy a helyi lakosokat minél hatékonyabban tudjuk tájékoztatni az előttünk álló közös vidékfejlesztési feladatokról.

A nyilvánosság során a legnaprakészebb információkat honlapunkon megjelenítve tudtuk eljuttatni az érdeklődőkhöz. Internetes portálunkon folyamatosan beszámoltunk a felülvizsgálat aktuális állásáról. Véleményezési céllal közzétettük az aktuális szövegeket, a tervezett célterületeket, munkaanyagokat. Ennek eredményeképpen több észrevétel is érkezett hozzánk levél és e-mail formájában. Ezen kívül munkaszervezetünk irodájában folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítottunk a felülvizsgálat teljes ideje alatt.

A konzultáció és a nyilvánosság leghatékonyabb és legközvetlenebb formájaként átlagosan havi 1 alkalommal tartottunk lakossági fórumot a stratégia felülvizsgálata, a pályázati felhívások, a hálózatépítés kapcsán, csak hogy a legfontosabbakat említsem. A fórumon részt vevők vázolták projektötleteiket, valamint a helyi vidékfejlesztési igényeket, szükségleteket.

Az Egyesületi tagok által megválasztott Tervezői Csoport összesen hétszer ülésezett. Az első két alkalommal a térség átfogó, mindhárom szférára kiterjedő SWOT-elemzése került kidolgozásra, hiszen a térség sajátosságait figyelembe véve alakíthatóak ki azok a fő célkitűzések, melyek mentén a HVS felülvizsgáltra és kidolgozásra kerülhet. A további

üléseken a beérkezett projektötlete tartalmának ismertetése, megvitatása, strukturálása, majd a tervezett célterületek kidolgozása következett.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület a nyilvánosságot nemcsak a helyi szereplők, Egyesületi tagok irányába, hanem az Irányító Hatóság felé is biztosította. A szervezéshez szükséges költség/haszon mutató kiválónak mondható. Mi sem mutatja mindezt jobban, mint a közel félezer nyertes pályázat, a kialakított hálózat több mint 200 tagjával.

4. A LEADER elvek megvalósulása

4.1 Mi volt a célja a hét LEADER elv érvényesítésének a térségben? (alulról jövő kezdeményezések ösztönzése, területalapú megközelítés, helyi partnerség, több szektort érintő integrált fejlesztések, hálózatépítés, innováció, térségek közötti és nemzetközi együttműködések)

A LEADER elvek mentén hogyan építették fel a HACS-ot? Mik voltak a rendező elvek? A hét szempont közül melyek voltak a legfontosabbak? Milyen előzetes elvárások voltak a LEADER elvekkel kapcsolatban? Hogyan valósultak meg az elvek az előzetes elvárásokhoz képest? Mi az a hozzáadott érték, amelyet a LEADER-en keresztül elérni szándékoztak és a LEADER nélkül nem lehetett volna megvalósítani? Mit adott a térség társadalmának a LEADER elvek alkalmazása? Sikerült-e az elveket a köztudatban elültetni? A LEADER elvek közül miket lehetett következetesen alkalmazni? Mi működik jól, mi nehezebben? Miért? Látnak-e olyan problémákat, amelyek megoldhatók (lennének) a LEADER elvek jobb alkalmazásával? Mi akadály van az elvek szélesebb alkalmazásának? Ki lehet-e küszöbölni? Ha igen, mivel? A gyakorlatban működött-e az elvek alkalmazása a „kötelezőn” túl?

A feltett kérdésekre a válaszok a hét LEADER elv mentén a beszámoló 4.2 pontjában foglaltuk össze.

4.2 A LEADER elvek megvalósulásának vizsgálata, jellemzése

4.2.1 Alulról jövő kezdeményezések ösztönzése

Mind a Pannónia Kincse LEADER Egyesület, mind a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia a helyi szinten működő közsféra, civil sféra és gazdasági szereplők összefogásával jött létre. A helyi szereplők összefogásával a térségi érdek és a helyi demokrácia jóval erősebben érvényesül. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület tevékenysége továbbra is az alulról jövő kezdeményezések összefogására és felkarolására irányul a HVS megvalósítási szakaszában is. Az egyik legfontosabb LEADER elv, hisz a térség szereplőivel együtt közösen terveztük meg a HVS-t és annak megvalósítását.

4.2.2 Területalapú megközelítés

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia a Pannónia Kincse 65 településének összefogásával készült el, valamint a Helyi Akciócsoport településein és térségében jelen lévő adottságokra,

erőségekre, valamint a gyengeségek és problémák leküzdésére irányul. A HVS a HACS területén élők és működő szervezetek szellemi terméke, mivel a közös gondolkodás és a helyi projektötletek összefonódásával született meg.

4.2.3 Helyi partnerség

A Helyi tervezés és az egyesület működése a köz és magánszféra közötti együttműködés kiépítésén és további erősítésén alapul. A szférák közötti együttműködés alapvető feltétele a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósításában. A LEADER pályázatok során kialakuló együttműködés erősíti a kohéziót. A helyi partnerség kialakítása mind a tapasztalatsere, mind a projekt megvalósítás során elengedhetetlen a LEADER program megvalósításához. A helyi partnerség fontos alapkövének tekintjük, hogy Egyesületünk folyamatosan fórumokat tart a térségben, valamint heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal állunk rendelkezésre, így megteremtjük azt a megfelelő bizalmi kapcsolatot, hogy szervezetünkhöz bármikor fordulhatnak az érdeklődők. A munkaszervezet a pályázatok szempontjából meghatározó időszakokat (pályázati beadás, kifizetési kérelem benyújtása, monitoring, stb.) megelőzően rendszeresen tájékoztató előadásokat tart a sikeres pályázati lebonyolítás érdekében, valamint a folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphatnak a helyi partnerek a térséget érintő információkról.

A partnerség fontos eredménye a megalakult tervezői csoportok is, mivel az érintett kistérségek szereplői alulról kezdeményezve, közösen határozzák meg a térség Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját. A LEADER program alapvető eleme a partnerség megteremtése, mivel a közösségi kezdeményezések, a térségi arculat, valamint a helyi szereplők összefogott támogatása csak így teremthető meg megfelelően.

A helyi partnerség erősítése mindenképpen meghatározó lehetőséget biztosít a Pannónia Kincse LEADER Egyesület területén. Az érintett kistérségekre jellemző, hogy a természeti és turisztikai adottságok egymást kiegészítik és erősítik. Fejlesztésük integráltan, minden egyes érintett kistérség lehetőségeink a figyelembevételével kell, hogy történjen. Az előző időszakban az érintett térségek fejlesztési elképzeléseire jellemző volt a lokális, kistérségi határokon belül maradó fejlesztési stratégia megalkotása. Ebből kifolyólag a megvalósult fejlesztések főleg a turizmus és a vállalkozások területén csak az adott területre koncentráltak, partnerségi együttműködések megvalósítását nem tűzték ki célul, és nem egyeztették a stratégiáikat egymás közt. Ennek eredményeképpen az adott térségek esetében a térségek szempontjából hasznos projektek valósultak meg, mint például a kerékpáros turisztikai út a Bakonyban, borturisztikai fejlesztések.

4.2.4 Több szektort érintő integrált fejlesztések

A 65 települést felölelő Pannónia Kincse LEADER egyesület stratégiájának alapvető célja, hogy biztosítsa egyszerre a gazdasági és társadalmi fejlődést. A kötelező minimum 45% gazdaságfejlesztési forrásallokáció mellett egyaránt fontosak a társadalmi elképzeléseket foganatosító projektek is. A HVS hozzájárul egyszerre a gazdasági, társadalmi, kulturális, környezeti és szociális megújuláshoz.

4.2.5 Hálózatépítés

A LEADER pályázatok alapja az együttműködés, ide értve mind a szektorok, mind a helyi szereplők között kötött megállapodások. Ezek az együttműködések alkalmasak a térség kohéziójának erősítésére és a projektek fenntartásának biztosítására. A szoros együttműködések hatására a jövőben térségi hálózatok kialakulása várható.

4.2.6 Innováció

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia alapvető feltétele a helyi igények újszerű megközelítéseinek elősegítése és erősítése. Mind a pályázati kiírás, mind a projektötletek alátámasztják a termékek és szolgáltatások újszerű, innovatív jellegű hasznosítását és megvalósítását. Az innovációs folyamatokban előtérbe kerül, hogy a helyi szereplő a projekt megvalósításával a megvalósítás tervezett helye szerinti települést vagy a helyi akciócsoport által lefedett térséget tekintve olyan új terméket, vagy szolgáltatást vezet be, amely a helyi stratégiában a térségi igények között szerepelt. A helyi szereplő a projekt megvalósítása során új technológiai módszert, eljárást, új termelési, előállítási folyamatot alkalmaz. A helyi szereplő projektjével új piacot céloz meg vagy a helyi erőforrások, termékek, alapanyagok hasznosításának új módját kívánja bevezetni. A helyi szereplő a projekt megvalósítása részeként javítja tevékenységét a természeti erőforrásokkal, az energiával való gazdálkodást tekintve.

4.2.7 Térségek közötti és nemzetközi együttműködések

A sikeres LEADER program kulcsfontosságú tényezője a külföldi LEADER csoportokkal és egyéb vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezetekkel való kapcsolattartás, illetve a közös kezdeményezések, szakmai együttműködések létrehozása. A határon átnyúló partnerség alapelveinek érvényesítése a külföldi és egyben távolabbi múltra visszatekintő európai akciócsoportok által szerzett tapasztalatok megismerésében meghatározó elem.

A külföldi és térségek közötti együttműködések száma rendkívül alacsony, elsősorban a helyi szintű lekötöttségek, illetve problémamegoldásra való összpontosítás miatt. Az együttműködési kezdeményezések többnyire külföldi oldalról indulnak és a helyi szintű affinitás hiánya miatt kimerülnek az igényfelmérés fázisában. Hiányoznak olyan külföldi példaértékű projektek ismerete, amelyek Magyarországon is sikeres kezdeményezések lehetnek. A LEADER HACS külföldi és HACS térségén kívüli kapcsolatépítése fontos feladat a jövőnkben, a legfontosabb célunk a projektek és a közös szemlélet megformálásának megvalósítása, amelyek kiterjednek egyrészt a problémamegoldásra, táji egyediségek értéknövelésére, illetve megteremtik a lebonyolításhoz szükséges szakmai szintű felkészültséget is.

4.3 A LEADER elvek alkalmazása a jövőben (A tapasztalatok alapján tervezett változások, módosítások bemutatása)

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület, mint Helyi Akciócsoport alkalmas a térség közösségei és gazdasági szerveződései érdekeinek megfelelő, hatékony képviselését, valamint biztosítja a Helyi vidékfejlesztési Stratégia végrehajtáshoz és folyamatos fejlesztéshez

szükséges átlátható, nyilvános működést is. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület a 2007-13-as időszak kezdetben meghatározott forrásához képest jelentősen több forrást juttatott a térségébe. Az elnyert támogatások mértéke több mint 4 milliárd forint, amely több mint 400 pályázó között oszlott meg különböző mértékben. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtásával a térség fejlődése kézzel fogható gazdasági, turisztikai és társadalmi szempontból. Megvalósult az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal a jövőben képesek lesznek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag stabilabb térséget eredményezett. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt jelent a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödik a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödött, a térség hagyományai elmélyültek, valamint a települések megtartó ereje növekedett. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedett. A pozitív eredmények fenntartása és a következő időszak hatékony térségfejlesztésének szempontjából a hét LEADER alapelv megvalósulásának bemutatásakor leírtakat a jövőben is fenn kívánjuk tartani. Szeretnénk elérni, hogy a térség szereplői egyesületünk irányába még nagyobb bizalommal forduljanak, ezzel is megalapozva a térség további fejlődést.

5. Összefoglaló – max. 3 oldal

Néhány bekezdésben kerüljön összefoglalásra a zárójelentés I. és II. részének lényegi tartalma, az üzleti tervek „Vezetői összefoglaló” részének mintájára.

A Pannonhalmi-Sokoróaljai-Rábcatorok Helyi Közösségből a helyi partnerség eredményeként 2008-ban megalakult a Pannónia Kincse LEADER Egyesület. A HACCS tagság belső arányait az Irányító Hatóság Közleményeinek és egyéb rendelkezéseinek megfelelően alakítottuk. Fontos szempont volt, hogy a közszféra ne kerüljön túlsúlyba az üzleti és civil szférával szemben. A közszféra maximum 40 %-ot érhetett el. Először érvényesülhetett ilyen nagy arányban a három szféra együttműködése.

A tagság felépítésében az önkormányzatok oszlopos tagként vannak jelen. 2015. évben 62 települési önkormányzat tartozott az egyesülethez, 110 vállalkozó és 76 civil szervezet.

Az egyesület munkájában a tervezői csoportok jelentették a legjelentősebb szakmai fórumot. Tevékenységük a tervezési folyamatban, a helyi vidékfejlesztési stratégiák kialakításában volt fontos. Jelentős munkát így a tervezési illetve HVS felülvizsgálati időszakában végeztek. 2008-ban, 2011-ben és 2013-ban.

A nyilvánosság biztosítása érdekében a munkaszervezet a 2007-13-as időszakban és azon túl is folyamatosan tartottak, tartanak fórumokat. A fórumokon nem csak az egyesület tagjai, hanem a tagsággal nem rendelkező civil egyesületek, magánszemélyek, egyházak és

vállalkozások is részt vettek. A szférák – civil, önkormányzati, vállalkozói – számára külön-külön is több fórumot tartottunk nagy hatékonysággal. A fórumok témáját mindig az aktualitások határozták meg. Egyesületünk saját honlapján keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt az érintettek felé. Fontosnak tartjuk, hogy eredményeink a médiában is kellő figyelmet kapjanak. Szinte nem telik el hét, hogy az írott sajtó ne számolna be a területünkön egy-egy újabb megvalósult, sikeres projektről. A Pannónia Kincse LEADER Egyesület kiváló kapcsolatot ápol a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel és munkatársaikkal. Több alkalommal tartottunk közös fórumot a NAK és az MNVH megyei munkatársaival a még szélesebb körű tájékoztatás érdekében. Ezt a jövőben is fenn kívánjuk tartani.

A tagönkormányzatok nagy részével szinte napi kapcsolatot tartunk. Részt vettünk kistérségi üléseken, önkormányzati testületi üléseken, ezzel is hatékonyan segítve az önkormányzataink vidékfejlesztő munkáit, elképzeléseik megvalósítását. Részt vettünk önkormányzatainkkal összhangban a megyei TOP tervezési munkáiban.

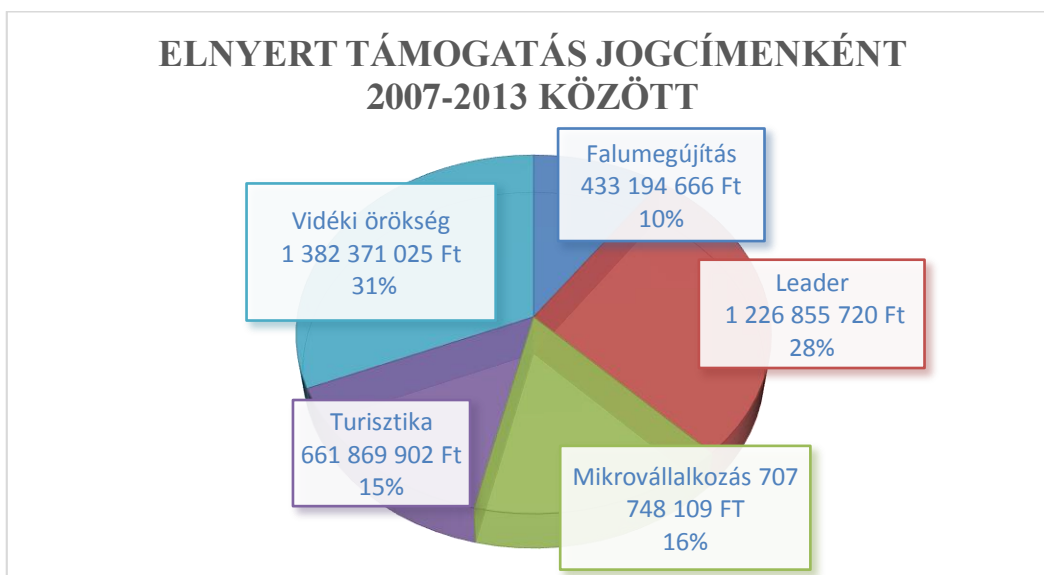
A területünkön működő vállalkozások száma jelentősnek mondható. Jóllehet, a vállalkozások többsége nem foglalkoztat egy vagy két főnél több munkavállalót, tehát mikrovállalkozásnak tekintendő. A vállalkozások - talán a kedvező pályázati feltételeknek is köszönhetően - nagy érdeklődést mutattak egyesületünk irányában. A vidékfejlesztő munkába sikeresen kapcsolódtak be, mutatják ezt az elért eredmények a vállalkozói szektor tekintetében.

A Pannónia Kincse LEADER Egyesület különböző jogcímeiben több, mint 450 nyertes pályázatot tudhat a háta mögött. A sikeres pályázatokhoz hosszú, göröngyös út vezetett, melyben nagy segítségére voltunk pályázó ügyfeleinknek. A kezdeti időszakokban, amikor az első kiírások történtek, sokak számára ismeretlen volt a vidékfejlesztési támogatás fogalma. Nem beszélve a pályázati rendszerről és a hozzá kapcsolódó szabályrendszerről, amelyben a egyesületünk mindig készséggel álltak az ügyfelek rendelkezésére. A pályázók segítséget kértek a pályázati feltételek értelmezésében, a pályázat megírásában, a hiánypótlások során, az elszámolásokkal kapcsolatban, az ÉNGY katalógussal kapcsolatban és még számtalan kérdésben.

Az EMVA III. tengely megvalósulása során összesen 237 projektet nyert el támogatást mindösszesen 3.168.184.313 Ft összegben. Összességében elmondható, hogy falufejlesztés jogcímben 112 kérelem érkezett be, amelyből 71 került támogatásra 431.614.337 Ft összeggel, vidéki örökség jogcímben 98 kérelem érkezett be, amelyből 83 került támogatásra 1.366.952.164 Ft összeggel, turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímben 73 kérelem érkezett be, amelyből 34 került támogatásra 661.869.703 Ft összeggel, mikrovállalkozás fejlesztése jogcímben 96 kérelem érkezett be, amelyből 50 került támogatásra 707.748.109 Ft összeggel.

Az EMVA IV. tengely megvalósulása során összesen 1.226.055.720 Ft támogatás került a térségbe. Az első felhívásban közzétett 7 jogcím keretében összesen 51 db projekt került támogatásra 208.541.759 Ft összegben. A második felhívás során összesen 116 kérelem

került támogatásra 643.713.385 Ft összegben. A harmadik felhívás során 43 db projekt került támogatásra 373.800.576 Ft összegben.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia követésével 2015-re a térség fejlődése mutatószámokban is mérhető, mint gazdasági, mint turisztikai, mint társadalmi szempontból. Megvalósult az összefogás az akciócsoport határain belül, a civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások között, ezáltal képesek lettek komplexebb projekteket generálni. A népi mesterségek megőrzésével, felelevenítésével, helyi jellegzetességek fejlesztésével több munkahely létesül, valamint a turizmusban, szolgáltató- és feldolgozóiparban a támogatások eredményeként növekvő kínálat, gazdaságilag erősebb térséget eredményezett. A térségi fejlődés nagyobb ösztönző erőt jelentett a vállalkozásoknak a munkahely teremtés és megőrzés szempontjából, így erősödött a vásárlói piac keresleti oldala is. A közösségi kezdeményezések és a helyi identitástudat fejlesztésének hatásaként a társadalmi kohézió erősödött, a térség hagyományai elmélyültek, valamint a települések megtartó ereje növekedett. A turisztikai és marketing szempontok előtérbe helyezésével a Helyi Akciócsoport látogatottsága és ismertsége is emelkedett.